6(9 06m36350 36m07505

CZMJ

ᲛᲐᲥᲡᲘᲛ ᲒᲝᲠᲙᲘ ᲛᲮᲐტვარი %. ლეᲥᲐᲕᲐ

ჰროლეტარებო ყველა ქვეყნისა. შეერთდით

Nº 3 (376) 3 5 6 6 0, 1968 \$.

გამოცემის წელი 46-ე.

ᲧᲝᲕᲔᲦᲗᲕᲘᲣᲩᲘ ᲡᲐᲖᲝᲒᲐ**୧Ო**ᲔᲒᲩᲘᲕ-ᲞᲝᲚᲘᲒᲘ ᲙᲣᲒᲘ ᲓᲐ ᲡᲐᲦᲘᲒᲔᲑᲐ**ᲒᲣ**ᲠᲝ-ᲡᲐᲛᲮᲣᲒᲕ**Რ**Ო ᲥᲣᲒᲜᲐᲦᲘ

ძალიან იშვიათად ყოფილა რომელიმე მწერალი ისე პოპულარული თავისი ლიტერატურული მოღვაწეობის დასაწყისშივე,
როგორც მაქსიმ გორკი. უფრო მეტიც: მისმა მოთხრობებმა არა
თუ მაშინვე მიიპყრეს საერთო ყურადღება და აღიარებულ იქნენ ახალ სიტკავი მწერლობაში, მათ უმალევ გადაჰკვეთეს თავისი ქვეყნის საზღვარი და ხელი შეუწყვეს ახალი გზების გაკაფვას მსოფლიო ლიტერატურაში.
გორკის გამოჩენამ ახალი სული შთაბერა და ძალა შემატა
მხატგრულ სიტყვას. თვითმპყრობელობისა და ბურუაზიის მიერ
გარმოებულ პილიტიკით გამოწვეული ხალხის უკმაყოფილება,
რაც მანამდე შედარებით ფროხილად და მინორულად ისმოდა
ხოლმე ლიტერატურაში, უეცრად ვაჟკაცურმა მკოწოდებამ და
მრისხანე მამა შეცვალა. პირველად გორკიმ დაგანახა გულშემზარავი სურათი იმისა, რა მრუდედ ყოფილა აგებული ცხოვრება.
მის ნაწურებში პირველად გამოჩნდა ხალხის ის ფენაც, რომელსაც მომავალი ეკუთვნოდა და ამ მომავლისთვის ბრძოლის უნარი
შესწევდა. მწერლის ქმნილებებში ხალხის ნამდვილი ხმა გაისმა.
პირიმხალმა ყოველივე გამოადვიძა და შესძრა რუსეთის თვალა
უწვდენი სივრცე.

უწედენი სივრეც. მაგრამ მარტთ თავისი მწერლური ღირსებებით არ განსაზ-ოვრულა გორკის პოპულარობა; არა ნაკლებად ცნობილი იყო გორკი, როგორც პიროვნება, მწერალი — მხატვრული სიტყვის გორკი, როგორც პიროვნება. მწერალი — მხატვრული სიტყვის დიდი ოსტატი და ამასთან ერთად, დამბიანი — ცხიფრების ყო-ველდღიურობაში აქტიურად ჩაბმული მოღვაწე და მებრძოლი, აი ის ორი ღირსება, რაც შეერთებული იყო მის პიროვნებაში და რასაც უმალვე წარმოვიდგენი ხოლმე მისი სახელის ხსენე-ბასთან. მაგრამ გორკი თავისი დროის სიხდისად იყო აღიარებუ-ლი. მაქსიმ გორკის პიროვნებამ დიდად ამაღლა ხალხის თვალში შწერლის სახელი, ხოლი თვით მწერალს განუზომლად დიდი მო-ქალაქეობრივი ვალდებულება დააკისრა.

ეკლაქეოიოივი ვალდეიულება დააკისოა. მკქსიმ გორკი თავიდანევ პოპულარული გახდა საქართველო-შიც. არც ერთ რუს მწერალს მახამდე არ ღირსებია ფართო მა-სების ისეთი ყურადღება ჩვენში. ქართული პრესა გულისყურით ეჭყრობოდა გორკის შემოქმედებას და ყოველი მისი ახალი ნა-წარმოების გამოჩენა ცხოველ გამოხმაურებას ჰპოებდა ჩვენს მკითხველთა შორის. სახელი "მაქსიმ გორკი" იმდენად პოპულარული გახდა ჩვენში, რომ ის ცნობილი იყო მისთვისაც კი, ვინც წერა-კითხვაც არ იცოდა. ასეთებიც თავისი ფიქრებისა და მისწრაფების გამომხატველად თვლიდნენ გორკის.

თუ საერთოდ როგორ აფასებდა მაქსიმ გორკის ჩვენი ხალხი, მინდა გავიხსენო ერთი ამბავი. ეს შემთხვევა იქნებ ბევრს არაფერს ამბობდეს, მაგრამ, მე მგონია, ერთგვარად მაინც მოწმობს მისდამი ჩვენი ხალხის სიყვარულზე: რუსეთის პირველი რევოლუციის დროს, 1905 წელს, როცა მეფის ხელისუფლებას გააფთრებული იერიშები მიჰქონდა გორკის წინააღმდეგ და მწერლის სიცოცხლეც საფრთხეში იყო ჩავარდნილი, ქართველებისგან შემდგარი რაზმი მოსკოვში, რომელსაც ცნობილი მსახიობი ვასილ არაბიძე მეთაურობდა, იარაღით ხელში თავგანწირულად იცავდა მის კონსპირაციულ ბინას.

თავის მხრივ გორკი გულწრფელი მეგობრული გრძნობით იყო განწყობილი ქართველი ხალხისადმი. ალბათ ჯერ კიდევ ბევრს ახსოვს რა ცხოველი გამოძახილი ჰპოვა ჩვენში მისმა განზრახვამ ქართული მხატვრული ლიტერატურის რუსულ ენაზე თარგმნის შესახებ. გორკი აპირებდა ფართოდ გაეშალა მუშაობა. ამ მიმართულებით და ჩვენი მწერლობის საუკეთესო ნიმუშები, და, საერთოდ ქართული კულტურის მიღწევები, თავისი ქვეყნისათვის გაეცნო. ნუ დაგვავიწყდება, რომ გორკი აპირებდა ამას იმ ეპოქაში, როცა ცარიზმი ეროვნული ჩაგვრის პოლიტიკას აწარმოებდა და კერძოდ ჩვენს, ქართველი ერის, გადაგვარებაზე და მოსპობაზედაც კი ოცნებობდა. დამეთანხმებით ალბათ, რომ იმ პირობებში გორკის მიერ გადადგმული ნაბიჯი გმირობას უდრიდა. გორკის წამოწყებას ჩვენთვის დიდი მნიშვნელობა ჰქონდა და ეს კეთილშობილი საქმე კიდევაც ხორცს შეისხამდა,

მაქსიმ გორკი და რომენ როლანი.

მაგრამ სწორედ მაშინ პირველი მსოფლიო ომი დაიწყო და, აბა, ვიღას სცალოდა ამისათვის.

შეიძლება ითქვას, რომ მაქსიმ გორკის ყურადღება ქართული მწერლობისადმი კიდევ უფრო გაცხოველდა ოქტომბრის რევოლუციის შემდეგ. გორკის ინიციატივით, 1934 წელს, საქართველოში ჩამოვიდა რუსი მწერლების ჯგუფი, რომელსაც დავალებული ჰქონდა მჭიდრო კავშირის დამყარება ქართველ მწერლებთან და ჩვენი, როგორც კლასიკური, ისე თანამედროვე პოეზიის და პროზის თარგმნის საქმის მკვიდრ ნიადაგზე დაყენება. ამ ღონისძიებამ, როგორც ვიცით, ბრწყინვალე შედეგი გამოიღო. სწორედ იმ დროიდან იყო, რომ გამოჩენილმა რუსმა მწერლებმა ხელი მოკიდეს თარგმნას და დღეს, როგორც მთელ საბჭოთა კავშირში, ისე დასავლეთ ევროპისა და აზიის მრავალ ქვეყანაში ცნობილი გახდა სულხან-საბა ორბელიანის, დავით გურამიშვილის, ნიკოლოზ ბარათაშვილის, ილიას, აკაკის, ვაჟა-ფშაველას და მეცხრამეტე და მეოცე საუკუნის სხვა ქართველი მწერლის სახელი.

თავისი სიცოცხლის ბოლო წლებშიც ეწვია მაქსიმ გორკი ჩვენს ქვეყანას; არა ერთ ქართველ მწერალს, ალბათ, კარგად ახსოვს ის გულითადობა, რომელიც მან ჩვენთან შეხვედრებსა და საუბრებში გამოიჩინა. გვესაუბრებოდა და თავის ფიქრებს ლიტერატურაზე გვიზიარებდა როგორც მეგობარი და არსად მის სიტყვაში შორეულადაც არ უგრძვნია ვინმეს, რომ მის წინაშე იდგა თავისი დიდი სახელით დამძიმებული კაცი. სხვებთან ურთიერთობაში მაქსიმ გორკის ახასიათებდა საოცარი უბრალოება და ამასთანავე მას ამკობდა ერთი უჩვეულო ნიჭი: თვითონ კეთილი, სხვის გულშიაც კეთილ გრძნობას აღვიძებდა; თვითონ უაღრესად პატიოსანი, სხვისგანაც ამას მოითხოვდა. ჩემთვის ადვილად გასაგებია ის ამბავი, რომ ყველას, ვისაც მის ახლო თუნდაც რამდენიმე საათი გაუტარებია, სამუდამოდ ჩანერგვია მისდამი ღრმა პატივისცემა.

მაქსიმ გორკის ღვაწლი და პიროვნება მაგალითია იმისა, თუ როგორი უნდა იყოს ადამიანი და, კერძოდ, მწერალი.

6068M 3550000

Pryzataman DOKODEROSA

ᲒᲝᲠᲙᲘᲡᲐ ᲓᲐ ᲛᲐᲠᲯᲐᲜᲘᲨᲕᲘᲚᲘᲡ ᲛᲔᲒᲝᲑᲠᲝᲑᲘᲡ ᲘᲡᲢᲝᲠᲘᲘᲓᲐᲜ

OMMOSTED ON MORE

ლიტერატურისა და თეატრის ისტორიამ მწერალთა და რეჟისორთა მეგობრობის ბევრი ამაღელვებელი ფაქტი იცის, მაგრამ მათ შორის გამორჩეული ადგილი უჭირავს მაქსიმ გორკისა და კოტე მარჯანიშვილის ურთიერთობას. ეს იყო მართლაც დიდი მეგობრობა. Святая душа, — ასე უწოდებდა გორკი მარგანიშვილს. ქართველ მწერლებთან საუბრის დროს იგი ამბობდა: "ბედნიერია ქართული თეატრი, რომელსაც კოტე მარგანიშვილის სახით ენთუზიასტი ხელმძღვანელი ჰყავს". თავის მხრივ მარქანიშვილსაც გორკი მთელი გატაცებით უყვარდა. "განსაცვიფრებელია გორკის მომხიბვლელობა, — წერდა იგი თავის მემუარებში, — შესახედავად ეს თითქოს პირქუში ადამიანი, რომელიც ლაპარაკში ვოლგური აქცენტით ო-ზე სვამს მახვილს, ორიოდე ფრაზის შემდეგ ხიბლავს მოსაუბრეს და დაუვიწყარ შთაბეჭდილებას ახდენს მასზე. ეს გრძნობა საკუთარ თავზე გამოვცადე ოცდაერთ წელს, როცა უკანასკნელად შევხვდი ალექსი მაქსიმეს-ძეს. მასზე ისევ ისე ვიყავი შეყვარებული, როგორც პირველი გაცნობისას. მე ვწერ "შეყვარებული" და არ შემიძლია, ამ სიტყვის შეცვლა, რადგან მე, ნამდვილად მთელი ჩემი სიცოცხლის განმავლობაში ისე არავინ არ მყვარებია, როგორც მაქსიმ გორკი". დაე ყველამ იცოდეს, რომ ამ ადამიანის შესახებ აუღელვებლად ლაპარაკი არ შემიძლიაო, დაასკვნიდა რეgobodo

ეს საოცრად მომხიბვლელი, ნაზი და ვაქკაცური მეგობრობა 1904 წელს დაიწყო. ეს წელი კი რევოლუციის წინადღე იყო. კ. მარქანიშვილი გაიტაცა დიდმა სახალზო მოძრაობამ და მისი აქტიური
მონაწილე გახდა. იგი მუდამ აღგზნებული დადიოდა მიტინგიდან მიტინგზე, დემინსტისკიადან
დემინსტისკიაზეც ამაში მასოფის ქიქ ტადეგ ბევრი რამ იყო ბუნდოვანი, მაგრამ ახალგაზრდა ხელოვანი ნათლად გიძნობდა აბალი დროის სუნიქვას და ცდილობდა კვალში ჩასდგომოდა ცხუწესეტი როლი ითამაშა მაქსიმ გორკისთან შეხვედ-

კოტე შაჩქანიშვილი გორკის გვერდით იყო მუშათა რევოლუციურ მღელვარების დროს. როცა მეფის ობჩანკამ გორკი დააპატიმრა, მაჩქანიშვილმა ქართველი სტუდენტების ქგუფი შეჰყარა და რეინიგზის სადგურზე გორკის განთავისუფლება და გატაცება სეადა.

მაგრამ მხოლოდ ამით არ შემოფარგლულ მათი მეგობრობა, გორკი აქტიურ მონაწილეობას იღებ და მარკანიშვილისა და ნეზლობინის საუბრებში თეატრის საკითხებზე. ჩერ კიდევ ქ. რიგაში კოფ-ნის დროს დაიწყო მარკანიშვილმა გორკის პიესების დადგმა. მან გერ "მეშჩანები" უჩვენა იქლერ ამუურებელს, შემდეგ — "ფსკერზე", მაგრამ მანცე იმ ხანად ყველაზე მნიშვნელოვანი იყო გორკის გარკანიშვილის დადგმა. მა უალრებად პარციპული მნიშვნელობა ჰქონ. გარკანიშვილბა ჰქონ. გარკანიშვილბა ჰქონ. გარკანიშვილბა ჰქონ. გარკანიშვილბა ჰქონ. გარკანიშვილბა ჰქონ. გარკანიშვილბა პეთხის გარკანიშვილბა გარგან გარკანიშვილბა გარგან გარკანიშვილბა გარგან გარკანიშვილბა გარგან გარგანიშვილბა გარგანიშვილბა გარგან გარგანიშვილბა გარგანიშვის გარგანიშვილბა გარგანიშვილბა გარგანიშვინ განიშვილბა გარგანიშვინ გარგ

მონაწილეობით შეიქმნა. დიდი მწერალი სისტემატურად ესწრებოდა რებეტიციებს. ეს ფაქტი თვითონ მარქანიშვილს აღნიშნული აქვს თავის ჩანაწერებში.

საინტერესოა ისიც, რომ "მოაგირკენი" პირველად სამბაგვრო თუტრში წაიკითხეს, მაგრამ ში მირივინ. დაჩნენკო საქმაოდ კრტატულად შეხვდა მას; ამის გამო გორკი და თეატრის ბელმძღვანელები ვერ შეთანმდნენ. მარქანიშვილმა, კი სიხარულით მიიღო ეს პიესა და 1804 წლის 80 ნოემპერს დიდი წარმატებით დადგა. საექტაკლის ინ ბერს დიდი წარმატებით დადგა. საექტაკლის ინ მოელ რუსეთში გაიხმაური. ამ ამბის გამო გორკი წერდა, რომ "მოაგარაქენი" ერთი აურზაურით წავიდა. მე კმაუოფილი ვარ. პიესა ვერაფერი შვილია, მავაუოფილი ვარ. პიესა ვერაფერი შვილია, მაგრამ რასაც ვუმიზნებდი, იმას მოვახვედრეთ.

რას უმიზნებდა გორკი? რამ ააღელვა მაყურებელი და რამ გაიტაცა რეჟისორი? საქმე ის იყო. სპექტაკლი ეხმაურებოდა მოწინავე აღმიანების კეთილშობილურ მისწრაფებებს: კრიტიკოსების პრით, ეს იყო უმძაფრები პრიტეტი იმ დროის "უბამსობის, ნებისყოფის მოღუნებისა და მოშლი ლობის მიმართ". ეს დოღად აინტერესებდა მუთრებელს და დაბიბაზი მუდამ საქსე იყო ბალზით.

ამრიგად, ამ სპექტაკლს შემტივი ზასიათი ჰქონდა და მძაფრი პათოსით იეო განსგვალული. აქ დრამატურგიც და რევისორიც შემმატკმილებული იუვნენ; მათ უნდოდათ გაღმოეცათ ახალი დროის სუნთქვა, ნათელი შუქი, რომელსაც უნდა გაეღანტა და გაერღვია ზურუსი, უოველი ახალი აზრის წინსვთას რომ პაბოკლოებდა

სპექტაკლის დიდ წარმატებაზე მეტყველებს პეტერბურგის უურნალ "ტეატრ ი ისკუსტვოს" მეფასებას, ეურნალი წერდა: "უველაზე საინტიების" მეახალ ამბავს წარმოადგენს ავტორის პირადი მეფალუურეობით მ. გორკის "მოაგარაკეების" ღალგმა ჩვენს სეენაზე 80 ნოემბერს, 1 და 2 დეკემბერს. პიესას მოუთმენლად ელოდნენ. გამოცხადებულ სამ წარმოდგენაზე ბილეთები ერთხაშად გიუთდა. ეს რიგაში გაუგონარი ამბავია. "მოაგარაკეებს" წილად ხვდა უდიდესი წარმატება".

. მაჩქანიშვილმა კარგად იგრძნო გორკის ქმნილების დედააზრი. იმ მძაფრ კონფლიქტში, რომელიც საუძქფლად ედო პიებას და რომელიც ბალბსა და ინტელიგენციას მორის წაიმოიქმნა, მწეროლმა მოძებნა ამ კონფლიქტის მობსნის გზები თვით ინტელიგენციის შინაგანი დიფეტინცირების გამობატვის გზით და უჩვენა ისტორიის ზეალმავალი მსფლელობა. რეჟისორმა თავისი დადგმით ცხადბყო თავისი ერთგულება მწერლის ჩანაფიქ-

კანიპვარაკენი" მალე რიგიდან საგასტროლოდ მოსკოვში წაილეს. ეს იყო კ. მაჩგანიშვილის სხექტ-კლის უფრო ფარიო ასპარეზზე გატანის პირველი (ცდა. მოსკოვი პირველად ხედებოდა გორკის აბალ პიესას და მის დამდგმელ-რეჟისორს — მარგანიშვილს.

"გაიბსნა ფარდა, — იგონებს ამ დღეს მარქანიშვილი — დარბაზში ხიჩუმეა. უკიდურესად დაჭიმული მაქვს ნერვები, მაგრამ სექტაკლი კარგაღ მიდის, ანტრაქტია — არაფერი მახსოვს... ვამომა ხებები, ოვატიები, ხელის მაგრად ჩამორამევა, კოცნა. გონს მოვილი მახოლოდ კაბინეტში, სადას ჩემს გასაცნობად შემოვიდნენ განიხლაფსი, ნე მარიფიში, იუძები, მასაბობები, კრიტიკოსები. საქტაკლის შემდეგ მოეწყო ბანკეტი. სწორელ ერთი წლის წინათ მე ყველასათვის უცნობი ვიყა-ვა, ნაბეტალის შემდეგი დამწყები რეტისორი, აბლა კი მოსკოვში ვისმენდი პროფეტიონალების — კოტიკოცხიტა, მასაბოცხის და თეატობი მოყვარულია სადღეგრძელოებს. ადამთანის ცხოფრებაში არის დილი, ნათელი დღეები — ამ დღემ მე მომ-ვა ის ბედნიტება, რომ მოსკოვშა მიენზო.

აი რა დაუვიწყარი სიხარული მოუტანა რეტისირს გორკის პიესამ, ცხოვრების სიმაროლით გამოსატვის ოსატაობა იგრმობოდა სამებაულის ყოველ ებაზოდში, ყოველ ნიუანაში; რეტისობი
გელმოდგინდი ეძებდა ნაწარმოების ჩანადიქრის
რეალისტურად გამოსატვის გზებს, მისი ცალკეთლი პეტასონაჟების სრულუფილად გადმოცემის
სამუალებებს, ამ ძებაში ის მკაცრი და თანმიმდვვრული იყო. რეტისორი მუდამ ბაზს უსვამდა
იმ ნათელ საწყისს, რომელსაც ამმორებული ატმოსდერო უნდა გაუფანტა.

როცა მ. გორკი სტარაია რუსაში იყო, მთელი რუსეთის ნიგიერი ახალგაზრლობა მისი ბინისავენ მიტოტიბოლა. "აქ, — წერს მარგანიშვილი — როგორც მლოცველები, ისე მოდიოდნენ. ყოველი მწერალი, რომელიც ახალ რამეს დაწერდა, მაშინ30 სტარაია რუსაში მიეშურებოლა, რომ მაქსიბ გორკისათვის წაეეთიზა იგი და სრულიად ბუნებრივი იყო, რომ ყველაფერი ის, რაც სცენისათვის იწერებულა, ჩემი თანდასწოებით იკითხებოლა".

ამრიგად, მ. გორკის საშუალებით კ. მარქანიშვილი ეცნობოდა მაშინდელ ახალ დრამატურგიას, ეცნობოდა მოწინავე რუს მწერლებს. პირველად აქ შეხვდა და დაუახლოვდა იგი ლ. ანდრეევს, ე. ჩირიკოვს, ა. ბლოკსა და სხვებს.

მ. გორკისა და კ. მარჯანიშვილის მეგობრობა მომდევნო წლებშიაც არ შეწყვეტილა. მწერალი ლ. ნიკულინი იგონებს ერთ მეტად ამაღელვებელ ეპიზოდს. ერთ დღეს პეტროგრადში მარგანიშვილს უთხრეს, რომ უნდა გაიხსნას "თავისუფალი კომედიის თეატრი". მარ‡ანიშვილი აღფრთოვანებული შეხვდა ამ ამბავს. გადაწყდა თეატრი 1920 წლის 7 ნოემბერს გახსნილიყო. მარგანიშვილმა დაიწყო მუშაობა; სწორედ იმ ხანებში ინახულა იგი გორკიმ, და როცა დაინახა, თუ რაოდენ ძნელ ვითარებაში სდგამდა ეს თეატრი პირველ ნაბიკებს, — ეს ხომ სამოქალაქო ომის უშკაცრესი წლები იყო — გორკიმ ველარ დაფარა თავისი ალტაცება, თავისი მღელვარება, დაისარა მარქანიშვილისაკენ, მკერდში ჩაიკრა და ორადтhо водузь უთხრა: Святая душа!

აქ კიდევ ერთხელ გამოჩნდა ის დიდი სიუვარული, რომელიც ამ ორ დიდ შემოქმედხ აკავშირებ და ერთი-მეორესთან.

3360C 30365dJ.

ქარხანა კი არა, მთელი ქალაქია ეს დალოცვილი, რამდენი სანია მივყვები მწვანეში გახვეულ პროსპექტს და აღარ ჩანს დასასრული. მხოლოდ ცად აზიდული მბოლავი მილები მოგაგონებს, რომ ქარხარაში ხარ და არა პარკში.

 საურნალო საამქრო შორს არის? — ვკითხე შემხვედრ ორ ახალგაზრდას.

სულ ბოლოში! — მიპასუხა ერთმა მათგანმა. სიმონ სიხარულიძეს ხომ არ იცნობთ? — ვკითხე ბიჭებს. მათ ჯერ ერთმანეთს გადახედეს.

— მილიონერს კითხულობს! — კბილები დაკრიჭა . ერთმა მათგანმა.

მეორემ შეუბღვირა, მერე მე მომიბრუნდა საურნალო საამქროს უფროსს კითხულობთ?

— ჰო, — დაგუდასტურე მე. — კარგად არ ვიცნობ, ისე კი გამიგონია. — თქვა

ისევ იმ ჭაბუკმა. მილიონერი რა შუაში იყო? — ვკითხე. - რა ვიცი, ასე ეძახიან, — მიპასუხა მან და ამ-

ხანაგს ხელი გამოსდო, წავიდეთო. "მილიონერი", "მილიონერი"... ამეკვიატა ეს სიტყვები საურნალო საამქროსაკენ მიმავალს.

მივუახლოვდი გიგანტურ წნეხთან შრომაში გართულ ქაბუკებს, მათ გვერდით საამქროს უფროსი მექანიკოსი ნაიბ ჩიკვილაძე დავინახე და გავესაუბრე, წნეხზე ჩამოვარდა ლაპარაკი.

ჩეხოსლოვაკიიდან მივიღეთ, ათასტონიანია, პირველი გამოცდა ჩვენთან გაიარა, შესანიშნავი წნებია. ჩვენი მილიონერი მაინც უკმაყოფილოა! -მითხრა ნაიბმა.

"ისევ მილიონერი", — გავიფიქრე მე. რას უწუნებს? — ვკითხე ნაიბს.

წნეხის სადღელამისო წარმადობა 180 ტონაა. საამქროს უფროსს კი ეცოტავება. მისი გადაკეთების პროექტზე მუშაობს. იცით ალბათ სიმონის ბუნება, მეტი უნდა გააკეთებინოს ყველას და ყველაფერს, კაცსაც და მანქანა-

საამქროს უფროსი თავის კაბინეტშიაო, მითხრეს.

– გეგმა, ძმაო, მე და შენ რომ დავრჩეთ მარტო, მაინც უნდა შევასრჭლოთ! — ამ სიტყვებს შევუსწარი, როცა მასთან შევედი. ცვლის უფროსს ესაუბრებოდა.

"ესეც შენი სიმონი", გავიფიქრე მე, როცა საქმიან საუბარში ვართულ საამქროს უფროსს შევავლე თვალი; აი თურმე როგორი ყოფილა: გრუზა. შავი თმა, აქოჩრილი მაღალ შუბლზე, თითქოს ცეცხლი უნთია თაფლისფერ თვალებში, ნახშირისფერი სქელი წარბები რომ შემორკალვია. სახე ნათელი. მხრებგანიერი, ხელები ვაჟკაცური, დაძარღვული, მუშა ხელები.

საშუალოზე მაღალი მეჩვენა, როცა წამოდგა. გაიღიმა და... არა, არ შეიძლება პირველი შეხვედრისთანავე პატივისცემით არ განიმსჭვალო მისდამი: "კარგი ვაჟკაცი ყოფილა", ეს იყო ჩემი პირველი შთაბეჭდილება.

როცა საქმისაგან მოიცალა, ჩემი მისვლის მიზეზი ვუთხარი.

– ვმუშაობთ, როგორც შეგვიძლია, — თქვა და უბიდან ყვითელკანიანი წიგნაკი ამოიღო, — გასული თვის გეგმა 109 პროცენტით შევასრულეთ... მერე მან სხვა, მრავალი ციფრიც დაასახელა, რომელიც საამქროს მუშაობის მაჩვენებლებს გამოსახავდა, — ჰო, მართლა, ალბათ ესეც გაინტერესებთ, ყოველთვიურად 10-12 ათასი მანეთის ეკონომიას ვიძლევით, — დასძინა ბოლოს და ხელები გაშალა. ალბათ იმის თქმა სურდა, ყველაფერი გითხარიო. "არა, ძმობილო, შენთან შეხვედრას დიდი ხანია ველოდი, ასე ჩქარა ვერ დაგშორდები!" — გამირბინა ფიქრმა.

მერე ჩვენ დიდხანს ვისაუბრეთ. საამქროც ერთად დავათვალიერეთ, ერთხანს ძუნწად იძლეოდა პასუხს სიმონი, მერე კი, საქმეში დაინტერესება რომ შემამჩნია, მასაც დაეტყო საუბარში სიხალისე.

 სიმონ, მილიონერს ტყუილად არ დაგიძახებდნენ, — შევბედე ბოლოს. როცა უკვე გავუშინაურდით ერთი-მეორეს, — მართალი მითხარი, რამდენი გაქვს სახელმწიფო ბანკში?

სიმონი იცინის.

– ეჰ, ძველ ფულზე ნამდვილად ვიყავი მილიონერი, ახალი კურსით კი ჯერ ასე არ გავმდიდრებულვარ.

— გაქვს იმედი, რომ ახალზეც დააგროვებ ამდენს?

კაცნი ვართ, ვნახოთ... — მიპასუხა სახელგანთქმულმა რაციონალიზატორმა, რომლის გამოგონებებმა ადრე მილიონზე მეტი მანეთი შესძინა ქარ**b**ანას.

იმ დღეს ამით დამთავრდა ჩვენი საუბარი.

მას მერე ბევრგერ შევხედი სიმონს, ერთხელ ვახშამზეც ერთად მოეხედით, თამადა იყო. ქეიფიც კარგი სცოდნია შრომაში მოუღლელ ვაჟკაცს.

მდიდარი და საინტერესო ბიოგრაფია აქვს სიმონს.

სიმონ სიხარულიძე ჩოხატაურელია, სოფელ ბუკისციხეში დაიბადა. ოთხი ვაჟი და ორი ქალიშვილი იზრდებოდნენ გორაზე წამოდგმულ ოდაში. სწავლობდნენ, შრომობდნენ, არავის არაფერში არ ჩამორჩებოდნენ.

დაიწყო ომი. უფროსი ძმა, სოსო, ომის პირველსავე დღეებში დაეცა ბრძოლის ველზე, მომდევნო ძმამ — მიხეილმა ბერლინამდე მიაღწია, ასი ათას განსაცდელს გადაურჩა და ვაი, რომ ომის უკანასკნელ დღეს უმტყუნა ბედმა, 8 მაისს განგმირა იგი ბერლინში ნანგრევებიდან ნასროლმა ტყვიამ.

სიმონსაც არ ეტეოდა გული საგულეს, ფრონტისაკენ მიიწევდა, არ გაუშვეს, ზესტაფონში წადიო, უთხრეს, ლითონი გვჭირდებაო.

უმცროსი ვაჟის — დავითის ამარა დარჩა ოთხი ვაჟკაცის გამზრდელი ოჯახი. 1942 წელს, 17 წლის სიმონმა ზესტაფონის ფეროშენაღნობთა ქარხანაში დაიწყო მუშაობა, ჯერ ზეინკლად, მერე კი მდნობელად.

შრომაში გართულმა, ვერც შეამჩნია როგორ გაირბინა სამმა წელმა. ქარხანაში უმალ შეატყეს, რომ ჭაბუკს დაუცხრომელი გონება ჰქონდა, სულ რალაცის ძიებაში იყო გართული და ურჩიეს სწავლა განეგრძო.

სიმონმა გადაწყვიტა ჯერ ტექნიკუმი დაემთავრებინა და თბილისში ჩამოვიდა. სამი წლის შემდეგ, ცოდნით აღჭურვილი, კვლავ თავის ქარხანას დაუბრუნდა, მისი ბრიგადა ყოველთვის მოწინავეთა შორის იყო.

ფეროშენადნობთა ქარხანა მის მეორე ოჯახად იქცა, უიმისოდ ცხოვრება ვერ წარმოედგინა, ზესტაფონიც შეუყვარდა ჭაბუკს, აქ ეწვია მას პირველი სიყვარული, აქ შექმნა ოჯახი და სიყრმის შვილი — ზურაბიც აქ შეეძინა არც ფიქრობდა აქედან წასვლას, მაგრამ...

ეს რა ამბავია, დიდსა და პატარას რუსთავის სახელი რომ აკერია პირზე! დიდხანს ატარა სიმონმა ჩუმად თავის ფიქრები. მერე კი მეუღლეს გაუშხილა გულისნადები.

ქეთევანს ეძნელებოდა მშობლიური ქალაქის დატოვება, მაგრამ იცოდა სიმონის ხასიათი, რაკი ერთხელ ამოიჭრიდა გულში რაიმეს, მორჩა, კიდეც შეისრულებდა საწადელს.

1950 წელს სიმონი რუსთავს ეწვია. დაოსტატებულმა მდნობელმა, რაღა თქმა უნდა, ფოლადის სადნობ ღუმელებს მიაშურა. მარტენის საამქროში მიილეს და დისპეტჩერის თანამდებობა მიანდვეს; რომ იტყვიან, აქაც საათივით

ააწყო საქმე სიმონმა. მეტად ნაყოფიერი გამოდგა მისთვის მარტენის საამქროში სხვადასხვა თანამდებობაზე გატარებული თხუთმეტი წელი. სიმონის, როგორც გამომგონებელისა და რაციონალიზატორის საქმიანობა 1952 წლიდან იწყება. მისმა წინადადებამ "ქვიშების სიფონიური აგურების შეცვლა მშრალად ამოგებით" დიდი გამოხმაურება ჰპოვა არა მარტო რუსთავის მეტალურგიულ ქარხანაში, არამედ, მთელ საბჭოთა კავშირში. ამჟამად ჩვენი ქვეყნის ყველა მეტალურ-

გიული ქარხანა ქვიშების ამოგების სიმონისეულ მეთოდზე გადავიდა. მას შემდეგ სიმონი სულ ახლის ძიებაშია გართული. რას არ მისწვდა მისი გამჭრიახი გონება. 79 რაციონალური წინადადების ავტორია იგი, უმრავლესობა ამ წინადადებათაგან უკვე დანერგილია წარმოებაში და ყოველწლიურად მილიონობით მანეთ ეკონომიას იძლევა.

უფროს ძმას არც სოფელში დარჩენილი დავითი ჩამორჩა. ყურძნის უხვი

მოსავლის მოყვანისათვის იგი ლენინის ორდენით დააჯილდოვეს. ამ ამბავმა ფრთები შეასაა ჭაბუკს, მომდევნო წლებში კიდევ უფრო მაღალ მაჩვენებლებს მიაღწია. კიდევ ერთი ლენინის ორდენი და ოქროს ვარსკვლავი აციმ-(გიშდა მის მკერდზე.

ორი ვაქკაცის დამკარგავ მშობლებს — ელენესა და ფილიბეს რაღა გაუმთელებდათ გულს, მაგრამ უმცროსი ბიჭების ასეთმა სასახელო საქმეებმა

მაინც დიდი სიხარული მოუტანა მათ!

მოხუც ფილიპეს ერთ დღეს შვილიშვილებმა გაზეთი "კომუნისტი" წაუ-

კითხეს.

საჭართველოს სსრ უმაღლესი სამჭოს პრეზიდიემის 1961 წლის 4 მაისის ბრძანებულებით, რესმუბლიკის სახალხო მეურნეომისა და კულტურის დარგში ხანგრძლივი და ნაკოფიერი მუშაობისათვის სიმონ ფილამეს-ძე სიმარელიძეს მიენიჭა საქართველოს სსრ დამსახურებული რაციონალიზატორის წოდება.

ამავე წელს, საბჭოთა კავშირის სახალხო მეურნეობის მიღწევათა გამოფენის კომიტეტის დადგენილებით სიმონი დაჯილდოებულ იქნა ვერცხლის დი-

დი მედლით. ,

გადის დრო და სიმონი კვლავ ახალი, ფრიად მნიშვნელოვანი გამოგონების ავტორი ხდება. "სინთებური წიდა ნამატების ზესადგამის ამოსაგებაღ" — ამ სახელწოდებითაა საავტორო მოწმობაში აღნიშნული ეს გამოგონება, რო-მელიც მარტო რუსთავის მეტალურგიულ ქარხანას ყოველწლიურად 74,855 მანეთ ეკონომიას აძლევს.

ამ გამოგონების სტიმულირებასა და დანერგვას დიდი ამაგი დასდო ქარხნის დირექტორმა, ლენინური პრემიის ლაურეატმა სრლომონ შარაძენიძემ.

სიმონის სამუშაო მაგიდაზე დაეინახე წიგნი — "გამომგონებლობისა და რაციონალიზაციის დარგში მომუშავეთა დასახმარებლად". ამ წიგნში ერთი ბარაგრაფი ლურჯი მელნითაა შემოხაზული, აი ისიც:

"ეკონომიის განზრახ არასწორი გამოთელისათვის და პრემიების გადახდის შეფერტებისათვის დამნაშავე თანამდებობის პირები მიეტემიან პასუხისგებაში".

. . .

— სიმონ, ეს რა ამბავია, ვის უპირებ პასუხისგებაში მიცემას? — შევეკითხე გამომგონებელს.

— ყურადღებას ნუ მიაქცევ, აზრი მომეწონა და ხაზი გავუსვი... შევატყე, არ უნდოდა ლაპარაკი, მე მაინც აღარ მოვეშვი, მაშინ მან თავი-

სი გასაჭირი მიამბო.

ამჟამად ჩვენს მიზანს არ შეადგენს გავარკვიოთ ვინ არის მტყუანი და ვინ მართალი ამ მართლად საკმაოდ გაქიანურებულ დავაში, თუმცა არ შეიძლება უტრადღება არ მიექცეს ამ საკითხთან დაკავშირებულ ზოგიერთ მასალებს. როშლებიც, ცოტა არ იყოს, უცნაურად გამოიყურებიან.

ოითალეთიც, ცოტა თი ივია. ეცთატის გარარეთ ერთან მოცეანილი ეყონომიის გარდა, რაც მიღწეელია ზესადგამების ამოსაგებად სინთეზური წოდის გამლუყნებით, იძლევა ლითონის ხარქვის ეყონომიასაც. აი, სწორედ ამ ეყონომიური ეფექტის გამოთვლი უქცა პრობლებად მთელი წლების გამმავლობაში.

უამრავი მასალებიდან ავიღოთ მხოლოდ ორი საბუთი და გავეცნოთ მათ

დასკვნით ნაწილს.

პირველი — ეს გახლავთ მოხსენებითი ბარათი მეტალურგიული ქარხნის პარტოლი კომიტეტის მდივნის მიერ გამოყოფილი სპეციალური კომისთისა: "თანახმად არსებული ლოკუმენტებისა, ნამატების ზესადგამის მოცულობის შემცირების შედეგად მიღწეულია თხევადი მეტალის ეკონომია 160,4 კილოგრამის რაოდენობით ყოველ სმმულზე.

საჭიროა, რომ საამქროს ხელმძღვანელობამ მოახდინოს ეკონომიის დამატებითი გადაანგარიშება ზემოაღნიშნულის გათვალისწინებით".

მეორე — ეს არის საქარხნო კომიტეტის სხდომის ოქმი № 25, 1967 წლის 5 იანვრის თარიღით.

"სიმონ სიხარულიძის თხოვნას მისი გამოგონების პრემირებაზე უარი ეთქვას, ვინაიდან ლითონის ეკონომიას იგი არ იძლევა".

ასეთი წინაალმდეგობებით აღსავსე დოკუმენტები მრავლადაა სიმონ სიხარულიძის არქივში. სწორედ ეს გარემოებანი იწვევს გამომგონებლის გულის ტავილს.

ჩვენი ლრმა რწმენით, საქმე ასე არ გაჭიანერდებოდა და ივი ყველასათვის სასურველად წარიმართებოდა, უფრო მიერ გულისმიერება რომ გამოერინა გამომგინებელთა და რაციონალიზატორთა საკავშირო საზოგადოების
საქართველის რესპუბლიკური სამკოს თავმჯდომარეს 6. ს. მეტრეველს, რომელსაც სსრ კავშირის შაკი მეტალურგიის სამინისტროსაგან არაერთგზის
ქარდა მიცემული მიიითება უმოკლეს დროში შეესწავლა ეს საკითხი. მით
უმეტეს, რომ ამხანაგმა მეტრეველმა ყველაზე კარგად იცის, თუ როგორ უარუფოთად მოქმედებს საქმის ასე გაჭიანურება გამომგონებლის შრომის ნაყოფიერებაზე და საბოლიო ჯამში კი — წარმთებაზე.

ჩვენ მაინც ვფიქრობთ, რომ სანთელ-საკმელი თავის გზას არ დაჰკარგავს.

იდრე თუ გვიან დადგინდება ჭეშმარიტება.

სიმონ სიხარულიძის ზემოთ აღნიშნული გამოგონებები მართლაც ქვრრდასი შენაძენია სამაშული მეტალურგიული მრეწველობისათვის. ებრ მათალე შეფასება მისცეს ჩვენი ქვეყნის სახვალსახეა ჭატანებში, სახლვარებარეთას ფრიად დიდი ინტერესი გამოინინემ მისდაში.

არც ისე დიდი ხნის წინ რუსთავის მეტალურგიულ ქარეანას, გამოცილებათა გაზიარების მიზნით, სოციალისტური ქვეყნების მეტალურგიული გიეწველბის მეშაკები ესტუმარენ. მათ შორით იყო ჩერის[ლიგა ცის ქვალა] ტრეინეცის მეტალურგიული ქარხნის დირექტორის მირის[ლებალუბალები თა დაინტერესდა სიმარნ სიხარულიძის გამოგონებით, და სთხოვა გასაჩინლებს დაგვეგმარეთ, ამ მეთოდს ჩევნც შემოდებების კისარების გამოგინტების თხოვნა შეუსრულეს ჩებ მეგობრებს და გაუგზავნეს დანადგარის ტექნიკურ აღწერილობა. შემდეგ კი თავათ გამოგონების ავტორი მოხედა ჩებ მეტალურგებთან.

კარლოვი ვარის სანატორიუმ "იმპერიალში" ერთ დღეს ახალგაზრდა კაცმა სიმონ სიხარულიმე იკითხა. ამ სანატორიუმში უკვე მესამეჯერ ისვენებდსიმონი და, ცხადია, მას აქ კარგად იცნობდნენ.

— ჰოტელ "მოსკვა", № 405. — მიასწავლეს მოსულს სტუმრის მისამართი.

— ტრჟინეცის მეტალურგიული ქარხნის დირექტორისაგან სპეციალური დავალებითა ვარ მოსული, — თქვა ახალგაზრდა კაცმა — თქვენი აქ ყოფნა გავიგეთ. გთხოვთ ეწვიოთ ჩვენს ქარხანას.

ახლა ვერ აგიხსნით სიმონი, თუ რატომ აუთრთოლდა მაშინ სიხარულით კული.

— რამდენი კილომეტრია აქედან ტრკინეცამდე? — ჰკითხა სიმონმა მოსულს.

ექვსასიოდე კილომეტრი იქნება,
 უპასუხა ახალგაზრდა ჩეხმა.
 გადაწყდა, მეორე დილით თვითმფრინავით გაემგზავრებოდნენ.

გაშინ სიმონთან ერთად კარლოვი გარში ისვენებდა ცნობილი ქართველ მათემატიკოსი პროფესორი პ. ზერაგია.

— დიდად მახარებს, სიმონ, რომ შენ, ქართველი მეტალურგი შენი საქმეებით ასე ცნობილი კაცი ხარ. მე ვამაყობ შენი მეგობრობით, — უთხრა პროფესორმა სიმონს და გადაეხვია გამგზავრების წინ — აბა შენ იცი, გვასახალი!

იმ დღეებში კიდევ ერთი მიწვევა მიიღო სიმონმა. გერმანიის დემოკრატიულ რესპებლიკაში ეპატიჟებოლა ინჟინერ-მეტალურგი ფრანც მიულერი. შენი გამოგონების შესახებ ვესაუბრე მე აქ ამხანაგებსო, იწერებოლა იგი. კარგი იქნება იუ ჩვენთან ჩამოსვლას მოახერხებო.

კაცის გასაცნობად ზოგ∦ერ უბრალო წვრილმანიც საკმარისია. აი, საახალწლო დეპეშები, რომლებიც წელს, იანვარში მიიღო სიმონმა.

ჭეშმარიტად, მეგობრობამ არ იცის საზღვრები.

— გულით გილოცავ ახალი წლის დღესასწაულს, გისურვებ კვლავ ახალი მიღწევებით გესახელებინოს დედასამშობლო! — უთვლიდა სიმონს გენერალი ლეონიდ სინკოვი შორეულ აღმოსავლეთიდან.

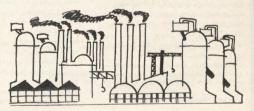
— შენგან ნაჩუქარი გიხვის ყანწით ვსვამ შენი და შენი ოგახის სადღეგრძელის, მრავალ ახალ წელს დაესწარით! — ულოცავდა გერმანული ფრანც მიულერი.

— არასოდეს დამავიწყდება თქვენთან გატარებული სამი თვე, გოლიცავთ ახალ წელს. იყავით განმრთელი, ბედნიერი! — წერდა იუგოსლაველი ინვინერი ესადი.

— აბალი წელი კიდევ უფრო დიდი მიღწევების წელი ყოფილიყოს თქვენი და თქვენი სამშობლოსათვის, — უთვლიდა რუსთაველ ნოვატორს ჩეხა გენერალი იოსიფ ნეიბაუერი.

ასემტ ყოფელიყოს, სიმონ, ყველა მილოცვა და სურვილი შეგსრულებოდეს!

ᲗᲔᲜᲒᲘ% ᲚᲔᲙᲕᲔᲘᲨᲕᲘᲚᲘ

ბედნიერია, ვინც შეიცნო საგანთ მიზეზნი. ვინც თავის ფეხით გადათქერა შიშიანობა, მუხთალი ბედი, ახერონტის ხარბი შხუილი.

ვირგილიუსი

დავბადებულვარ სოფელ აბაშაში, 1898 წლის 15

მაპაჩემი ძველი აზნაური იყო, საკმაოდ უჩველლო პიროვნება: წერაკითხვა თურმე ბაროს ბეგშო ეზწავლა: თავის სიყოცბლებ იუნოაველის პიუმისა და დავითის ფსალმუნების გარდა, წივნი არ წაუკითბავს, რადგან მტკიცედ სქეროდა—რაც დასაწერი იყო, ამ ორ წიგშში უკვე დაუწერიათ და კაცმა აღარ უნდა შეიწუბოსო თავი სხვა რამის წერით ან კითბიათ.

ორმოც წლამდე იგი ფრიად გატაცებული ყოფილა ქეიფითა და ნადირობითა.

შე ადრე შემთვარდა კითხვა, მაგრამ მამაჩემს არ მოსწონდა ჩემი ეს გატაცება და საშინლად ბრაზობდა, როცა კითხვის ან წერის დროს მომისწიებდა, "მოეშვი წიგნებსა და გაზეთებს, ეგ ქალის ხელობაა, რამე საქმეს მოჰკიდე ხელიო".

მამაჩემის ცხოვრება უცებ შეიცვალა, როცა ჩემნს სოფელში პარიზიდან, ბანგრძლივი ექ ყოფინა შემდეგ დაბრუნდა თავადი დიმიტრი დადიანი, ჩემი ნათლია. ეს ფრიად განაოლებული კანი იყოგონპელიემა მან დაამთავრა აგრონომიული ფაკულტეტი, იქვე გაიტაცა იგი აზრმა ახლებურ წებზე
ზოეწყო მჟურნეობა, გადაებალისებინა და ინტენსიური გაებადა იგი. დამიტრი დადიანმა დაითანმა
ჰამა მიენებებინა თავი მედინური ცხოვრებისათვის
და სერიოზულაც მოქკიდებოდა თავისი მამულის
გამლოლს საქმეს.

მამაჩემმა მოაწყო ინგლისური პარკი, თითქმის პირველში შემოტანა სამეგრელოში ციტრუსები, ცარგო რამდენიმე ათასი ძირი ვაზი იმ მხარეში, სადაც ვაზი ძნელად ხარობს, თითონ დაიწყო თობ- ნა და ბარვა, თავის საწოლ ოთახში, კედელზე, რუსოაველის პორტიტის გვერდით დაჰკიцა სუ- რათი, სადაც გამოსაბული იყო ლეც ტოლსტიი მიწის ხვნის გრის.

ჩვენებური აზნაურები მას სასაცილოდ იღებდწენ — ტაბტის აზნაურმა ერთადერთ ლირსეულ საქმეს — ნადირობასა და ლხინს თავი მიანება და მიწის ბარვა დაიწყოო, მაგრამ არც მამაჩემი ჩჩებოდა ვალში: ეხ, თქვე ქარაფშუტებო! გრაფი ტოლსტოი და თავადი დადიანი არ თავილობენ ფიზიკურ

მოსკოვის გამომცემლობა "ხუდოესტვენნაია ლიტერატურა" ყოველწლიურად აქვეყნებს კრებულებს, რომლებშის შეტანილია გამოჩენილი საბჭოთა მწერლების ავტერატურის ისტორია მხატვრულ ნოველებად"; — ასე უწოდებს გამომწ ცემლობა ამ კრებულებს.

ქვემით ჩვენ გაგელავთ კონსტანტინე გამსახურდას აგტობითვარაფიას გომელიც შესაულა ამ გამოცემის შესამგ ტომში, ჩვენი სახელრვანი მწექ რლს ეს ავტობიოგრაფია დაწეტილან ქვეტაალე რად ზემიზხენებული გამოცემის შეკვთით და განტატლა გაატე აგალად იბეგდება. რედ.

3 M J C J J 3 & M S N M S K J S N J

შრომას, თქვენ კი მარტო ის შეგიძლიათ კურდღელს გამოედევნოთო.

1906 წლის რევოლუცია რომ დაიწყო, გლეხებმა ბოიკოტი გამოუცხადეს მემაშელეებს, გადაწვატებ ადარ გაჰკარებოდნენ მათ საქირაოზე, მაშინ მამა მარტო უძლეებოდა თავის მინდვრებს. მეც მასწავლიდა ხენას და თეხვაზ, მგზავნიდა ცხენებისა და კორების სამწუესავად.

თითონ საოცრად მამაცი, სიურმეშივე მიჩიჩინებდა, არაფერი ისე არ ამშვენებზო ვაუკაცს, როგორც სიმამაცე, არავისი არ უნდა გემინოდეს და სიკფლილსაც უცქერდეო ზიზლით.

ერთხელ უბრძანა მე⊀ინიბეს, გაუხედნავი ცხენი მოაყვანინა, უბელო და უაღვირო.

"ზეჯექ", მიბრძანა. მერე მათრახი გადაჰკრა გავაზე.

ჩემშა უფროსმა ძმამ ალექსანდრემ დამთავრა ქთიანის აგრონომიული სკოლა, მაგრამ იმის ნაქვლად, რომ მამას მიხმარებოდა მეურნეობის გაძოლაში, სოციალ-დემოქიბგიული პარგიის პროპაგანდისტი გახდა, შეიიარალა გლეხები და რამდენჩერმე ბრძოლა გაუმართა გენერალ ალიბანოვ-ავარსქის დამსწელი საქქსედიციო არმიის კაზაკთა ასე;"

მეორე ჩემი ძმა ვიქტორი სავსებით აპოლიტიკური კაცი იყო. ჩოხა შეიკერა, მამაჩემს ცხენი გამოსტკუა, სოფელში დაქირითობდა, ქეიფობდა,

როცა გენერალ ალიხანოვის საექსპედიციო რაზმის უფროსი, კაზაქების ურიადნიკი მოვიდა, მამამ დედაჩემი და ჩემი დაი გახიზნა, მხოლოდ მე დამტოვა შინ, ჩოხა ჩიიცვა, სატევარი და რევოლვერი დაიკიდა და დაუწყო ლოდინი თავდამსმელებს.

მამა შებანიშნავი მსროლელი იყო, მან არ იცოლა რა იყო შიში. ურიადნიკი და კაზაკთა ახეული შემოგირითდნენ ჩვენს ვრცელი ეზოში. ისინი მმლებით სხებავდნენ ასწლოვან კაკლის ხეებზე გახულ იზაბელას ვაზებს. მამაჩემი წინ გადაეღობა ურიადნიკს და უთხრა: თუ არ უბრძანებ შენს ნაძირალებს შეწყვიტონ ეს თავხედობა, მე ახლავე სროლებს შეწყვიტონ ეს თავხედობა, მე ახლავე სროლას დავუწყებ მათ.

ურიადნიკმა უპასუხა მამას: თუ თქვენ აქ ბომბები და პროკლამაციები არა გაქვთ, არაფერს ხელს არ ვახლებთ. ხოლო თუ ასეთ რამეს ვიპოვით, თქვენს სახლს ცეცბლს წავუკიდებთო.

დიდბანს ეძებეს, მაგრამ იპოვნეს მარტო "ვეფბისტყაოსანი" და ფხალმუნების წიგნი. ამ "ოპერაციის" შემდეგ კაზაკები სოფლის დუქანში შესულან ღვინის დასალევად. იქ ჩემი ძმა ვიქტორი ნარდს თმამობდა გლებებთან. ასეულის უფროსის დუქანში მესვლისას გლებები ფებზე წამოდგენ, ვიქტორი არ წამოდგი, ურიადნიქმა დედა შეაგინა ჩემს ძმას, ადექიო, ვიქტორმა ბელი წამოუსაც გობრს და თავ ში უთავაზა ურიადნიეს, ეს უკანასცნელი წაიქცავიქტორი თავის ცხენს შემოაბტა და თავს უშველა, ალტაზაუში გადაბგენზა.

ქუთაისის გენერალ-გუბერნატორმა უბრძანა მამაჩემს: დაუყოვნებლივ გამოცხადდი ჩემთან, შენი შვილები — ალექსანდრე და ვიქტორი მომიყვანე, თოჩემ (ციხუმი ჩაგსგამო.

მამაჩემმა უპასუხა: ღმერთმა იმ დღეს ნუ მოგასწროს, რომ მი ჩემი შვილები გავცელ.

უნდა ვთქვა, მამას არც თუ ძალიან უქვარდა რევოლუცია, მაგრამ ჩვენს სახლში და წისქვილში, ჩეშა ძმის ალექაანდრეს გარდა იმალებოდნენ მომავალი პოეტი ალექსანდრე აბაშელი, მოშვავალი კოტიკომი ივანე გომართელი და სხვა რეფოლუციონტები. მამა არა მარტო არ იზიარებდა მათს რწმენას, არამედ დაცინვით ეუბნებოდა: თქვე საცოდავებო, თანასწორობა არიმ ღმერის ქუნოდა ჩვენთვის განკუთვნილი, მაშინ ეს ჩვენი ხელის თითებიც თანაბარნი იქნებოდნენ.

1905 წელს ქუთითაის ქართულ გიმნაზიაში წამიყვანეს, მაგრამ რამდენიშე თვის შემდეგ მამაჩეიმი მოვიდა და დირექტორს სთხოვა შინ გავეშვივინაიდან სკოლაც და გაზეთიც მას სოციალ დემოკრატიული იდების ბუდიდ მიაჩნდა. დირექტორმ გადაქრით უარი უთხრა მამაჩემს და დამინიშნა სტიპენდია — თვეში ათი მანეთი ოქროთი. რა თქმა უნდა, მეც და დედაც დირექტორის მხარებე ვიყავით.

იმავე წლის ბოლოს მამა დაასატიმრეს და ქუთაისის ციხეში დაამწყვდიეს — გენტიალ-იუბებინატორმა აასრულა თავისი მუქარა, მაგრამ სიმონ ავი თავიანიო საკანის მამანახლისად აირჩიეს. ის ინტიგიულად ებრძოდა ციხის ადმინისტრაციას, მდეროდა, ხუმრომდა, ამხნევებდა თავის უბედურ

მაგრამ ჩქარა ის მძიმედ ავადმყოფი შეიქმნა, ასტმა დაემართა. ერთი წლის შემდეგ დედაჩეშმა სთხოვა ქუთაისის თავად-აზნაურობის წინამძლოლს დროებით შინ გამოეშვათ ავადმყოფი მამაჩემი (ჩემი ძმა ალექსანდრე იმ დროისათვის უკვე დაპატიმრებული იყო, სამხედრო-საველე სასამართლომ მას (ემბირში გადასახლება მოუსაგა). მამა თავდებით გამოუშვეს, მაგრამ ერთი თვის შემდეგ იგი საშინელი ტანწვით გარდაიცალა. ამრიგად, კაცი, რომელსაც არ უუვარდა რევოლუ-

ცია, რეაქციის მსხვერპლი გახდა.

იპის სიკვლლმა თავზარი დამვა. ოქამს გაუგირდა, საგირო იყო ლუკმა-შეოზე გვეთექრა. მეშვიდე ულა სიდან მე ჩემს ამსანაგებს ვაძლევიდა გაკვითლებს ლაიინურ, ფრანგულზა და გერმანულ ენებში და ამ გზით ვემმარებოლი დედას. 1913 წელს გარჩინებით დავმათავრე გენმაზიის კურბი, ჩემი სადიპლომო შრომა "ტურგენევის ზედმეტი ადამიანეგიი", როგორც საუკეთებო, კავკასიის სამოსწავლო ილეში წარადგინებ.

ქ. ქუთაისის თვითმმართველობამ დამინიშნა ილიგაჭგავაძის სახელობის სტიპენდია იმ პირობით, რომ მე უნდა მცხევლა პეტეტიზუბის უნივერსიტეტში, სადაც განსვენებული მწერალი სწავლობდა მაგრამ ადმოპაკლური ენტის ფაკულტეტზე, მორიგი რემინარის დროს, პროფ. ნ. ი. მაიმა უდიერად მოისსენია ჩემთვის დიდად საუვარელი ილია კავჭავაძე. მ გაცირა პასუბი გავეცი მას, დემონსტიტულად დავტოვე აუდიტორია და შევიტანე თხოვნა რექტორის სახელზე, უნივერსიტეტიდან განთავისულლება ვითხოვის

მე გავეშგზავრე კენიგსბერგს და იქაურ უნი-

ვერსიტეტში ჩავირიცხე.

გემი ენტით დაინტერებდა გამოჩგნილი ქართველი კრიტიკოსი კიტა აბაშიძე. მიათურის მარგანეცის საზოგადოების გამგეთბამ, მისი შუამდგომლობით, დამინიშნა სტიპენდია დედამ გუძიდა რამდენიმე დღოური მიწა და ფული გამომიგზავნა.

კენიგსბერგში გულმოდგინედ ვსწავლობდი კანტის ფილოსოფიას და მსოფლიო ისტორიას, აქვე

შევიძინე საკმაოდ კარგი ბიბლიოთეკა.

სტობილია, რომ ევროპაში სტუდენტები მიმოდიან გროი საუნივერსიტეტო ქალქიდან მეორეშირათი მოსმინონ ყველაზე უფრო სახელგანოქმული და საუვარელი პროფესორების ლექციები: ერთი წლის შემდეგ მე გავემგზავრე ლიამციები, სადაც ვისმენდი პროფ. ვენდტის ლექციებს ფისეოთვიდან, პროფ. ცესტნერობას — ესთეტიკიდან და სხვ. ლაისციგიდან მიუნხენში გადავედი. ამ დროს აქ იქყოფებოდნენ ცნობილი ორიენტალისტი ფრიც პომელი და ლიტერატურაიმციდნე პროფესორი ფრიდარ ყონ დეტ ლაიენი.

მიუნბენში ყოფნისას გადავთარგმნე თომას მანნის ერთი ნოველა. მწერალმა მიმიწვია თავის ვილაში — პოშინგენშტრასე № 1, იქ გავეცანი მის მას ჰანარისს, მრავალ აკადემიკოსს, პროფესორს და მბატკარს. თომას მანნის წყალობით შევალე მიუნხენის რედაქციების კარი, ვიწყე თარგმნა, ვაქვეყნებდი წერილებს, ლემასად გადავთარგმნი კავაფშაველას. აგველისშვამელი", რედაქციას ვუკეთებდი ქართველ ავტორთა ცალკეული ნაწარმოებების თარგმანებს — მათ აქვეცანებდა ლიაქცივას გამომცემლობა, "რეკლამ-ბიბლიოთექა".

1914 წელს, როცა ატყლა პირველი მხოფლიო ომი, რუსეთის მეფის კონსულმა იზვოლსკიმ წინა- დადება მომცა დაუკოვნებლივ წავსულივავ რე- სეთში, რათა დამეცვა მეფე და სამშობლი, პასუ- ბი მიბავე წერილის მეორე მბარეზე დავაწერე:
"მე არსად არ წავალ, ვინაადან არად ვაგდებ

თქვენს მეფეს".

შე გადავწყვიტე წყნარად განმეგრძო ჩემი მეცადინეობა, მაგრამ შოვინიზმის ტალღის გაძლიერებამ ჩამიშალა ეს განრახვა. მიუნხენის ქუჩებში ამბეცებული ბრბოები პირდაპირ ნადირობდნენრუსებზე, ფრანგებზე, ინგლიხელებზე, არც იხე იშვიათად ქუჩაში ჰკლავდნენ ადამიანებს. მე მახსოვბ, კაცებისა და ქალების ბრბომ, მთავარ მოედანზე ქობებითა და ქოლგის ტარებით მოჰკლა ობმდენიმც სერბიელი სტუდენტი, კოცოზე დაწვეს სერბიული და რუბული გაზეთები. ბავარიის მეფის სასახლის ახლოს ბრბო დაუცხრომლად გაჰკიოდა: დოიჩლანდ, დოიჩლანდ, უბერ ალლეს!

დაიწყო ჩემი არალეგალური ცხოვრება... დღისით ვიმალებოდი, ღამგობით კი პარკებში ვზეტიალობდი. კარგი სპორტამენი ვიუავ და შესახიშნავად დავრბოდი, ორჩერ მეც დამიჭირეს ვიდამალ დავრბოდი, ორჩერ მეც დამიჭირეს ვიდაუმალ ვიწყებდი იტალიურ ენაზე ლაპარაკს და ისინიც თავმ მანებებდნენ.

ერთხელ, საღაშოთი, სამეფო ბალის გრძელ მწვანე სკამზე ვისენებლი უიცრად თავს დამესზინე გილც გავაებული ბერიკაცები ყვირილთ, "რუსე, რუსე", ძლივს დავაღწიე მათ თავი, მაგრამ, ბოლოს და ბოლოს, თვითონ გამოცცხადღი პოლიციში და ვთხოვე დავისებომებანდო პოლიციდიდი სიამოვნებით შემისრულეს. ორ თვეს ვიჩექი ციზემი ქურდებთან და გიამეერებთან ერთად. მემდეგ კი გადამოყვანეს ისმანანგის ციბეკომკში, სადაც დამწყვდეული იყო ათასზე მეტი ფრანგი, რუსი და ბელჯიელო პროფესორი, ინჟინერი და სტუდენტი.

ოდესღაც ამ ციბე-კოშქში ცხოვრობდა ნაპოლეონ ბონაპარტე, იქ ინახებოდა მისი მუნდირი,

ხმალი და მუზარადი.

იხმანინგში დავუმეგობრდი ოქსფორდისა და სორბონის პროფეპორებს, ყველაფერი ეს არც თუ (უფი პრაქტიკა იყო ენების შემდგომი შეწწველისათვის, აქვე გავიცანი (ცოზილი სანკრიტისტი პროფ. ა. ემერი, რომელმაც დიდი ინტერები აღმიძრა ინდოეთის ლიტერატურისა და ფილოხოფიისადში.

მთელ ღამეებს ვათენებდი ბერცსონის, შოპენმაუერის, ნიცშეს და სვედენბორგის კითხვით, და ისინი შემდგომშიც, კიდევ მრავალ წელს აფორიაკებდნენ ჩემს გონებას. მხოლოდ ოციან წლებში მე შევძელი დამეძლია მათი გავლენა.

ი იბმანინგში კეთახულობდი თომას მანნს, რომლის ტალანტმა მომზიბლა, თუმვა საერთოდ იმ დროს მეტად კრ-ტიკულიდ ემეჭრობოდი გერმაწელ რომანისტებს, ნამდვილა გატაცებით მე მიყკარდა ბალზაკი, თეკერეი, მერიმე და ლევ ტოლსტოი.

ლიტერატურული გავლენები სიჭაბუკეში არც თუ ისე საშიშია. მაგრამ ვაი იმას, ვინც დაჭარმაგებისას ვერ ჩამოიბერტყავს ამ გავლენათა ტვირთს.

ისმანინგის ციზე-კოშკში თიუქმის იდილიური მუუდროება იყო. ინგლისური პარკი შემკული იკუ იკემ გქნებოდნენ შემოფგომის გვინი კარდები კარკის განი კარდები კარკის ად აგებითა და ფიქვებით, მათს კარგისა და ზაფრანის ფერები ატკბობდნენ თვალს. ტუვეები ისზღნენ აივნებზე, ნაღვლიანად მღეროდნენ, სზეები კალრას თამაშობდნენ ან ცხარედ კათობდნენ ევროპის ბელზე. მაგრამ გს იდილია დიგნანს არ გაგრძელებულა.

ერთ მშვენიერ დღეს გაცოფებულმა ბრბომ შემოამტგრია შუა საუკუნეების დროინდელი რკინის გიმკარი და ქვები დაუშინა ციხე-კოშკის ფანგრებს. მობუცები, ქალები და ბავშვები დაუცბრომლად უკვაროდნენ მობადრავე გარისკაცებს: "როდემდის უნდა აჭამოთ ჩვენი პური ჩვენს მტრებს ნიდერ მიტ რუსლანდ, ენდლანდ, ფრანკრაბის!"

იმ ღამით ციზიუ-თქა მოადგა ცხენოსან უანდარმთა პოლკი და ჩვენ ფაცა-უფცით შეგგრეცეს მეითზე კლასის ვაგონგემზი ოიცა ვიკითხეთ — სად მიგეგვარიო, უანდარმთა ოფიცერმა გეხლიანი ღომილით გვიპასუხა: "აგარაქზე", სამი დღობ შემდეგ ჩაგვეფანეს სამხრეთ ბავარიის დაბა ტრაუნშტაინში. "აგარაკი" ძალზე უღიმდამო აღმოჩნდა ცხივო დემონტირებული აგურის ქარბანა. შენობას დანჩრები არ ჰქონდა. იატაქზე და ნარებზე ეუარა მატარაცები. ვართხები აქეთ-იქით გარბოდნენ ჩვენი კართან იდგნენ შეიარადებული ქარისკაცები. მწითური ფელდფებელი ფრიც მაძერი "წებრიგს" ამყარებდა. ჩვენ, გუვუცბს, სხვა სახელით არ უვი აბაღნენ, თუ არა ლორსა და "შვიანე/უნდს" (ლონძალი). გავაშევდნენ ბალანდას.

ჩემს გვერდით ალმოჩნდნენ მისტეტ ემეტის და ლეკი სტუდენტი რაზელ ააგარი, იფრაც ჰაფერმი სამივენი, საბატით ქანეზეს გაზის "გაცაგაზატნა ჩვენ უნდა დაგვესულთავებინა ფებისადგილები და ძალზე ჩაბინატიებული ები.

ემერის იუშორან მშნვილი გომნობა" ჰქონლა" ინ ფოეთის ერთ-ერთი პროვინციის ამ ყოფილმა გუგიენიპეორამ, ოქსფორდის სახელოვანა პროფესორმა ირონიულად შენიშნა; რომ გერმანელებმა ჩვენ "მეტად დოღი პატივი დაგვდეს, რაკი-და ახეთი საპასუხისმგებლო საქმე მოგვანდესო", ის დიდხანს წვალობდა, რათა ამოცენო ეტიმოლოგი. სიტკვისა "შვინებუნდ", "ალზე გ გულუმგი ართანო გერმანელები, მათ ცცოტავებათ გვაწოდონ მარტოოდენ "შვაინე" ან "ჩუნდ", ეტკობა გერმანიაში გამოსვაფო ასეთი აცნობების გენ განიაში გამოსვაფო აცით აცნობების გვაწოდონ მარ-

როდა სამივიშ შევასრულეთ ჩვენი "სამატიი დავალება", ფელღფებელმა ჩვენს მცირეძლოვან გუნდს შემოუცროა სომონისა და ბელგიური უნივერსიტეტის პროფესორები, აგრეთვე ორი ბერიკაცი, ებმავლია რამინები მათ არ შესწეფლი ძალა ეგორებინათ სიბინძურით სავსე ორბორბალები
და მისტერ ემერი ამათღ დელიოზდა ეგზვლებისა
მათთვის ეს "ბელოვნება" ბოლოს, "ურჩი რაბინები" ჩავეტეს სარდაფში, სწორედ ჩვენი საქნების
შევშ, დაჭალების გუნდი გეგმოდა მათი გალობაფელდებელო ფრიც მაიერის ბარძანებით იბინი
გაწეგაზეს გალობისათვებას

ამჟამად, ისტორიულ პერსპექტივაში განსაკუთრებით ნათლად ჩანს, რომ წყეული ფაშიზმი უკვე იმ წლებში იყრიდა თავის ავბედით ყლორტებს.

ერთხელ, შუაღამისას მოცვივდნენ ტუვიამფრქვევებით შეიარაღებული ჟანდარმები. მათ უბრძანეს ტუვეებს, — ჩვენ ხუთი ათასზე მეტი კაცი ვიუავით, — ჩამწკრივებულიყვნენ საკონცენტრაციო ბანაკის ეზოში, აქედან ტიროლის ტუეში წაგვიყვანეს. დაიწყეს ტყვიამფრქვევების სროლა. დარწმუნებული ვიყავით რომ ჩვენ, უიარალო, საცოდავ ტყვეებს იქვე ამოგვწყვეტდნენ. თურმე ეს იყო "ფხიქოლოგიური ზემოქმედება", და ბოლოს, გვიბრძანეს დავბრუნებულიყავით ბანაკში. ასეთი "გამოცდა" კიდევ ხუთქერ მოგვიწყეს. ყველაფერი ეს ხდებოდა ღამით, განთიადამდე, უკვე საკმაოდ ყინავდა და დაქანცული, დაუძლურებული ტყვეები, ფეხზე ვეღარ დგებოდნენ, ეცემოდნენ თოვლში, მაგრამ . ჟანდარმები და ქარისკაცები ხიშტებით წამოაგდებდნენ ხოლმე წაქცეულს.

ცხრა თვეს გრძელდებოდა ეს წამება. ერთხელ.
გვიან ღამით ბანაკში აზზე მეიტ ზანგი მითქვანეს.
განასემელი შემოფლეთოდათ და სიციებაგან კანკალებდნენ. ტუვე ფრანგებმა, ინგლისელებმა და
ბელგიელებმა უარი თქვეს დაებინავებინათ ზანგე.
გარი, მე და პოლონელები დავთანმავით თავშესაფარი, მა და პოლონელები დავთანმავით თავშესაფარი, მიციება მ უბედურთათვის, რომელთაც არადარი მოახალეთში, ანააცი დაინაბავდა, ურტუპმდა
თავში, ქუჩაში მათ სახეში აფურთხებდნენ. ზანგებთან ერთად ბანაკში მოთუვანეს ჩემი შეგობარი,
აალგაზიდა ფრანგი მსატვარი.

როგორ გაგვიზარდა ორივეს შეხვედრა ამ დანტეს ქოქოზეთში! ღამღამობით ჩვენ ვკითხულობდით ვერლენის, ბოდლერისა და მალარშეს ლექსებს, დღისით კი დავათრევდით ორბოზალებს.

(დასასრული შემდეგ ნომერში)

anyoneson ansmora

თითქოს კავშირი გაწყვეტილა
ამ ქვეყანასთან, —
ფიქრისგორაზე
სიჩუმეა პირველუოფილი.
— გან რა მობდა? —
ცითზები მმობილს ანაზდად
და მხოლოდ მწარედ იღიმება
შენი მმობილი.

— განა რა მოხდა? (ცხოვრების გზამ იგი ატარა ბეწვის ხიდებზე, ქარაფებზე, უფსკრულებს შორის, და ბოლოს ქიქურ დაექახა გინკა პატარა, რომელსაც ჩვენში ეწოდება უბრალოდა ჭორი.

საიდან გაჩნდა, როგორ გაჩნდა ალამშა იცის, კარიდან კარში დაშლიგინობს ოხერტიალი, იწვევს ხულელურ გააფთრებას და ბოროტ სიცალს ერთი შეხედვით უწყინარი მოხეტიალე.

უწყინარიო? ადარდებდა თვით სულზან-საბას, რომ ლექსიკონში ეს ულირსი სიტყვა ჩაწერა. ჩაზერა, "ჭორი" და განმარტა რა ექნა აბა, — არავის ძალუძს ამ სიტყვისგან თავის დაღწევა».

რომელ ქამანდით შეიძლება მისი დაჭერა? ვინ შეაჩეროს ჭინკა ჭრელი, ჭოტისთვალება? დადის, დაცურავს, იგრინება და იმანჭება: არცა ნამუსი გააჩნია, არც მოკრძალება!

აუწევია წეროსავით მალთა კისერი და ზოგჯერ მის წინ აქლემივით იჩოქებს ჭკუაც: — ო, ნუთუ მართლა? ხელებს შლიან დარბაისელნი. ჰქრება სიმართლე ზლაპარსა და სიცრუეს შუა.

საკვირველებას ემატება
უცნაურობა
და ილექება ტრთმანეთზე,
ვითარცა შლამი.
მერე იმ შლამზე იბადება
გულქვა ხუმრობა
და მიასმ გსხვერბლმა
გაშმაგებით იყვიროს ლამის:

"— ნუ ებუმრებით თქვენ იმ გინკას! არა გონებით, უგუნურებით ძლიერია ქველშარიში. მას ძალუმს ერთი დარღიმანდულ გამოქროლებით მოაშთის ლომი — ურჩბულებიას ცხარედ მებრძოლი.

المالية

ნუ ებუმრებით,
სიკვილივით უფრთხილდით მის ხმას,
პატიოსწებას მშტერება,
მაღალ ოცნებას.
ი/ე დაატებს ადამიანს
მებსა და რისხვას,
კერც კი მოასწრებს ...
გაფითრებას ან გაოცებას!"

ლამის იყვიროს,
მაგრამ არა, ხმასაც არ იღებს.
ო, მოთმიშებით ელოდება
სამართლის მჭრელთა!
არც თვითონ უწუის,
მხოლოდ გვიან,
გვიან გაიგებს,
რა ძვირად უღირს
ეს დუმილი და მწარე ელდა!

ნუ ეკითხები ქერ ნურაფერს, ცოტა ადროვე! დგას შენს ჩინაშე სიტკიასა და ძმობის ერთგული, როგორც დაჭრილი მექსიკელი ტორეადორი, გაოგნებული, თავდაბრილი, სუნთქვაშეტული,

სიქმაწვილიდან შეჩვეული უსიტყვო გაჩქას, თრ დალინდება, ოლონდ ჰქონდეს წყალი და პური, არ ენანება რაც ამაოდ ძალ-ლინე ბაჩქა, არც როდი აკრთობს მიწიერი ჩვამიი და შური;

მას მხოლოდ უკვირს, მხოლოდ სტკივა, სტკივა ძალიან! დაე უკვირდეს... არ ელოდა... სულ სხვას ელოდა... გაგრამ დარდისთვის, დამიგერე, არა სცალია, სიმდერად უმმობს აწნოქვა მდელოთა;

მთებისკენ უხმობს კეთლი და ფიცბი არაგვი, თორებზა უხმობს ქართლის გულში, როგორც მშობელი, და ელოდება საქართველოს ყველა ქალაქი, და ელოდება საქართველოს ყველა სოფელი!

...თითქოს კავშირი გაწყვეტილა
ამ ქვეყანასთან, —
თითქოს მრიალიც მიატოვეს
ხეთა რტოებმა.
— დიამ! — მეგობარს ეუბნები
ისევ ანაზდად.
ფიქრისგორაზე
ისტება და მკუდროება.

MURICIFYTH !

არ გაგეგონოს ჩემი ბსენება, თუ შენ ოდესშე მოგეშვეშება

რომ დამცდენია სხვათა ცარნახით სიტუვა ყალბა და პრუდედ ქოქრილი რომ ან მიძრახავს საქმე საძრახი ან ძალადობის გავხდი მოჩჩილი.

წყალმა წარიღოს ჩემი დიდება, თუ გულში მაინც ასე გაივლებ, ჩემი დაცხრომა ან დამშვიდება, რომ შეუძლიათ ტაშებს, ყვავილებს.

მიფანტ-მოფანტოს ქარმა ულმობლად. რაც შემიქმნია მე რუდუნებით, სიცოცხლე ჩემი იქცეს ხუმრობად და ვიუო გერი დედა-ბუნების,

თუ იჭვიანად შეხედავ წამით ჩემს გზას და ბილიკს. აშინ და ამინ!

1968

ო, ხვალის დღეო, საოცარი რამა ხარ, იცი? განუჭვრეტელი საიდუმლო ცისა და მიწის.

ფიქრთა მაღალთა გარდასულთა ხარ გაცოცხლება. ოცნება ახალ სიხარულზე, მარად ოცნება!

უცნობს, უხილავს გელოდება სამეფო ტახტი, მოდი, წინაპრის ღირსეული მემკვიდრე გახდი.

კაცური კაცის ნამოღვაწარს, წმინდას და მართალს, გადააფარე შენი თბილი, მზრუნველი კალთა.

უდროოდ დაღლილს შეაშველე ხელი და თვალი, გზადაბნეულსაც მიანიშნე სიქეთის კვალი.

შური... გახსოვდეს, იგი არის პირველი მტერი ადამიანის, გაზაფხულის, ქვეყნის და ერის.

თუ გსურს დიდება გარდუვალი ხალბმა გარგუნოს, ეგ შავი სიტყვა, ვით სიკვდილი, უნდა დათრგუნო!

შზის მხურვალება არ მოაკლო მშობლიურ ფესვებს, კაფე და თესე გლეხკაცივით, კაფე და თესე...

ახალო წელო, საოცარი რამა ხარ, იცი? განუჭვრეტელი საიდუშლო ცისა და ჰიწის.

გეგმავენ ნაკვეთს ბალის გასაშენებლად.

ხოცა დაუწყო ლეკ-ოსმალთ, ადინა სისხლის ღვარიო.

ერეკლე ბატონიშვილსა პირს მზეი ეფინებისა, მოუკლავ კოხტა ბელადი, მცირე არ ეკადრებისა.

ვახუამ შიო ქავთარაძეს თვალი ჩაუკრა, შენი ∤ერიაო. შიომ ქაღარა ულვაშებზე ხელი გადაისვა წელში გასწორდა და ამოიმღერა:

> ნუ ააღელვებთ კაი ყმას, მიწა არ ძვირობს ბინასა: სალამოს ბეგთარს ჩაიცვამს, წითლად შახვდება დილასა,

ლაშქარში მაშინ ჩავალის, რკინა რო გაღეჭს რკინასა; გონჯაი დაიმალება, კიი ყმა დაჰკრავს წინასა.

ვახუამ ცერა თითით ანიშნა შიოს, კარგიაო, შერე ლგინით სავსც ქამი აიღო და წინაპართა ზალ იდერიტილო და და და გარგია და და და გარგანა და და გარგან და გ

ძია წოწრიამ პურის ლუკმა ღვინოში ამოავლო, კამი გამოსცალა და ახალი მესხეთის სადღეგრძელო წამოიწყო.

ვახუამ ჩონგური აახმიანა, ოთახი აივსო მესხეთის სადიდებელი ჰანგებით. სიმღერა რომ დაამთავრა, ღვინით აავსო ქამი და მომაწოდა:

— დალიე, ძმობილო, არაგველებმაც ვისწავლეთ ღვინის დაყენება, კახელებს არ ჩამორჩება იღუმალელი მთიელი. სუფთა ხარისთვალაა, შაგერიიბის.

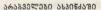
ვანო ქავთარაძემ სიტყვა გაუსწორა, ხარისთვალა კი არა, ცხენისძუძუაო.

იწყინა ვახუამ, ცხენისძუძუს თქმას ხარისთვალა მირჩევნიაო. აბა, როგორ ვუთხრა სხტუმარს ცხენისძუძუ დალიეო.

მერე, როცა ყურძნის ჭიშების ჩამოთვლა დაიწყო, ძია წოწრიამ სიტყვა მოუჭრა, შენ თყ ბოლომდის ჩამოთვლი, მე გინდ ფებით ჩავალ ახალციზეშიო.

კარგიო და დაიწყო ვახუამ, ბლომად ჩამოთვალა. ახლა რალას იტყვი, აბა, მოუსვი ახალციხისკენო.

ძია წოწრიამ თითი მოკაკვა და იხუმრა: — კარგი, დილაზე ავტობუსი ჩამოივლის და იმას გავყვებიო.

მემატიანე მოგვითხრობს:

"გამოგიდნენ უკვე ნახევარნი (მტრის ჯარებისა) ხიდსა ასპინძისასა და ნახევარივა ლამოზდნენ მეორესა დღესა გამოსვლად "ხოლო დამესა მას წარ. გზავნა მედეშან ერისთავის-შვილი ალბაბა, სვიმონ მუხრინ ბატონისწყილი ნასაღრიბაში და ზუდია ბორჩალიელი, ჩინებული და მამავი ყოველსა საქართველოსა შინა და ამცნო მათ, რათა აჰყარონ ბიდი ასპინძისა და მათ სრულ-მყვეს უოველივე ბისძანებული მეფისა".

ეს მოხდა თითქმის ორასი წლის წინ, აპრილში, როცა ერეკლეს ქარები შეებრძოლზენ შემოსეულ თურქია ლშექარი. იმ დღეს მტის მ.000-იან არმიას 3.000 ქართველი ვატკაცი შეება და დაამარცბა. ქართველთა ამ დიდ გმირობაზე მნაზველს მოეთხობს წარწება, რომელიც ამოკვეთლთა, ასპინძაში შემავალი გზის მარცხენა მხარეზე მდებარე ვეება ლოდზე. მეფე ერეკლემ იმ ბრძოლაში თავისა ხელით მომკლა ლეკოა ბულადი მალაჩიდა (კობტა ბელადი), ასპინძის ოშშივე დაეცა კუმუხის მთავრის შვილი ჰაჭი გამრათ, რომელიც სულთანის მთავრის შვილი ჰაჭი გამრათ, რომელიც სულთანის მთავრის წებანაწებრ იბოლისის ფაშად იეთ დანიშნული.

ასპინძელები ამაყობენ წინაპართა ამ ვიქკაცობით, განსაყორებით ამაყობენ სოფელ იღუმალას მკვიდრნი, რომელნიც რამდენიმე ათუელი წელია რაც არაგვის ხეობიდან გადმოსაბლებულან და აქ გაუჩენიათ მუდმივი საცხოვრისი, ესენი ზომ იმ აზაგველების შოამომავალნა არიან, მეფე ერეკლეს რომ ედგნენ მხარში ასპინძასთან. სოფელი იღუმალაც ხომ იმ ბრძოლების გადამწყვეტი უბანი

იმ მამაც არაგველებზე ახლაც მღერიან იდუმალაში. აბა მოვუსმინოთ ვანო აბულაძეს:

> ქართველებ, ვერ გაიგეთა, ხევის მთა გარმასულაო? ცოტინაიას სნოს წყალი, ქერ დიდი არ მასულაო.

ერეკლე ბატონიშვილი ტახტზეით გარმამხდარაო, იარაღები აუსხამ, ბაბღიას გარდამჯდარაო.

კაცი ხევსურეთს წასულა: "თავ დამჭირდება ყმისაო. ხევსურებ ჩამამივიდან, თორ ქალაქ წამერთმისაო"...

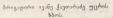
ეს ლექსი რომ ჩამოათავა ვანო აბულაძემ, ზედმეტ სახელად ძია წოწრიას რომ ეძახიან, ვახუა ქავთარძეს გადახედა, ახლა შენ გააგრძელეთ, ვახუამაც აღარ დააყოვნა და დაიწყო:

> ასპინძას ერეკლე ვნახე, ხელში ეჭირა ხმალიო,

ბუღალტერი ვანო ქავთარაძე.

184200

— რა მოხდა, ჟიპიტაურზე გაზრდილ კაცს ჟურძნის სახელები შეეშალოს, რა საკვირველია!

ბოლო სიტავებზე ვახუამ ხილს წაატანა ხელი, ლოყაწითელი ვაშლი შეათამაშა: — არაგველემშა მებაღეობაც ვისწავლეთ. ჩვენი მოყვანი. თია...

ძია წოწრიამ სიტყვა ჩამოართვა: ჩვენ რომ აქ აჩიტულად დავსახლდით, მოელ კოლმეურნეობაში სტრა სექტარამდა გვქონდა ბალი გაშენებული, აბლა კი საპოც გექტარზე მეტი გვაქვს, ცბვარიც კარგა ბლომად მოვამრავლეთ და საქონელიც, მთიელი კაცი' ცბოგრება უსაქონელიდ არ იქნების. კარგი სოფელი გვაქვს, კარგადაც დავეფუძნეთ. მოდი ეს ჩვენი სოფლის დოვლათ-ბარაქას გაუმარ-

ვახუაშ ისევ ჩონგური აახშიანა, "მუაღამემდის ისმოდა განახლებული შესხეთის მიწაზე სიმღერა სიყვარულისა და გამარჯვებისა.

0998%8W9999

შუატანისაა, საშუალოზე ოდნავ მაღალი, დინ go, აქა-იქ თმაში თეთრი შემპარვია. ერთი შეხედვით ორმოცი-ორმოცდახუთისა გეგონებათ, მაგრამ გაიკვირვებთ ალბათ, როცა შეიტყობთ, რომ მოსე ბექაური გერ ოცდათოთხმეტი წლისაც კი არ არის ოცდაშვიდი წლისა იყო, იდუმალას კოლმეურნეობის თავმქდომარედ რომ აირჩიეს. ახლა საათივით რომ არის აწყობილი საქმე, განა პირველად ასე იყო! მით უმეტეს არაგვის ხეობიდან იდუმალაში ახლად ჩამოსახლებულთ ბევრი რამ მოსაგვარებელი ჰქონდათ. მოსე ზექაური ახალგაზრდა იყო, მაგრამ ცხოვრების დიდი გზა ჰქონდა გავლილი: მისთვის არც მეხბორეობა იყო უცხო და არც მწყემსის კომბალი, ერთხანს ბუღალტრადაც მუშაობდა, მეძროხეობის ფერმის გამგედაც კარგახანს იყო, ცოტა ხანს ხერთვისის კოლმეურნეობასაც ედგა სათავეში, მერე აქ გადმოიყვანეს. სოფელს რა აკლდა, სად უფრო უჭირდა, ვის როგორი ხასიათი ჰქონდა, იცოდა მოსე ბექაურმა, მაგრამ ამას მაინც არ დასჭერდა, ყველაფრის გაცნობაშესწავლა თავიდან დაიწყო, შემოიარა ბაღ-ვენახები, სათესი ფართობები, სახნავი მინდვრები. ცხვარ-საქონლის სადგომი ბინები: ლებისში, ქოროლლიზე, ზედა ვარძიაში, კაკლოვანაში, ახალშენში... სოფელს სასმელი წყალი არა ჰქონდა, არც გზები იყო სახარბიელო, ერთი სიტყვით, ბევრი, ბევრი რამ იყო გასაკეთებელი სოფელში.

მდგომარეობა კარგად რომ შეისწავლა, გამგეობის კრება მოიწვია, მოისმინა კოლმეურნეთა აზრი, თავისიც გაუზიარა.

დიდხანს იმსგელეს, იკამათეს, აწონ..ღაწონეს; რისი გაქეთებაც კოლმტურნეობის თავისი ძალებით შეძლო, გამოიტანეს დადგენილება სგალიდანვე შესდგომოდნენ საქმეს, რაზაც ვერ შესძლებდნენ. სახელმწიფოსთვის უნდა მიემართათ და დახმარება ეთბოგნათ.

სოფელმა მალე წამოიწია, ზნო და ლაზათი მიეცა, აქაურობა დაამშვენა კლუბმა, საბერხმა ქარხანამ, აბანომ, მალაზიამ...

"შრომის დისციპლინის განმტკიცებამ კოლმეის გალამის ფებზე დააეცნა, ერთი-ორად იპდბა შემო... სავალმა. თავმგალიმარემ ახლა მთელი გულისური ფერმებისა და მწყემსთა ბინების კეთილმოწყობაზე გადაიტანა, ენ საქმეც დაგვირგვინდა. მწყემსეისხოვოს ბინები დადგეს, მაგრამ ერთი სიძნედე მაინც დარის: მწყემსს ფაბალო რამ რომ შემოჰკლებოდა, მთელი დღე უნდა დაეკარგა, ვიდრე სოფელში ჩამოვიდოდა. მალე ამ საქმესაც ეშველა — გაიბა სატელეფონო ხაზი; ამას გარდა, მწყემსებმა ბინებში გაზქურებიც დადგეს.

გუღალტერი

ბალანსი, აქტიჟი და პასივი, ძირითადი და საბ. რუნავი თანხები, შემოსავალი და გასავალი, ზარალი და მოგება, ციფრები, ციფრები, ციფრები აი ბუცალტრის ასმარეზი, მისი ბურთი და მოედანი. ამ მბრიც ვანო ქაჟიარაძეს მარილაც სანიშუშოდ აქვს დაყენებული საქმე, მაგრამ ჩვენ გვინდა ვალაპარაკოთ მაზზე არა როგორც საფინანზი დარის მუშაკზე, არამდა როგორც... რეტისირზე.

კანტორის გარდა, ვანო ქავთარაძის მუდმივი სამყოფელი კლუბია. აქ ის დრამატულ წრეს ზელო სამყოფელი კლუბია. აქ ის დრამატულ წრეს ზელო გართობა... გართო

ერთი სიტყვით, ნურავინ იფიქრებს თითქოს ციფრებს არაფერი ჰქონდეთ საურთო გრძნობებსა და ემოციებთან. თურმე მათი შეთავსება სავსებით შესაძლებელი ყოფილა. ვანო ცეყვითაც კარგად ცეკვაგს, სოფლის ბავშვებს ასწავლის, გასულ წელს მის მიერ მომზადებულმა ბავშვებმა რაიონში პირველი ადგილი დაიებორეს.

ვანოს მაგალითი მართლაც მისაბაძია ჩვენი სოფლის ინტელიგენციისათვის; ამ სფეროში ჩვენ აუარებელი შესაძლებლობანი გვაქვს, მაგრამ სათანადოდ ვერ ვიყენებთ. ხშირად ჩივიან, რომ თვითმოქმედი წრეებისათვის ხელმძღვანელი არა გვუავსო. იმავე დროს, საკმარისია კარგად მიიხედ-მოიხედო სოფელში და ხელმძღვანელი უმალ გამოჩნდება, ისეთი ხელმძღვანელი, რომელიც სპექტაკ- ლის დადგმასაც ითავებს, თვითონაც გამოვა სცინაზე, ლიტერატურულ წრესაც ჩაუდგება სათავეში, სიმლერასაც შეასწავლის ბავშვებს და ა. შ. ამ დიდ კულტურულ საქმეში გაბედულად უნდა ჩავაბათ მასწავლებლები, ინჟინრები, აგრონომები, საფინანსო დარგის მუშაკები და არ უნდა ვუცადოთ, თუ როდის გამოგვიგზავნიან თბილისიდან სპეციალურად მომზადებულ მუშაკს, რომელსაც თეატრალური ინსტიტუტის დიპლომი ექნება გიბეში. sash was atmonows, asawas halan of shoh, had უამისოდ შეიძლება გავაჩალოთ თვითმოქმედი წრეების საქმიანობა. ფანო ქავთარაძის მაგალითი ამის მშვენიერი დადასტურებაა.

8730CV30

რაზედაც არ უნდა წერდეს ადამიანი, გინდა თუ არა, ის წყეული ომი უნდა ახსენო... იგი იხე შეიჭრა ჩვენა ცხოფერებში, ჩვენი დამიანების ბი ოგრაფიაში, რომ ვერაფრით გვერდს ვერ აუვლი!

ვინ მოსთვლის რამდენ ადამიანს მოუტანა მან ცრემლი და ვაება, რამდენ ქალს ჩააცვა შავები!

ნინო წიკლაფრი მაშინ ხულ ახალგაზრდა ქალიშგილი იყო; ის იყო მოეკიდა ოგასს, როცა მობს, დასაფლეთის საზღაგიზრე აიწყვიტა, თვი ომის ქარიშბალმა. ნინოს ახალგაზრდა მეუდლე, თვის ტოლებიან ერთად, უმალ სამშობლის დასაყვალ გაემუტის, წვეიდა და ვედარ მობრუნდა შინ; დარ-

ეს-ეს არის დაამთავრა ალექსი კობაიძემ სახლის აშენება.

მწყემსი მიხა გოგიშვილი.

დმა ისე დარია ხელი ახალგაზრდა ქალს, რომ ეროთანს შინ ჩაიეტა, მზის სინათლის დანახვაც აღარ
უნდოდა, მაგრამ ქითილ ადამაინებს რა გამოლევს
ქვეყანაზე, მათ ანუგეშეს ახალგაზრდა ქერივი, მათ
მოუნახეს მალამო მიბი გულის მოურჩენელ ტქიგილა: ეს მალამო — თანაგატანობა იეო, ხალხში
ყოფნა, საერთო სახალბო საქმე, და აი ნინომ ქოლმეურნეობის თაგმნდომარეს სამოგა მწველავად
გამაშვათ, ეს იეო ოცდასამი წლის წინათ. მას
შემდეგ მოუდლელად მუშაობს ნინო; მარტო გახული წლის თერიმებ თვილი, ე. ი. გეგმის ზევით მ ტონა და 600 კილოგრამი რძე შეგმატა
სიულის დო ბტონა

ასე სახელოენად იცავს ომში დაღუპული ქმრის ოკახის ღირსებას ნინო წიკლაური. ბარაქალა მის ქალობას!

იდუმალას კოლმეურნეობას ბევრი ჰყავს მოწინავე აღამიანი მათ შორის უნდა ღავასახელოთ ალექსი წიკლური, იკანე ქავთაიბაძე, პავლე გოგიშვილი, სანდრო კობაიძე, სოფიო ქავთაიბაძე, მიბა გოგიშვილი, ან ნაიბმანიძე, ნაგო აფციაური... უველას ვერც ჩამოთვლი!

— ჩვენ მესხებიც ვართ და არაგველებიც, ამბობს ძია წოწრია, — ორივე ისეთი განთქმული სახელია, რომ ბევრ რამეს ავალებს აღამიანს. ჩვენც ჩვენი მოვალეობა მუღამ კარგად გვახსოვს.

იხარე მესხეოში გადგმულო ფესვო, იშრავლე მესხურო დოვლათ-ბარაქავ!

მენავთობე-გეოლოგი შოთა კიტოვანი; ვიეტნამის სახალხო-დემოკრატიული რესპუბლიკის შრომის ორდენის კავალერი.

ეს იყო თებერკლის დასაწყისში... გენერალი უესტმორლენდი საიგონიდან აცნობებდა ვაშინგტონს, რომ საში დღის განმავლობაში მან დაჰკარგა 8.700 კაცი მოკლულოა და დაჭრილოა საბით, კქდან 1.400 ამერიკელი ქარისკაცი და ოფიცერი. ეს მარტო სამი დღის მანილზე.

რა უნდოდათ, რას ეძებდნენ შორეულ ვიეტნამში ეს ≵არისკაცეები?

ისინი იქ ამერიკის იმპერიალიზმმა გაგზავნა, როგორც დამპყრობლები.

ყოველკვირეულმა ფრანგულმა გაზეთმა "კანა ანშენემ" ამას წინათ გამოაქვეუნა პაროდია, რათა დებასათათებინა საერთო სტილი იმ წერილებისა, რომლებსაც ვიეტნამში ჩასული ამერიკელები სამშობლოში გზავნიან. აი ერთი ადგილი ამ პაროდიიდან:

"ძეირფასი ალისას ჩემამდე მოადწია სმებმა, რომ თითქოს აქ, ვიეტნაშში არის ჩალაც გააფორებული ბრძოლები და მასში თითქოს მონაწილეობას იღე- ბენ ჩენი თანამებმულეები. ეს ჩემთვის სრულიად ახალი ამბავია. ჩა დასამალთა, აქ ყოველ ნაბიჯზე ჩელაც აფარებელ მიტრიკელებს. მოდის და მოდის აქ ამერიკიდან თვიომფრინავები, ისინი აჭემლოთა ბალხით, მაგრამ ეს სულ შშვილობიანი ტურისტები არიან, ეს კი არის, მათი ტანსაცმელი საოცრად ჩა- აომაგაც ამერიკის აბრიან სამხედრო ფორმას, ეს

იმით აიბსნება, რომ ტურისტებს უნდათ მათი ტანსაცმელი ესმატკბილებოდეს ტრომაული ტყეების სიმწვანეს. მროალია, ჩვენი ტურისტები შეიარაღებული არიან, მაგრამ ეს იმიტომ, რომ — ხომ იცით — აქ ტყეში გარეულ ცხოვილებს შეიძლება ჯაიაწყოვის

უბადაღებული შეტაკებები აქაურ მცხოვრებლებთან, რომლებსაც ვიეტკონგელებს ეძახიან — აშკარა ტუუილია. ასეთი რამ აქ არ ხდება.

ბოლოს და ბოლოს, მე შევკრებ ცნობებს ამის თაობაზე და შემდეგ წერილში ყველაფერს დაწვრილებით შეგატუობინებ".

ფრანგი ჟურნალისტის ამ გონებამახვილურ პაროდიაში ყველაფერია ნათქვაში; სატირიკოსი აქ დასეინის იმ ჟურნალისტებს, რომელიაც ხურო დამალონ სიმაროლე, მაგრამ მას ვერ დამალავ: ვიტნამში აფეთქებული ბომბების ხმა ესმის მთელ მსოფლიოს, იქ დანთებული ბანძარი ჩანს დედაშიწის ყველა კუთხიდან.

ამერიკიდან ვიეტნამში აუარებელი ხალხი მიდის, მიდიან გენერლები და დიპლომატები, მფრინავე-

რა უნდოდა გერმანელ ქარისკაცს ვიეტნაშში? რისთვის მიდიოდა იქ? როგორც პრესა იუწყება, ათასობიო დასავლეთგერმანელი ლანდსკნებტი იმყოფება ვიეტნამში როგორც "ტექნიკობი" და "შექანიკობი".

მაგრამ მებრძოლ ვიეტნამს მყავს არა მარტო მტრები, არამედ მეგობრებიც და. მეგობარო ბის აგი — უთვალავი და აურაცხელია. მას ქავც მეგობრები მსოფლიოს ყველა კუთხეში, და ამ მეგობართა შორის პირველში — საბჭოთა აღამთანება არიან.

. . .

თავისუფლებისათვის მებრძოლ ვიეტნამს ჰყავს ერთგული მეგობრები ჩვენშიც, საქართველოში. ჩვენ სწორედ ერთ მათგანზე გვინდა გესაუბ-

ეს ამბავი კარგა ხნის წინ დაიწყო. ახალგაზრდა ქართველი მენავთობე გეოლოგი შოთა კიტოგანი ერთ დღეს გეოლოგიურ სამმართველოში გამოთძახეს და წინადადება მისცეს, რომ ვიეტნამის დე-

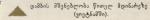

ბი და არტილერისტები, ოფიცრები და ქარისკასე.
ბი, მიქფო ტანცები და ქვებებები; მარტო გახული
წლის ბირედო ნახუვარი ამერიკიდან გიეტნაშში
ჩიტანეს 240 მილიონი მეტრი ცელიანი მაფთული
და იგი, რა თქმა უნდა, საწყობში შესანახად არ
ჩიუტანიათ.

მიდიან ვიეტნამში არა მარტო ამერიკიდან. დასავლეთგერმანული გაზეთის "დი (კიტის" ფურ-(კლებზე ქვეყნდება სამგლოვიარო განცხადემემი, რომლებიც ასე თავდება: "გეფალენ მნ ვიეტნამ".

მუდამ ძიებაში.

მო, რაგიულ რესპუბლიკაში გამგავრებულიკო მოთა კიტოვანი კიეტნამის არსებობის მრავალსაუკუნოვანი ისგორიის მანძილზე პირველი გეოლოგი იყო, რომელსაც ამ კვეყანაში ნაგოობისა და გაზის საბალიების პერსპეგარულობა უნდა შეცხწფლა და ადგილობრივი სპეციალისტებისათვის საპროგრაშო რეკომენდაციები მიეცა საძიებლო საშუპიოების გაშლისათვის.

შოთა კიტოვანს ესტუმრა ვიეტნამელი მეგობარი ჩან-ვან-ჩი.

ვიეტნამის ტერიტორია, რომელიც ორქერ და უფრო მეტად აღემატება საქაროველოს, იმ დროისათვის შეუსწავლელი იყო და მენავთობე გეოლოგებისათვის ე. წ. "თეთრ ლაქას" წარმოადგენდა. მართალია, რამდენიმე წლით აღრე ვიეტნამში ფერანგი გეოლოგები მუშაობდნენ, მაგრამ მათ ქვექნის მთლიანი გეოლოგიური აგებულების მეცნიერულ შესწავლაზე უფრო მეტად თითო-ოროლა, მათთვის საჭირო და სარფიანი საბალიების
ძიება აინტერესებდათ.

ვიეტნამელმა მეგობრებმა გულთბილად მიიღეს საბჭოთა კავშირიდან წარგზავნილი ქართველი სპეციალისტი. შოთა კიტოვანი ორი წლის მანძილზე გულლასმით სწავლობდა ვიეტნაშის შესახებ არსებულ ძუნწ გეოლოგიურ მასალებს. მესავთობე გეოლოგი ამ მასალებს. მესავთობე გეოლოგი ამ მასალებს უშფალიდ ამოწმებდა საულეგა გარებში, გი ნაბიქ-ნაბიქ იკვლევდა თეთულ ზეცს, ტავობს. მიას, აზუსტებდა, კორექტივები შემ-ქონდა და დასაბუთებით უარჟოფდა მანამდე არსებულ სხვადასხვა მცდარ შებცილობებებ.

ორი წლის მანძილზე მოპოვებული ნდიდარი მასალები შითა კიტოვანმა მეცნიერულად გააანალბა მის მიეჩი შედგენილ გეოლოგიურ რუკაში და სქელგანიან შრომაში, რომელიც ვიენამელი გეოლოგების სამაგიდო წუგნად გადაიქცა. მ შრომაში ამომ წურავად არის დასაბუთებული ვიეტ ნამის ტერიტორიაზე ნავთობისა და გაზის საბაღოების არსებობის პეჩს პეტიულობა აქვე დასაბულია სამო ქმედო პროგრამა, თუ რა და როგო რი სამუშაოები უნდა გაიშალოს ამ საბადოების აღმოსაჩენას აღმოსაჩენას აღმონაჩებს აღმოსაჩენას აღმოსა

სამშობლოში გამომგზავრების წინ, შოთა კიტოვანი, ვიეტნამის მთავრობამ გაწეული დადი სამსახურისათვის. "მგგობრობის მედლით" დაკანილდოვა, ვიეტნამელი მეგობრები არც ახლა, ამერიელ აგრესორებთან სამკვდრო-სასიცოცხლი ომის წარმოების დროს ივიწყებენ ქართველ მეცნიერს. 1967 წლის დეკემბერში შოთა კიტოვანი მოულოდწელად გამოიძანეს მოსკოვში. ენთა თუნერელი იყო ჩვენი თანამემამულის სიასიულიკენ და შორეულ ვიეტნამოდან მის სახელზე გამოგზავნილი მთავრობის მაღალი ქილდო "შრომის ორდენი" გადასცეს.

ადასცეს. მენავთობე გეოლოგი შოთა კიტოვანი ჰერბა-

ვიეტნამი. გეოლოგიური ექსპედიცია.

რიუმებისა და კოლექციების დიდი მოტრფიალეა. მან ვიგტნამიდან ჩამოიტანა პებლების (ორი ათაის ცალი), ხოჭოების (ათას ზუთასი ცალი), მოლუსკებისა და არქეოლოგიური ნივთების უნიკალური კოლექციები, რომლებიც ახლახანს უსასეიდლოდ გადასცა საქართველოს სახელმწიფო მუზეუმა და ობილისის უნივერსიტეტს.

ბევრი გზა მიდის ვიეტნამისაკენ და აუარებელი ხალხი მიდის იქით: ერთნი მიდიან, რომ ემსახურონ ომსა და სიკვდილს, მეორენი იმიტომ, რომ ემსახურონ მშვიდობას, კულტურას, მეცნიერებას, ხალხის ცხოჯრების გაუმ≰ობესების საქმეს.

და მართლაც საამაყოა, რომ ჩვენმა თანამემამულემ მებრძოლი ხალხის ესოდენ დიდი სიყვარული და პატივისცემა დაიმსახურა.

> ფოტო და ტექსტი დებრ დურქებსე

პეპლების ეს კოლექცია კიტოვანმა "ვიეტნამიდან ჩამოიტანა.

გეოლოგიურ ნახაზთან.

ხევსური გოგონა.

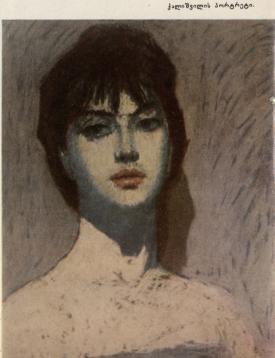

საქართველოს სახალხო მხატვრისა და სახელმწიფო პრემიის ლაურეატის რობერტ სტურუას მთელი შემოქმედება აღბეჭდილია დაუცხრომელი შემოქმედებითი ძიებით. მისმა ქმნილებებმა დიდი ხანია ჩვენი ხალხის უღრმესი მოწონება და სიყვარული დაიმსახურეს.

რ. სტურუას შემოქმედება მონუმენტური და მრავალფეროვანია. მაღალი არტისტიზმი, შესრულების კულტურა, ღრმა შინაარ. სი. რომანტიკული სული — აი მხატვრის მონუმენტურ ტილოთა ნარმატების უპირატესი საწინდარი.

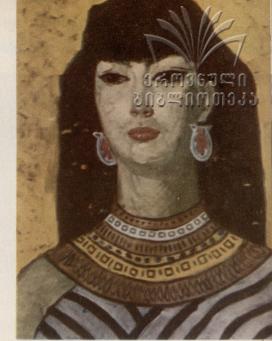
მხატვრის თითოეულ ტილოში. თითოეულ კომპოზიციაში ჩვენ ვხედავთ ფერების დიდებულ ჰარმონიას, ემოციურ სითბო სა და მძაფრ ეროვნულ კოლორიტს. ყოველ დეტალს, ყოველ ნი უანსს აქ გარკვეული მხატვრული დანიშნულება აქვს და სურა თას მთლიან ეფექტს აძლიერებს.

რ. სტურუამ განვლილი წლების მანძილზე შექმნა უამრავი კომპოზიცია, პორტრეტი, პეიზაჟი, რომლებიც არაერთხელ ყო ფილა ექსპონირებული სხვადასხვა გამოფენებზე. ჭიათურის თე ატრის. ტყიბულის, გალის, შრომის და სხვათა კულტურის სასახლეებსა თუ სახლებს ამშვენებს მის მიერ შესრულებული პლაფონები, ჩვენი ქვეყნის მრავალი მუზეუმის ექსპოზიციასა თუ ფონდში დაცულია მისი მადლიანი ფუნკით შექმნილი ესა თუ ის ნაწარმოები. მხატვარს წინ კიდევ დიდი გზა უძევს. იგი კვლავ ახალი შესანიშნავი ქმნილებებით გაამდიდრებს ჩვენი სახვითი ხელოვნების საგანძურს

16 com 80.

კლეოპატრა.

ქალიშვილის პორტრეტი.

-Jueszary

პარაზი.. მწვანე პარაზი, ტანჭრელი ჭადრები და წამლების ხეთქნები.. რამდენი რამ წაგიკითსაეს ამ ქალებე, რამდენები გემთუბაურია ამ ფაქრათ ბალზავისა და ზოლას, მოპასანისა და

სტენდალის წოგნების კითხვის დროს. პონპარტრი, მედერო უბანი, პატარა მოედნები-

on a piedna fylotom.

Jalista, gestama czania, palacza jadosta jadosta

al Brandmore Remissione missis Johanger TANAMAN dinela mendede memmadalministica dage on Franke of edgets transporter andergo estable possible javagos si spoto sent shoul agaluagent, Angung gottogages apagemunde, oh shipparthips Studyfigte johnjagifich-Asks should also much an august or grown, books inflation attende - statemen between and gonn, Bighid shipphas sh golghs (mnon 1). all absentabled to delle bles ofer, or show board of elipropes angulob Imporpoli angulo Tolograp Tordott mant Lydant (man t). ტით დაინტერებდა სამი მდიდარი ამერიკელი. Anderson of the star of the case of the molitim business, mis amount Banisagess (gen-

ბო 1). გონპინტის მულმ სავსე ტურისტებით, აქ ნასავთ ალმონუმს დელმოწოს უული კოლბოლის, იქ მოლის ამტიკოლის, ჩილიცს, იტოსკოლის მონპი რი მიმკიცები და ქალები იქვე სტიკუნ ტურის ტებსათუბ მოუტასოდე პორტიტებებს ბამარის მაც საირების წვისი მსატარა არ გაანმის (ფო

SP7RS COZYESTPE

des. Sub migh Francignates mine Braziliger grime-Johnsomen, mbemekame anheban, Sannia minisgo, Johntob Rygomen, mendab solegengagab oge Tannen inthermal, to omeranis one des shageman Tolkobaggaille, hings alsole after-Ramhal artinggralatacing, artinotics, and sho latings Des group spanishage shahaloonfolange "Topogénem", Etuganta bythose my ministra greensby; comes, faction referred mades makes more miniger steb medentgeb Amanite Instantight Cheefe selful tomica comides regions despet backengeto age: Jedagge backengeto alagra poch phetotogoho ghityo, tymhoto — boto, toboto 30 - place seed "Sectings. Leptons: of globaldo Opme Belt 2225ago ondo do popolótico popula gre, Amlagreca andress banmabah Salamb Jasah cont 18 master an bindes comes Battoms as th baldger gagen? is jugge folipable - be gent go begent, Tgodgobs Saber go ghagagadager tahelanten lihette filentom annetat at men organis of Sopramate, Release franch course 336 milito jimilyompho (gnon a)

og at Blaggholds jarknja. Nevelin galas, forkjakolas overleger i spesjah, kjelija, ogosab agnosjah, spesjah, kjelija, ogosab agkolas ogosab, spesjah, spesjah, spesjah, agpajan e stepati mendaga skratigan skiligeneger, lapine e stepati mendaga skratigan selem kapjahapen ogosher ogolas franklaga, tiller gede hage ogosher ogolas franklagat selem kapjahapen ogosher ogolas franklagat kelengslynger. I skiligat, kingkriagami, kalkali kingalydagatbit galaga, kingkriagami, kalkali kingalydagatpanisk meset kapit (mynd skiligat).

gnen as eather 30/25040 306404010

JERMIL 32M

"ეკატერინე ქავქავაძე" — ასე ეწოდება მწერალ სერგი ქილაიას ისტო რიულ-დოკუმენტურ რომანს, რომელმაც ჩვენი მკითხველი საზოგადოების ლრმა ინტერესი გამოიწვია. ახლახან გამოვიდა ამ რომანის მეორე წიგნი.

პირველ წიგნში ჩვენ გავეცანით მე-19 საუკუნის პირველი ნახევრის საქართველოს, ბრძოლითა და ტკივილებით აღსავსე წლებს, იმ დროის ადამიანებს, გავეცანით იმ ბრძოლას, რომელსაც აწარმოებდნენ რუსი ბიუროკოატი მოხელეები სამეგრელოს სამთავროს გასაუქმებლად. მწერალმა დახატა მთელი გალერეა პორტრეტებისა, რომლებიც ნათელ წარმოდგენას გვაძლევენ მთელ ეპოქაზე. მეორე წიგნში ავტორი ასევე თანმიმდევრულად გვიხატავს ეკატერინე ჭავჭავაძის მწარე განცდებით აღსავსე ცხოვრებას, აგვიწერს, თუ როგორ დაკარგა დედოფალმა თავისი სამთავრო. ავტორს მხედველობიდან არ გამორჩენია ეკატერინეს ცხოვრების არც ერთი მნიშვნელოვანი ეპიზოდი.

რუსეთთან საქართველოს შეერთების შემდეგ ისტორიულად გადაწყვეტი ლი იყო როგორც სხვა სამთავროების, ისე სამეგრელოს ბედიც და ეკატერინეს ბრძოლა მისი შენარჩუნებისათვის უსათუოდ ამაო იყო. მაგრამ ისიც აღსანიშნავია, რომ პეტერბურგის მესვეურთ არ შეეძლოთ ერთი ხელის დაკვრით გადაეჭრათ ეს საკითხი; მათ ეშინოდათ ხალხში მღელვარება არ დაწყებულიყო, მით უმეტეს, რომ კარგად ახსოვდათ 1804 წელს მთიულეთისა და 1812 წელს კახეთის აგანყებები, 1882 წლის შეთქმულების ისტორია; ამიტომ მეფე ყოველნაირად ცდილობდა სამეგრელოს სამთავროს გაუქმება უხმაუროდ და ფრთხილად მოეხდინათ. იმპერატორმა ყველაფერი გააკეთა იმისათვის, რათა სამეგრელოს სამთავროს გაუქმების აქტი უინცინდენტოდ ჩატარებულიყო. ამ მიზნით იმპერატორმა გადაწყვიტა, პირველ რიგში, ეკატერინეს ოჯახის მატერიალური უზრუნველყოფა; მეფემ ერთდროულად საკმაოდ დიდი თანხა მისცა და დიდი პენსიებიც დაუნიშნა დედოფლის ოქახს. ამასთან ყველაფერი გააკეთეს, რათა დედოფალი თავის სამთავროსათვის მოეშორებინათ.

1865 წელს პეტერბურგში იძულებით გაწვეულ ეკატერინეს კავკასიის მეფის ნაცვალმა მურავიოვმა, რომელსაც თან ახლდა დედოფლის შვილების მეურვე დიმიტრი ყიფიანი, დიპლომატიურად მოახსენა იმპერატორ ალექსანდრე მეორის აზრი, რომ სამეგრელოს სამთავრო უნდა გაუქმდეს, შეუერთდეს ქუთაისის გუბერნიას, ხოლო თქვენს შვილებს დიდი პენსია დაენიშნებათო. "მაშ გინდათ მიყიდოთ, არა? მე ფულზე არ გავცვლი ჩემს ტახტს, ჩემს დიდებას, ჩემს სამთავროს!" — უპასუხნია ეკატერინეს, მაგრამ იმპერატორის აზრს აქ ვერავინ შეცვლიდა და ამიტომ დიმიტრი ყიფიანი ურჩევდა ეკატერინეს დათანხმებულიყო იმპერატორის გადაწყვეტილებაზე. "—გასაოცარი ქალია ეს ეკატერინე! — ამბობდა დიმიტრი უიფიანი — ქერ იყო და ქმარი მოუკვდა სრულიად ახალგაზრდა ქალს, მერე უმცროსი შვილი, დაიტან‡ა, მაგრამ ვერაფერმა გატეხა მისი დაუცხრომელი ნებისყოფა და დაუოკებელი შემართება. უკულმა დატრიალებულმა ბედმა ვერ მოახრევინა ქედი და ბოლომდე გაიტანა ლელო. შვილებიც დაზარდა, მამულიცა და მდგომარეობაც შეინარჩუნა. ახლა ტახტის შენარჩუნებას ცდილობს, მაგრამ ეს უკვე მის ძალლონეს აღემატება, ქართლის ბედი უიმისოდაც გადაწყვეტილია

"ეკატერინე ქავქავაძის" მეორე წიგნში ჩვენ ვხედავთ დიდ ქართველ საზოგადო მოღვაწეებს — ილია ქავქავაძეს, აკაკი წერეთელს, გრიგოლ ორბელიანს, ნიკო ნიკოლაძეს, დიმიტრი ყიფიანს, იონა მეუნარგიას, ვხედავთ მთელ იმდროინდელ საქართველოს, როგორც მაღალ წოდებას, ისე გლებთა მასებს. ამასთან ავტორი ხატავს თუ როგორ გამოდის ასპარეზზე ქართული ინტელიგენციის ახალი თაობა, რომელიც სათავეში ჩაუდგა ეროვნულ-განმათავისუფლებელ მოძრაობას, ქართველი ხალხის ბრძოლას ეროვნული და სოციალური ჩაგვრის ალსაკვეთად. აქ პირველ რიგში ჩვენ წინაშე წარმოსდგება ქართველი ხალხის მეთაურისა და მოძღვრის ილია ქავქავაძის ბუმბერაზული ფიგურა.

მკითხველი წიგნში დიდი ინტერესით გაეცნობა ნიკოლოზ ბარათაშვილისა და ეკატერინე ჭავჭავაძის ურთიერთობის რომანტიკულ ისტორიას. ეკატერინე გავგავაძეს, სადაც უნდა ყოფილიყო, პარიზში, ლონდონში თუ ზუგდიდში, მუდამ ახსენდებოდა უდროოდ დაღუპული გენიალური პოეტის სახელი; ეკატერინეს ეს მოგონებანი მუდამ სავსეა რაღაც გამოუთქმელი სევდით და სინანულით. ამიტომაც იყო, რომ ასე უძვირფასესი საგანძურის დარად უფრთხილდებოდა და ინახავდა ეკატერინე ტატოს ლექსებს; შემდეგ ეს ლექსები მან ილიას გადასცა და ამიერიდან დაიწყო მკვდრეთით აღდგომა ნიკოლოზ ბარათაშვილისა; თუნდაც მარტო ეს გაეკეთებინა ეკატერინეს, საკმარისი იქნებოდა იმისათვის, რომ ქართველმა კაცმა მუდამ მადლობისა და სიყვარულის გრძნობით გაიხსენოს ამ შესანიშნავი ქალის სახელი.

ეკატერინე გორდში გარდაიცვალა. იგი დიდი მწუხარებით დაიტირა მთელas bajahonggmma.

სერგი ჭილაიამ დიდი სიყვარულით და შესანიშნავი მხატვრული ოსტატობით გადმოგვცა ამ დიდებული ქალის რთული და მრავალფეროვანი ცხოვრების მატიანე; ამ წიგნმა ნათლად დაგვანახვა ქართველი მწერლების ეს მშვენიერი მუზა — წინანდლის ვარდი, სამეგრელოს დედოფალი ეკატერინე.

SE. 10323

მარტინა თავის ოგახში.

ფოტო თ. ფურცხვანიძისა

ქვიშხეთი, მწერალთა დასასვენებელი სახლი. ზაფხულის საღამო. ეზოში ბავშვებთან დარბის ერთი ყაჩაღანა, შავტუხა ბიჭი, იგი "კბილებამდეა შეიარალებული" და არავის უშინდება. მაყვალივით თვალებს კვესავს და ეტყობა სიცოცხლით სავსე და ლაღი ვაჟკაცი დადგება.

გოგონებში ჩამდგარა ასეთივე შავგვრემანი, მაყვლისფერთვალება გოგონა. მას კი სიანცე ოდნავადაც არ ეტყობა.

სახლის მაღალ აივანზე ამ ბიჭუნას და გოგონას დედა ზის დამსვენებლებს შორის და ვინ იცის მერამდენედ, ჰყვება შორეული ესპანეთის ულამაზესი კუთხის, ბასკეთის ამბავს. ეს ქალი იქაურია, მარტინა მინტეგი ბილბაო. ბავშვობის მოგონებანილა შემორჩენოდა სამშობლო კუთხიდან, თვალწინ მხოლოდ ბავშვის თვალით დანახული ეხატებოდა. ბავშვის თვალი კი სამყაროს სულ სხვანაირად ხედავს. მარტინას "ოცდაჩვიდმეტი წლის ბავშვს" ეძახიან. 1937 წელს ესპანეთს ცეცხლი ეკიდა, იწვოდა ბასკეთიც, ამ კუთხის მედგარი და უშიშარი ხალხი თავისუფლებაზე ოცნებობდა, მაგრამ ფაშიზმმა გასთელა თავისუფლების დროშები და ესპანეთის ცას შავი ღრუბელი შემოაბურა. სწორედ მაშინ საბჭოთა ხალხმა ცეცხლსა და რისხვას გამოჰგლიგა ესპანეთის ბავშვები და მათ შორის მარტინაც. მძიმე წლები იყო. მოსკოვმა თბილად მიიღო "ოცდაჩვიდმეტი წლის" ბავშვები. შემდეგ მარტინა საქართველოში მოხვდა, აქ გათხოვდა, მწერალს გაჰყვა ცოლად და აი... ზის იგი ქვიშხეთის დასასვენებელი სახლის აივანზე ქალებთან და ვინ იცის მერამდენედ, ჰყვება ესპანეთის ამბებს. თვალცრემლიანი ქალები ყურს უგდებენ. მარტინას კი ცრემლი არ ერევა თვალში. სამშობლოს სიშორის სევდა გულში უტრიალებს, ცხადია. ეს ჩანს მის სიტყვებში, ეს ჩანს ყოველ წვრილმანში, რასაც იგი ასე სიყვარულით იგონებს და ბოლოს, ეს ჩანს იმ გულშიჩამწვდომ სიმღერაში, რომის მადლიც გამოჰყოლია მარტინას. სიმლერა კი, მოგეხსენებათ, ესპანელ ბასკებს ტკბილი სიმღერები აქვთ. არაერთხელ მომისმენია მარტინას სიმღერა. ეს არის გულში დაგუბებული სევდიანი კვნესა, ეს არის სამშობლოს სიყვარულის სწორუპოვარი განცდა.

შარშანწინ მარტინა სამშობლოში გავაცილეთ. მიდიოდა, ღელავდა, მაგრამ თითქოს მღელვარებას არც კი იმჩნევდა. ვგონებ ჩვენ, მისი გამცილებლები უფრო მეტს განვიცდიდით. ეს ერთი შეხედვით, თორემ, აბა, მის გულში heanbacoso!

გივი გოგიჩაიშვილის ბინაში გამუდმებით რეკავს ტელეფონი: რას იტყობინება მარტინა? მარტინა მოსკოვიდან გაფრინდა პარიზისაკენ, პარიზიდან ბილბაოსაკენ გაემგზავრა... შემდეგ დუმილი, ერთთვიანი დაძაბული დუმილი და აი... მარტინა კვლავ პარიზშია, მოსკოვში და... მარტინა თავის ოგახშია. სამშობლოსკენ მიდიოდა, მიუხაროდა და ღელავდა; იქიდან ბრუნდებოდა ჩვენსკენ და კვლავ მოუხაროდა და ღელავდა. ნეტავ ამდენ განცდას როგორ იტანს ამ პატარა ქალის გული! ქალის გული, რომელიც ორი სამშობლოს სიყვარულს იტევს.

ესპანეთიდან დაბრუნების შემდეგ მარტინამ წიგნი დაწერა. წიგნი მცირე მოცულობისაა, მაგრამ დიდი ამბების დამტევია. ეს არის მისი თავგადასავალი, ეს არის ბასკეთის ისტორიაც, ეს არის ხატოვანი, ადამიანური განცდების

მშვენიერი კრებული, რომელიც აუღელვებლად არ წაიკითხება.

მე ამ წიგნს გერ ისევ ხელნაწერში გავეცანი. იგი მარტინას მეუღლემ, გივიმ მომიტანა სამსახურში, მაშინვე ჩავიკეტე ოთახში და ერთი სულის მოთქმით ჩავიკითხე ბოლომდე. როცა ცრემლი შევიმშრალე და მღელვარებაც დავიცხრე, ხელნაწერი მაშინვე გავუტანე რედაქტორს. გადახედა, თავფურცელი რომ წაიკითხა, თავი აღარ აუწევია. რამდენიმე გვერდის წაკითხვის შემდეგ სახეგაბრწყინებულმა შემომხედა და მითხრა: მშვენიერი რამ არისო, რაც უფრო მეტს კითხულობდა, ვატყობდი, რომ მღელვარება ემატებოდა, ქუთუთოებიც შეუთრთოლდა და აი, მაშინ კი დავტოვე, რადგან კაცმა მარტო უნდა წაიკითხოს "ჩემი ბასკეთი".

მარტინა თავის წიგნში ქართველებისა და ბასკების ურთიერთობის საკითხსაც ეხება. ეს საკითხი დიდი ხანია აინტერესებთ მეცნიერებს. მაგრამ ჩვენ, გივი გოგიჩაიშვილისა და მარტინა მინტეგის მეგობრებმა ვიცით ამ ურთიერთობის ძვირფასი შედეგები. ბასკმა ქალმა და ქართველმა ვაჟკაცმა ერთმანეთს დაუკავშირა თავისი ბედ-იღბალი

თბილისი, აკაკი წერეთლის პროსპექტი... აქ ერთ ჭერქვეშ, ერთ ტკბილ ოჯახში ცხოვრობენ ისინი და ზრდიან შავტუხა ბიჭსა და ლამაზ გოგონას.

თენგი% გოგოლაძე

ბალის ხრეშდაყრილ ბილიკზე ტანმორჩილი კაცი დააბიგებს, ჭროლა თვალები აქვს, ჟლალი ულვაშები, მკერდზე ფოტოაპარატი ჰკიდია; ცალი ფეხის ნაცვლად პროტეზი აქვს; გადადგამს საღ ფეხს. მერე აიქნევს პროტეზს, ჰაერში თითქმის ნახევარ_ წრეს მობაზავს და უფრო შორს გადაისვრის ნაბიგს. ხან ერთ მხარეს გადაიხრება, ხან მეორეს.

აქამდე მშენებლობაზე მუშაობდა. კალატოზი იყო, მაგრამ, რაც ფეხი დამკარგა, ხელობაც გაamorgasms.

დააბიჩებს ბაღში და გარემოს ათვალიერებს. ბალი ზღვისპირასაა გაშენებული, შუაგულში მრავალმილიანი შადრევანია, რომლიდანაც წყლის ისრები შხუილით მიილტვიან ცისკენ.

თვალს ვერ მოსწყვეტ, ისე ლამაზია შადრევანი და მის გარშემო შემოგარული წითელი ყვავილე ბის ლაშქარი.

ფოტოგრაფი ძელსკამზე ჩამოგდა, თვალები მილულა:

— აი, ფოტოგრაფიც! — წამოიძახა ვილაცამ სულ ახლოს, მთვლემარე კაცის ზურგს უკან.

მალე მოახლოვდა ახალგაზრდა ქალ-ვაჟი.

ქალს მზემოკიდებული სახე ჰქონდა. ცელქურად იღიმებოდა, ვაჟი კი უფრო სერიოზული ჩანდა. ნელი, მოზომილი ნაბიჭით მოდიოდა.

თავზე უხვად ეუარა ბურჩხა თმის ტევრი. ტანზე ვიწროდ შემოტმასნილ, სახელოებდაკაპიწებულ ხალათში ვერ ეტეოდა, ღილები შეეხსნა და ბანქგვლიანი მკერდი წინ წამოეგდო.

- dos! — მოსვლისთანავე შესძახა: ქალმა — აი, აქ გადაგვილე — იგი შადრევნის წინ დადგა, თან ვაჟისკენ ხელგაწვდილი იხედებოდა, მოდი, გვერ. დით ამომიდექიო.

ფოტოგრაფმა აპარატი მოიმარგვა.

— აბა, ყმაწვილო, დადექით თქვენც,— უთხრა კაცმა და ჩაიმუხლა.

აქამდე განცალკევებით მდგომი ვაჟი ქალს გვერდით ამოუდგა. იგი ქალზე ბევრად მაღალი

ქალმა სცადა ხელი გადაედო მხარზე. არ გამოუვიდა. ვაჟს თვალებში შეხედა და გულუბრყვილოდ გაეცინა. მერე მისი ხელი თავათ გადაიდო მხარზე და მკერდში ჩაიკრა.

- 18800 gohon, das ...

— ყმაწვილო, თავი ცოტა უფრო ახლოს მისწით, ქალისკენ... კიდევ ცოტა... ჰოო. კარგია... ჩაილაპარაკა ფოტოგრაფმა.

წყვილი გარინდებული იდგა და ცალ მუხლზე confindamo ammamamonopolito objectomes.

უცებ გაიჩხაკუნა აპარატმა და ფოტოგრაფი წამოდგა.

— მორჩა — ჩაილაპარაკა და ძელსკამზე ჩამოქდა, გიბიდან წიგნაკი ამოიღო და ქვითარი გამოწე-

— როდის მოვიდეთ სურათის წასაღებად? ჰკითხა ვაჟმა და ფული გაუწოდა.

— ხვალ, საათის სამზე...

- 6abgadgoobl

— გმადლობთ! — ხელი დაუქნია ქალმა და მახ ლობელივით გაუღიმა.

— კარგად იყავი... შვილო, — უნდოდა ეთქვა ფოტოგრაფს, მაგრამ სიტყვა ენის წვერზე დაიჭი_ რა. თვალი გააყოლა მიმავალთ' და ამოიოხრა.

"gmm-jashas... Bondmods asbag aymmmes sasთი ტოლი შვილი, იქნებ უფროსიც. მაგრამ"...

დიდი ამბით მოიყვანა ეთერი შინ. კარგი ქორ Formo ascesobscos.

bajmhfirmm 80000 had padonaghpa, obgg jagჩას მოჰკიდა ხელი, ხანდახან, სამუშაოდ რომ წავიდოდა, მთელი კვირით ვერ ახერხებდა შინ დაბრუნებას.

ბრუნდებოდა დატვირთული, დედისა და ცოლისთვის საჩუქრები მოჰქონდა.

ეთერი კოლმეურნეობაში მუშაობდა, არც ფული აკლდათ, არც სასმელ-საჭმელი, თითქოს ბედნიერებიც იყვნენ.

ერთხელ გაღმა სოფელში აშენებდა სახლს, სულ რალაც ორიოდე დღის სამუშაო ჰქონდა დარჩენი

იმ სალამოს ფოსტალიონმა გამოიარა და წერილი მოუტანა.

გული შიშმა შეუკუმშა, შინ ხომ არაფერი ამdognom!

კონვერტი სწრაფად გახსნა და ერთადერთი ansts Fontombs: "სულელო, შუკა-შუკა ხეტიალს გი≵ობს, შენს

ცოლს მიჰხედო".

ეს იყო და ეს. სხვა არაფერი ეწერა იმ დასაწვავ წერილში.

სცადა არაფრად ჩაეგდო. ქერ გადაწყვიტა, დაეხია წერილი, მაგრამ რატომლაც გადაიფიქრა და გულისქიბეში შეინახა.

"ქორია... ცხადია, ქორია"... არწმუნებდა თავის თავს, მაგრამ რაც მეტს ფიქრობდა, მით უფრო იზრდებოდა ეჭვი. უგუნებობა მოიმიზეზა და მუშაობა ადრე შე-

მასპინძელს სთხოვა, ღვინო დამალევინეო. ორი ხელადა მარტოკამ გამოსცალა, მაგრამ არც დათვრა და გულსაც ვერაფერი მოუხერხა — გრძნობდა, რომ ის ტიალი საგულეს აღარ ეტეოდა.

ლამე თეთრად გაათენა. უთენია ადგა და შინისკენ ისე წამოვიდა, მასპინძლისთვის სიტყვაც არ დაუბარებია.

თავის სოფელს რომ მიაღწია, მზე კარგა შემალლებული იყო.

შინ მხოლოდ დედა დაუხვდა.

— ქალაშია სამუშაოდ, დღეს სიმინდს თესავენ! — უთხრა დედამ, როცა კაცმა ეთერი მოიკითხა, — ხომ არაფერი ამბავია, — შეშფოთდა მოხუცი ქალი, შვილის არეული სახე რომ დაინახა — არაფერი... — მოუჭრა კაცმა, — ვის გა**ბ**ყვა

Asms809 — ლევანას.

ლევანა კარის მეზობელი იყო, მის პატიოსნებაში ეჭვი ჩერ არავის შეუტანია.

"ვინ იცის, უცოლო კაცია... აბა, რალა მაინცადამაინც ეთერი აირჩია მთესველად?..."

ეზოში ჩავიდა, უნდოდა, რაიმე საქმისათვოს მოეკიდა ხელი, ამაო ცდა იყო, გული არ უსვენებ-

გზაზე გავიდა და გალისკენ გაემართა. მაისის მზე საშუადღეოს უახლოვდებოდა. მიდიოდა და ირგვლივ ვერაფერს ხედავდა. "მარტოდმარტო... ლევანასთან" — ეჭვი უბურლავდა ტვინს.

გალაში არავინ იყო... ერთგან ბარგამოშვებული, ქვესადგამზე შეყენებული ურემი ჩანდა.

გზას გადაუხვია და ტუისპირს გაჰყვა. ეჭვით გასიებული გული მეხივით გრუხუნებდა. უცებ ბუჩქს იქეთ ქერ მამაკაცის ბოხი ხმა.

შემდეგ კი ქალის ხმადაბალი სიცილი გაიგონა. ადგილზე გაქვავდა, თავისი ცოლის ხმა იცნო.

არც ახსოვს, რამდენ ხანს იდგა ფეხმოუცვლეmare, shis his stingle, hazanh fosess osgle hheorenში თავშეფარებულთ.

ლევანა მოლზე იწვა, ეთერი კი თავდაღმა დამ. ხობილ ვედროზე იქდა და ხმადაბლა საუბრობდნენ.
— აქ რას ელოდები! — დაიღრიალა, — ჩამომ-

xposhs of pos .. ეთერიმ რალაც უპასუხა, კაცს არაფერი გაუans, orgnormasy sh sblingli hinguh forfins mogstobaine, das amalighm, Fadmons, danhad nignon ingმორეულმა კაცმა ისევ მიწაზე დასცა, მერე ერთი ნახტომით ურემთან გაჩნდა, აკანკალებული ხელით აიღო წალდი და უკან გამობრუნდა.

- მიშველეთ, — დაიღრიალა ლევანამ და ბუჩქებისაკენ გაიქცა.

- სულ ერთია, ვერ გადამირჩები! — წამოიძაბა კაცმა და თვალებანთებული მიაჩქრდა ცოლს.

— ვაი, შე სულელო, შენა! — წამოიძახა ეთერიმ, — რალას უცდი, დამკარი!

ქალი იდგა და ცახცახებდა. მინდვრიდან მეზობლები მორბოდნენ.

კაცმა წალდი მოიქნია, შორს გადააგდო და იქიურობას უმალ გაეცალა.

დედამ რძალს დაუჭირა მხარი. სისულელეს ჩმახავ, ტყუილ-უბრალოდ მოსჭერი ქალს თავი. აღარაფერი გაბედო, თორემ სხვენზე თოკს ჩამოვკიდებ და თავს ჩამოვიხრჩობო, უთხრა შვილს.

სოფლის ენას მეტი რა უნდოდა, გასწიეს და გაბერეს ჩხუბის ამბავი, ისიც კი თქვეს, ვითომ ქმარმა ტუეში, ალერსის დროს წაუსწრო შეუვარებულებს, ვინ მოსთვლის რას არ ამბობდნენ.

კაცმა ითმინა, კარგა ხანს ინახა ბოლმა გულში მაგრამ მეტის მოთმენა რომ ვეღარ შეძლო, ადგა და ოქახს გაეცალა.

ქალაქში დაიწყო მუშაობა მშენებლობაზე.

ფულს საკმაოდ შოულობდა, მაგრამ უყაირათოდ ხარჰაითა.

ძმაკაცები გაუჩნდნენ და ცდილობდა დარდი ღვინოში ჩაეხრჩო.

ასე მიდიოდნენ დღეები.

პუჩაში თანასოფლელს რომ გადაეყრებოდა, გვერდს აუქცევდა, თითქოს მთელ სოფელთან დაუბრებული იყო.

სწორედ იმ ხანებში, სანამ ფეხს დაკარგავდა,

ლევანას წერილი მიიღო

"რას გვერჩოდი, შე უღმერთოვ, ან მე, ან შენს ცოლს, რომ ორივე სოფლის საჭორაოდ დაგვაგდეო; იმ დღეს თესლის ჩამოტანა დააგვიანეს და ჩრდილში იმიტომ ვისხედით, სხვა გულში არაფერი გვდებიაო; ეთერი დღესაც დასავით მიმაჩნიაო".

...ფიქრებში ჩაძირულ კაცს შუადღის მზე წამოდგომოდა თავს და სხივებს ძალუმად აჭერდა.

ფოტოგრაფს ერთბაშად შეეხუთა სული, ადგილი გამოიცვალა. ჭილოფის ქუდი მარაოსავით აიქნია და მკერდი გაიგრილა.

ითა და იკეოდი გათგოილა. ბაღში შეუმჩნევლად მომრავლებულიყო ხალხი. ფოტოგრაფებიც მოსულიყვნენ და ერთ გაწამაწიაში იყვნენ.

კაცი ადგა და ფოტოგრაფების ქიხურისკენ ნელა წავიდა.

სხეული დამძიმებოდა, თავიც ტკიოდა. "მზის ბრალია", გაიფიქრა და ქიხურს ზურგით მიეყრდნო.

ბილიკზე წყვილი გამოჩნდა.

ქალს თეთრი ხელჩანთა ეჭირა. წელში მოხრილი მოაბიჭებდა, კაცი შედარებით ყოჩადად გამოიუურებოდა, ყავარჭენი ეჭირა, ლამაზი წვერი და ცოცხალი, მოძრავი თვალები ჰქონდა.

ფოტოგრაფს რომ გაუსწორდნენ, კაცმა ქალს მკლავში ხელი ჩაავლო და გააჩერა.

— ლიზიკო, აი, აქ გადავიღოთ, ამ პალმასთან... ფოტოგრაფმა ხურათი გადაუღო და მოხუცები ხელიხელგაყრილი წაზანხალდნენ ბაღიდან.

კაცმა შუქჩამდგარი თვალები გააყოლა მიმავალთ.

აბეზარი ფიქრი ხელის აქნევით მოიშორა, მაგ. რამ მხოლოდ ერთი წუთით.

"არ უნდა ავყოლოდი ეჭვს"... ახლა რალა გამოდის. ეთერი მამისეულ ოქახში დაბრუნდა, კაცს კი შინისკენ გული აღარ მი-

უწევს. სანამ უნდა იცხოვროს ასე? აქამდე არასოდეს უგრძვნია მარტოობა ასე მწარედ. ახლა კი ისეთი სევდა შემოაწვა გულზე. ლამის ბავშვივით აქვითინდეს.

რა ბედნიერი იქნებოდა, ეჭვს რომ არ დაებრმავებინა!

აბლა რაღა მოელის ან ერთს ან მეორეს? უპატრონო სიბერე ისევე, როგორც ერთი მათი მეზობელი დაბერდა და სიკვდილის წინ წულის მიწყოდებელიც არავინ გუავდა...

"გათხოვილიყო მაინც... გამყოლოდა ხხვას..." ჰო, არ გათხოვდა ეთერი, არ ისურვა ბედის გა-

მოცვლა. მაგრამ კაცმა რა ჰქნას, სანამ იაროს ეულად? რაც ფები დაკარგა, მარტოობა მისთვის თანდათანობით აუტანელი ხდებოდა.

გული არ უსვენებს, რაღაც სწყურია.

ერთხელ, მაშინ საავადმყოფოდან ახალგამოსული იყო, სულმა წასძლია, დარდით გასიებულმა გულმა ეთერისკენ გაუწია.

ფებზე პროტეზი არ ჰქონდა, ყავარგენს შეუჩვეველი იქო და ერთი ვაი-ვაგლახით ჩავიდა აგტოსადგურაზდე. ავტობუსის ბილეთიც აიღო და ის იუო, თავისი ადგილიც უნდა დაეჭირა, რომ რაღაცამ ერთბაშად დასწია უკან.

უმალ მობრუნდა და ქვაფენილს დაადგა. "ვერ წავალ... არ შემიძლია", აეკვიატა მწველი ფიქრი და უკან გამობრუნდა.

ნეტავი თუ გამომყვება ეთერი ქალაქში? ნუთუ გულს აღარ მოიბრუნებს?

შეიძლება გამომყვეს კიდეც... შეიძლება არც... ისევ შებრუნდა და ისევ ავტობუსის სადგურისკენ გასწია.

მეორე დღეს, დანიშნულ დროს, მოვიდნენ ის მოუსვენარი ქალი და დინჭი ჭაბუკი, ბებრებიც მო. სანხალდნენ ფოტოგრაფის ქიხურთან, მიდგნენ, მოდგნენ, ეძებეს, მაგრამ თავიანთი ფოტოგრაფი ვერსად იპოგნეს.

ბოლოს რომელიღაც ფოტოგრაფს შემოეხვივნენ:

— ქერ არ მოსულა... — ძუნწად ამცნო მან. — დღეს არ იქნება?

— არ ვიცი... რახან აქამდე არ მოვიდა, აწი არ იქნიბა...

— რა გეჩქარება, "ლიზიკო, — ტკბილად უთხრა მოხუცმა თანამგზავრს, ხვალ-ზეგ გამოვიაროთ... აქ დაგვიხვდება, მაშ სად უნდა წავიდეს... ვინ იცის, რა შეემთხვა კაცს... 2. God Facingaly

... იქნება-მეთქინ კაგრმელება ექნება (შალი) ქე სულ აბლო ბანში

ბავშვის რწმენამდე

გაგრძელება უწევს ყველაფერხ: დაუშთავრებელ მოგონებას,

შეწყვეტილ ალერსს, ტანქვით მიგნებულ ფიქრს, უცოდველ

რომ ვერ ამაღლდა;

გაოცებას და აღმაფრენას.

და ხორხიდან ამომხკდარ სიცილს, და დაეჭვებას, და სინანულს,

და ნაადრევად იმედგაწყვეტილ მოლოდინსაც ექნება, ვიცი, ვიცი, ექნება გაგრძელება!...

დადგება ჟამი, ნატვრისთვალივით გაცხადდება შვილში—

მშობელი, დროის ყამიჩზე კვალს გაიტანს გუთანი კალმის და შეცნობილად გადიქცევა შეუცნობელი, და მიტზღვება სკადრისი კეთილს და ბოროტს, და მოეღება ბოლო კუფმანს და გაორებას, და საქმარისი აღმოჩნდება სტრიქონი მხოლოდ, ერთი მართალი,

გაბედული სტრიქონი მხოლოდ, რომ გამართლება მოენახოს კაცის ცხოვრებას!

regita bygatgaga

ᲝᲓᲔᲡᲦᲐᲪ ᲨᲔᲛᲝᲡᲔᲣᲚ <u>Მ</u>ᲢᲠᲔᲒᲡ

ვინ იყო შენი ხელის შემხები, გადმოგელახა სტუმარს ქედები, კამოგეყვანა შენი გლეხები შექოგეყვინი და გუთნისდედები.

ლამეს წვიმაში არ გაათევდი, არ გაისვრიდი სისხლში მარქვენას, შენ გასწავლიდა კაცი ქართველი, ხმალის კი არა, ყანწის დაჭერას.

რატომ აჩეხე ბაღში ატამი, სისხლიან გზებით რატომ იარე, ქალი გინდოდა? გამოგატანდით, დაგიმოყვრებდით მშვიდობიანად.

რა თავხედურად, შლეგად მოგვიხტი, თვალებში გენთო შავი ნაღველი, დაგპატიჟებდით ხოლმე ქორწილში, გაგიხსენებდა კაცი ქართველი.

მტრად რად იხდიდი თბილისს ვარდიანს, რად მოაფინე ხანძრის ფიფქები, რა ქორწილები დაგიკარგია, რა პურის ჭამა, რა ქეიფები!

gress gate yzalev

ᲐᲚᲐᲖᲜᲘᲡ ᲕᲔᲚᲖᲔ

ვინ სოქვა სიმლერა ალარ მწყურია. ჩემი დუმალი წამით ვინა თქვა! გაზაფხულია, გაზაფხულია... და ციდან მოსწვიმს გუნდი იათა. და შენმა სახემ და შენმა გულმა ზემთაგონების მზედ გამინათა.

...სიზმარს მიშბარდა სევდები ქველა, გაზაფმულია, გაზაფმულია და ჩემი ჩანგიც დად ცისარტქელად. ცად ცისარტულად აღმართულია. სიკვდილის მერეც შენს სილამაზეს, შენს სილამაზეს, უუმდერებ მთვრალი. თ, მე ზიმ ისიც მკვდრეთით აღმადგენს, წვეთიც რომ შეგახვა ალაზნის წუალი.

JMBN 3053630

30 gos Ambo antibob bemmi მუმლის ხომლები რომ დახცახცახებს და ხეხილების ეხვევა ბოლი მე მირჩევნია ყველა სასახლეს. dafina Jmbn antabab demmb, Todanh Ashabon (3sh Ama ashdaboh, აი, აქ შევხვდით ოდესღაც ერთ დროს, იისფერფრთება აპრილის ქარში; და ჩვენც თვალებში მზის შუქი გვენთო და ჩვენც აპრილის მზეს ვგავდით მაშინ... ო, პაწაწინა და მყუდრო ქოხი, ჩალით სათუთად გადანახური, შეპკრთალი შორი ორთქლმავლის მოთქმით, წამწამზე დილის ცვარნამ ნასხური. რა იქნა ლურქი ჟამთაცვლის ბოლო, nh amanjaha adhamah jaha... პაწია ქობი ვენაბის ბოლოს უვავილთა შუქში მოწუენით მდგარი.

· Wyfylgho Jazog fin smag filingen

ᲛᲐᲠᲡᲘᲓᲐᲜ ᲩᲐᲛᲝᲤᲠᲔᲜᲘᲚᲘ ᲡᲢᲣᲛᲐᲠᲘ

ამერიკის შეერთებულ შტატებში დროდაღრო განახლდება ხოლმე მითქმა.მოთქმა კოსმოსიდან შემოდწუელ "მფონამა თეფშებზე". ვინ იცის რა ფანტასტიკურ ამბებს არ ჰყვებიან!

წარმოიდგინეთ, თვით ვაშინგტონის შტატშიც კი არის ისეთი ველური და უკაცრიელი ადგილები, რომელთა მნახველი არ შეიძლება არ შეძრწუნდეს: სწორედ ერთ ასეთ ადგილს, ჰუგდალს აგვიწერს "ლუკის" კორესპონდენტი ტედ ბიჩამპი. მისი თქმით, ხალხი აქ ცოტა ცხოვრობს, ხოლო ისინი, ვინც ამ მიდამოში არიან დასახლებულნი, არა ერთხელ ყოფილან მოწმენი ძნელად ასახსნელი მოვლენებისა: აქ იგულისხმება ტყის სიღრმეში აკაშკაშებული სინათლეები, ყრუ ჭაობზე მოხეტიალე ცეცხლები და ლამის წყვლიადში დარხეული უცნაური ხმები. არც ისე დიდი ხნის წინათ, ერთი თვის განმავლობაში მთელს ამერიკას ძრწოლვით ავსებდა "კოსმოსიდან მოსული სტუმარი"

ერთხელ, საღამოს, ჰუგდალის მიდამოებში გაისმა გულისგამყინავი ლითონისებური ხმები —"ბიპ-ბიპ". ეს ხმა დილამდე გაისმოდა და დიდი შეშფოთება გამოიწვია არა მარტო ადამიანთა შორის; თითქოს პირში წყალი ჩაიგუბესო, ხმა გაკმინდეს ჩიტებმა და ბაყაყებმაც. შტატში დაირხა ხმები, რომლებიც სულ მალე ელვის სისწრაფით მოედვნენ მთელს ქვეყანას: ჰუგდალში, გაურკვეველი მიზნით, სხვა სამყაროებიდან მფრინავი თეფშით ჩამოეხეტა ვილაც. ამ ამბავს სულ უფრო და უფრო აზვიაღებდნენ, ამბობდნენ, რომ ჩამოსულმა ცელქობა დაიწყო ეთერში გადასცემდა რაღაც სიგნალებს სატელევიზიო პროგრამების ტალღაზე, ხეთა ტოტებში ჩნდებოდა მისი ელექტროთვალი.

ჰუგდალში ერთი აურზაური ატუდა. ქვეყნის სხვსდასბვა რაიონებიდან
"პუტორიბს მოაწყდნენ (ენობისმოუვარენი გერ თითო-თითოდ, მერე გვუკჩვუფად და მთელ ბრბთებად, რათა
მოესმინათ, დაენახათ და მოეძებნათ
კოსმოსელი სტუმარი. ადგილიბრივი
ერიფის მაგიდაზე ჰუგდალის გვილრთა წერილების მაები აღიმართა.

ისინი ჩიოდნენ, რომ ჩამოსულნი სთელავდნენ მათ ბოსტნებს, არღვევდნენ ოობეებს, აკაკუნებდნენ ლამოამობით ფანჯრებზე; მანქანებით აივსო გზები, მოედნები და მათგან საშველი აღარ იყო. "ცნობისმოყვარეთა ურდოებმა, — წერდა მაუნტ-ვერნო_ ნის გაზეთი "სკაგიტ ველი ჰერალდი", — შეიარაღებულებმა თოფებითა და რევოლვერებით, ისე არივდარიეს ყველაფერი, რომ ელემენტარული წესრიგის დაცვა შეუძლებელი გახდა. კაცს ყველაფერი ნადირობის სეზონის დაწყებას აგონებდა: ზოვმა ისე აიშვა თავი, რომ ესროდნენ ძაღლებს, ხოცავდნენ კატებს, დასჭრეს რამდენიმე ძროხა. შერიფმა ჯონ ბოინტონმა კეთილგონიერებისაკენ მოუწოდა მოზღვავებულ ცნობისმოყვარეებს. "არავითარი საბაბი არ არის ისტერიისათვის, - განაცხადა მან ამიერიდან ვკრძალავ იარალის ხმარებას; უცნაური ხმების წყარო არ შეიძლება წარმოადგენდეს იმაზე უფრო მეტ საშიშროებას, ვიდრე ისინი, ვინც მას ეძებენ". ამ ბრძანების გამოქვეყნებისთანავე გაქრა თოფები და გამოჩნდა მშვილდ-ისრები. აღარ ისმოდა სიგნალები "ბიპ-ბიპ", მოტორების ღმუილში, ადამიანების ყვირილსა და ხმაურში შეუძლებელი იყო იმა-.თი გარჩევა.

ერთი სიტყვით, აღარსად იყო ჭაობის ადრინდელი მყუდროება, მცხოვრებლებს სულ აეწეწათ ნერვები და წაუხდათ ხასიათი. ყველაზე უფრო მეტად იტანგებოდა ტომ სპენსერის ოგახი, მისი სახლი გზის პირას იდგა. ერთხელ ისინი გააღვიძა კარებზე ღონივრად დაბრახუნებამ და მამაკაცის ხმამ, რომელიც კითხულობდა: "აქ ხომ არ არის გაჩერებული მარსიდან ჩამოსული არსება, რომელმაც ააფორიაქა მთელი ქვეყანა?" "კარებთან მე არ მივედი, — ჰყვებოდა შემდეგში ტომ სპენსერი, — თორემ ისეთ სილას გავაწნავდი იმ არამკითხეს, რომ კარგა ხანს დავამახსოვრებდი იმ ლამეს". სპენსერის მეზობელი ნორმ სკოტი კი სხვა გზას დაადგა: ის საქმის კაცი გახლდათ და გადაწყვიტა რადაც არ უნდა დასჯდომოდა "აღედგინა ძველი მყუდროება". ამიტომ მან თვითონაც დაიწყო თოფით ხელში ლამის ექსპედიციებში სია-

ქაოსი პუგდალში სულ უფრო ძლიერდებოდა. ახალი ხმა დაირხა: რამდენიმე კაცმა სხვადასხვა აღგილებში დაინამეს (ეცებლოვანი პურათ, რომელიც გადადიოდა ადგილიდან აღგილზე. სხვებმა (ეს მქიქალ ფონზე ცხადად დაინახეს ორი მფრინავი თეფში, რომლებიც თაეს დაფარფაიქაბინინ ჩაობებს.

ნორმ სკოტი ამ ხმებს აღარ უვდებდა ყურს. ერთხელ ბინდბუნდში, როცა ცნობისმოყვარე ხალზი ჰაოებს იყო მიძალებული, მან ჩახმახი შეშართა, კარგად დაუმიზნა თოფი და ვაისროლა. მიწაზე მოკლული ბუ დაეცა. შემდეგში სკოტი განმარტავდა, რომ ისროლა თავდაცვოს მიზნით. მაგრამ თავს იცავდა არა ბუსაგან, არამედ იმათგან, ვინც ლამლამობით მილს უფრთხობდა ხალხს.

ამრიგად, "მარსიდან ჩამოსული არსება" აღმოჩნდა ჩვეულებრიეი ბუ. ამან ბეგრს გული დასწყვიტა: არბა- ხული სასაცილო ამ-ბის მონაწილები გახსნას ელოდნენ და მის ნაცვლად სასაცილო ამ-ბის მონაწილები გახდნენ. ბეგრმა არც დაიგრარ, რომ ყველაფრის მოზეზი ბუ იყო. ასეთი ურწმუნონი კვლავ დაეძებენ კოსმოსიდან მოფრენილ არსებას.

ᲣᲪᲜᲐᲣᲠᲘ ᲐᲕᲐᲓᲛᲣᲝᲤᲝᲑᲐ

ბევრი ნიტ-იორკელი ხდება უტნაური ავაიმყოფობის მსხვერბული, ავალმყოფობისა, რომელიც შეიძლება აღვილად გავრცელდეს სხვა ქვეყნებშიც, ეს ავაიმყოფობა ემართებათ მინისა და ბეტონისავან აგებულ მრავალსართულიან სახლებში მცხოვრებ ადამოანებს.

ამ ავაღმყოფობის სიმპტომებია თავბრუსხვევა, ღევნის აკვაიტებული იღვა, ოთაბის ზმელ კუნქულში და მალვის სურვილი. დაავაღების მოზეზი გახლავთ მინის მოდერნისტელ კედელ-დანაჭრებიან შენობებში ცხოვრებისა და მუშაობის დაძაბული რიტ-

უახლესი შენობები ნიუ_იორეში ძორითადად შენდება მინისა და ბეტონისავან. დამიანები მათ უარყოფით მბარეებს გრძნობენ მხოლოდ რამდენიმე ხნის შემდეგ. მინის კედლებიან დაწესებულებებში მდივანი ქალები ცდილობენ რაც შეიძლება შორს გაცხოინ ფანგრებიდან თავიანთი მაგიდები. ასეთ ბინებში მცხოვრებნი კი კედღლ-ფანგრებზე ჰედებენ გრძელ, მუქ ფარდებს.

კოლუმბიის უნივერსიტეტის არქიტექტორი პროფესორის ჩემს ფიტჩის თქმით, მინის კედლებს შორის ცხოვრება ქმნის მთულ რიგ სიძნელებს. როცა იატაკიდან ჭერამდე ამართულია მთლიანი მინა, ადამიანებს ძალიან ხშირად ეწყებათ თავბრუსაცევა გარდა ამისა, ცუდად მოქმიღებს სიცხე და მკვეთრი სინათლე. პაერის კონდიცირების სისტემებსაც კი არ ძალუძო შვების მოტანა, რადაგან მათ არ შეუძლიათ წინ აღუდგნენ მზის

რადიკიკის.
მინანევლებიან პაჩეანი მცხოვოვა.
მინანევლებიან პაჩეანი მცხოვოვა.
სეგიომენ კილატიტმებში და რუმ.
მათ ცნობისმოკვარეობით აღევნებენ
თვალა მგობლები, შეეთლებების
დრის სტემრები ყოველთვას ცდილობენ განლაგდნენ ჩვეულებრივი.
ცულების ახლოს.

ნიტ-იორეელმა მხატეარმა-დეკორატორმა ვილიამ პალმენმა თქვა, რომ მინისაგან აეგბული ბინის პატრონები მიმართავენ მას თხოენით შეამტოროს მათი ფანჭრების ზომები, მთლიანი მინა მათ უქმნის დაუტწმუნებლობისა და უწონასწორობის შთიბაჭოილობას

მინის სახლების ბევრი მცხოვრები, თავის მძიმე მდგომარეობის მიუხებეში რომ ვირ ერკევეა, ფსიქიატრს მიმართავს. ექიმშა-სბეციალისტებმა აღმოაჩინეს კიდევ ერთი სიმტებმა აღმოაჩინეს კიდევ ერთი სიმტებმა აღმოაჩინეს კიდევ ერთი სიმდების ჩამოფი კონგრებზე ფარდების ჩამოფი კონგორებზე ფარდების გამოფა კონგორებზე ფარდების გამოფა კონგორებზე ფარგინეს სახლების მინადრათა ყველა "პერკება. აქ ახალი სიმნელე იბადება — რალა აზრი აქვს ცხოვრებას, თუ სულ ფარდის იქით იცხოვრებ და გარიუ კინ გაინდავშ

"ᲛᲫᲘᲜᲐᲠᲔ ᲛᲖᲔᲗᲣᲜᲐᲮᲐᲕᲘ"

. ცხრამეტი წლის მარია ელენა ტელიოს უკვე მეხუთე წელია სძინავს. მას არგენტინელ "მძინარე მზეთუნახავს" უწოდებენ. ქალიშვილი ლეტარგიულ მდგომარეობაში ჩავარდა 1963 წელს 22 ნოემბერს, როცა პრეზიდენტ კენედის მოკვლის ამბავი გაიგო. ამას წინათ იგი თვითმფრინავით ჩაიყვანეს ბუენოს-აირესში, აქ იგი მოათავსეს ერთ-ერთ კლინიკაში გულმოდგინე სამედიცინო გამოკვლევისათვის. მარიას დედის თქმით, ამ ხნის განმავლობაში მან მხოლოდ ერთხელ, 1964 წელს გაახილა თვალი, წარმოთქვა რამდენიმე სიტყვა და კვლავ ძილს მისცა თავი. მისი მკურნალობისათვის ექიმები მიმართავენ ფსიქოთერაპიასა და მასაჟს. სწავლულებს უძნელდებათ განსაზღვრა, თუ სანამდე გაგრძელდება ეს ლეტარგიული ძილი.

ყოველ დილით, ისაუზმებდა თუ არა, ბიჭი ტუეში მიდიოდა, თან თავისი თოფი მიჰქონდა, რომელიც საშობაო დღესასწაულებზე აჩუქეს.

ახლა იგი ზაფხულის მწვანე ბინდით სავსე ტქეში დაზეტიალობდა. ტქეში ბნელოდა. ნაცრისფეჩი წზუხჩში ჩანიქმული ნოემბისი დღეტის კის უოფილა ასე ბნელი. ფეხქვეშ გველები სრიალებდნენ. ჩხრიალა, ფარფლებიანი, თავწვრილა ვველები გველებიც გრელი ბინდისფრად აქვნენ შეფებილი და ბიჭი ხშირად მხოლოდ გასრიალების შემდეგ ამჩნევდა მათ. ბანაკში უფრო და უფრო გვიან ბრუნდებოდა. მესამე დღეს ტქიდან მხოლოდ შზის ჩასვლის წინ დაბრუნდა. შემოლობილი ბის თავლასთან, სადაც ლამით ცტენებს აბამდნენ, სემის

— ქერ კიდევ ვერ ეძებ ისე, როგორც საჭიროა! ბიჭი გაჩუმდა პასუხი დააყოვნა. მერე სწრაფად ალაპარაკდა, თითქოს წყლის პატარა ნაკადს ბავშვების ხელით აშენებული ნამცეცა კაშბალი გაენგრითს.

— ვთქვათ ასეა... მაგრამ როგორ ვეძებო? ქაობთან მივედი, ის მორიც ვიპოვე. მე...

— რას იზამ... უნდა ვიფიქროთ, რომ თვითონ გითვალთვალებდა. კვალი არც ერთხელ არ ზეგიმჩნევია?

- an sha.. shabment sh angofhos ...

— თოფი. აი, რა გიშლის ხელს, — თქვა სემპა ინნელობი მუქდებოდა, ტეეების პარადიულ სიბნელეს ერთვოდა და თანდათან ფარავდა მთულ ბანაქს: მინდორს, სახლს, ბეღელს, ამ ერთ გოქა მიწას, იმ უსასრულო მციტ ქარილობას, მაიორ დე სპეიმა რომ მიაყენა უღრან ტეებს.

"თოფი", — ბრუნავდა ბიჭის თავში, — "თოფი". ბიქმა გათენებამდე დატოვა ბანაკი. თან წაიღო მხოლოდ კომპასი და გველებისაგან თავდასაცავი გოხი. კომპასი მხოლოდ ერთი მილის შემდეგ დას ჭირდა. ბიჭი წაქცეულ მორზე იგდა. სიბნელეში ვერც ხელს ხედავდა და ვერც კომპასხ, თითქოს უკვე დამფრთხალი ღამის იდუმალი ხმები ხელახლა ამოძრავდნენ და ისევ მიწუდნენ. ახლა კი საბოლოოდ; აღარც ჭოტების კივილი ისმოდა, მათი ადგილი დღის ჩიტებმა დაიჭირეს, ბოლოს კომპახიც გამოჩნდა. ბიჭს ნამდვილი მონადირესავით ეგირა თავი. ქარის საწინააღმდეგოდ მიდიოდა, როგორც სემმა ასწავლა. მაგრამ ახლა ეს არ იყო მთავარი. თოფი ბანაკში დატოვა, თავისი ნებით თქვა უარი არჩევანზე და მიილო ისეთი პირობა, რომელიც უარყოფდა მონადირესა და ნადირს შორის არსებულ ყველა ძველ წესსა და ჩვეულ შეფარდებას.

შუადღეზე პატარა გუბურა უკან დარჩა. ბიჭი სულ წინ, უცნობი ადგილებისაკენ მიდიოდა. დღეს გაცილებით უფრო შორს წავიდა, ვიდრე წინა დღეებში, კომპასთან ერთად ძველებური, ბაბუის ნაქონი მძიმე ვერცხლის საათი წამოელო. შეჩერდა. წაქცეული მორის შემდეგ მხოლოდ ახლა შეისვენა პირველად. ინათა კიდეც და კომპასის ისრები გაარჩია. ძალიან შორს იყო. ბანაკიდან ახლა ცხრა საათის გზა აშორებდა. ამ წუთშიც რომ დაბრუნებულიყო უკან, მაინც დაუღამდებოდა და მთელი საათი უკუნეთ ბნელში მოუხდებოდა სიარული. მაგრამ ამაზე არ ფიქრობდა. თავში გაუელვა: "კარგი, მაგრამ მერე"? მხოლოდ წამიერად იდგა ასე, უცხო და პატარა, ცაში წასული მწვანე დუმილით გარშემორტყმული და თავის შეკითხვას გაჩენისთანავე, ან კიდევ უფრო ადრე პასუხობდა. საათი, კომპასი და გოხი, — ამ უსიცოცხლო იარაღებმა არ მიხცეს ცხრა საათის მანძილზე ყრუ ტევრში ჩაკარგვის საშუალება. ფრთხილად ჩამოკიდა ბუჩქზე საათი და კომპასი, იქვე მიაყუდა ქოხი და ამით ყველაფერზე ხელი აიღო

წინა ორი თუ სამი საათი არც ისე ჩქარა უფლია. ახლაც არ მიღიოდა უფრო სწრაფად, რადგან კიდევაც რომ შესძლებოდა ფეხის აჩქარება, მანძილი არავითარ როლს არ თამაშობდა, მნიშვნელობა არც იმას ჰქონდა, რომელ მხარეს წვიდოლა.
მხოლოდ ცდილობდა, — არ დაეკარა მიმართულება, რომელიც კომასათან მითვანდა. უნდოდა
უკან დაბრუნებულიუო, მაგრამ ბუჩქი იქ ალარ
დაბდა, მიში ისე მოიქცა, როგორც სემი ანწავლიდა: კოდევ ერთი წრე დაარტვა საწინაალმდეგი
მხარეს. თავის კვალს ვეღარ მააგნო ბე თითქოს
იპოვა, მაგრამ სხვა ადგილას, იქ არც ბუჩქი იფიარც კომპანი, არც საათი და არც ხე აღმოჩნდა ივივი გვერდით კუნძი ეგლო და ბიჭმა გადაშუვიბა
კოდევ ერთბელ, უკანასგნდიად, როგორც სუმი

კუნაზზე ჩამოქდა და მოფლოდნელად ნაცნობი. მრუდე ანაბებდი დაინახა: დასახიზრებული თაოდა უზაიმაჰარი კვალი, რომელიც მას თვალწინ ივსებოდა წულიო. ბიჭმა თავი ასწია: ულრანო ტაქებზზედ წამოსდგომოდნენ და გარინდებულიუცნენ. დაინაბა მინდობი, ნაცნობი ბე, დაინაბა საათი და კომასი, მზის სხივის ყოველ დაცემაზე რომ ბიწყინავდნენ.

უილიეგ ფოლკნე<u>რ</u>ი

ნახატი **თ. ს**ამსონაძისა

და მაშინ დათვიც დაინახა არსაიდან არ გამოსულა, უეცრად არ გამოჩენილა, უბრალოდ იდგაუძრავი, უბარიმაზარი, მწყანე, უქარო შუ-დღეზე გარინდებული, არც ისეთი გოლათი, როგორც იგეს წაიმოედანი, მაგრაი ბსეთივე დიდი, როგორის ნახვასაც ელოდა, უზომოდ დიდი რომ ეჩვენებოდა გრელი ბინდის ფონზე. დათვი კუნძზე გაქვავებულ ბებს უუძრებდა.

მერე დათვი წავიდა, უხმაუროდ, აუჩქარებლად: მინდორი გადაჭრა და წამით მზის დამაბრმავებელ სხივებში გაეხვია. მინდვრის ბოლოში ისევ გაჩერდა, ბიჭს მოხედა და სამჩერ წუნარად მოითქვა სული.

ბოლოს სულ გაქრა, არაფერს არ მიფარებია, არც მიმ:ლულა. ერთბაშად ჩაიძირა და ჩაინთქა უღრან ტექში. ასე ჩაიძირა და გაქრა ერთხელ უკიდეგანო და უძირო მორევში ზღვის უზარმაზარი ქორჭილა და ფარფლიც არ შეურხევია.

ბიჭს თავში გაუელვა. "გაისად, შემოდგომაზე"... მაგრამ არც იმ გაისს და არც მეორე და მესამე შემოდგომაზე არ შეგედრია თოთხმეტი წლისმ უფროსებზე გაცილებით მეტი იცოდა, მაგრამ გამოცდილება მცირე ჰქონდა. ამ დროთსათვის დათვის კვლს საკუთარზე უკით ცნობდა, და არა მარტო ზომის, არამედ ფორმის მიზედვითაც შეეძლო გაერჩია ერომანეთისაგან მისი დაუზიანებელი თათების სამივე ინაბებდი, მაგრამ ბებერი დათვი მიუწვდომელი იყო, ალარსად ჩანდა.

ახლა ბიგს შეეძლო დათვის კვალი ებოვა, როცა უნლდა; ბანკიდან ათ-თხუთმეტ მილზე, ან კი- დევ უფრო ახლოს. ამ სამი წლის მანძილზე ორ- გერ იგრძნო, რომ ძავლები შემთხვევით წავნედა დევაც, ბიგს ძავლების გამჟინავი, ბოროტი, თითქ- მის ადამიანურად ისტერიული, იმ ბირველი დი- სტერაცის გან გამტის სმა არ კაუგონია. ბიჭი დათვის ბმა არ კაუგონია. ბიჭი იგონებდა საში წლის წინანდელ

შჟადღეს, მინდორს, თავისთავს, უქარო თახთახა შარავანდელში წამიერად გარინდულ დათვს და ეგონა, ირიმ მსგავსი არასოდეს არაფერი ენახა, რომ ყველაფერი სიმპირში მოელანდა. და მაინც ეთ, ნამდვილად აბე, უდაბური, მიწასავით ძველი წყვიადადან გამობულზი უქურებდნენ ერ-თმანეის, თითქოს ორივე ერთდროულად შეებომ, რალაც უბილავ აძლას, თობურს ზელი შეგებზე და ქ დასტოვეს რალაც ისეთო, რაც გაცილებით უფ-რო მგეაცეა, ვიდრე სისხლისა და მორცის წარ-მავალი ერთიანობა.

მერე ერთხელ კიდევ დაინახა დათვი. ისე დიდხანს ფიქრობდა ამ შეხვედრაზე, რომ აღარც ეძებდა. თვალი მაშინ მოჰკრა, როცა დათვი ორთქლმავალივით მიშლიგინებდა ტყეში, ბიჭს ეჩვენებოდა: დათვი კი არ ახტებოდა, არამედ პირდაპირ ხვრეტდა ბუჩქსა და ბურდს, ტოტსა და ჯაგნარს. მან გაიქროლა უფრო სწრაფად, ვიდრე ბიჭი გაიფიქრებდა: "სულ ირემივით გარბის. ოლონდ ირემი უფრო გრძელ წრეს ჰკრავს ჰაერში". ისე სწრაფად მიჰქროდა, რომ ბიჭმა მისი სამიზნეზე დასმაც ვერ მოასწრო. ახლაც ნადირის უკან აღმოჩნდა და ვერ გაუსწორდა — ამას აბრალებდა, რომ ვერ ესროლა. მხოლოდ ახლა გაიგო მთელი ამ სამი წლის შეცდომა. ბიჭი წაქცეულ ხეზე ჩამოქდა, ტანში ურუანტელმა დაუარა, თითქოს პირველად ენახა ეს ტუეცა და უოველივე, რაც ტუეში ცოცხლობდა.

ბიქმა პირველსავე დილას იპოვა კვალი. დათვთან შეხვედრის დრო ისეთი სიზუსტით გამთველა, როგორითაც პაემაზმე მიიჩქარიან ზოლმე, მო ორე დღეს, გამთენიისას, ის და სემი კვალში ჩასაღრდნენ, ქარის საწონააღმდეგო მხარეს. ბიჭს შერიის გომაპოში გამვეული ფინია ეჭიბია ხელში. სემს აღვირის ნაგლექები ჩაება ორი მეძებრისათვის. ბეგი და სემი ისე ახლოს იყვნენ მისგან, რომ დათვი შეჩერდა. გაქცევა არც უფიქრია თითქოს თავზარი დასეგ იომრიდან გამოშვებული ბატაბა

[•] დასასრული. იხ. "დრომა", Ne2.

მახსოვს, ერთხელ ქერ კოდევ ომამდე, სოლოლაქში ქმაწვილ-კაცს შევზვდი, ერთი ტლუ ბიქი იყო. შარვალხალათი ისე შემოტმასნოდა ლონიერ მხრებსა და კანქებზე, იფიქრებდი, საცაა შემთასცდებათ. მსაგილი, ცაკაცური თითებით ნაზი კამელიები ექირა და კუთხეში მიმდვარი, გამმული ხმით გაიძახოდა?

— კაველა! კაველა! კაველა!.. დროდადრო მიიხედ-მოიხედავდა და თავისთვის ოხრავდა:

— სულ არ არის მუშტარი, კაცოუ! მას შემდეგ ბევრმა წყალმა ჩაიარა, მაგრამ ეს ბიჭი რატომღაც დამამახსოორდა.

და აი, ამას წინათ, შევედი ვერის ბაზარში და რას ვხედავ, აქ არა დგას ის ბიჭი! მეჩვენება თე მართლი ის არის? სახით ძლიერ ჰგავს, ჩაცმულობით კი არა, თანამედროვე კოსტუმ აცვია და ზემოდან ახალი ჰლტი მოუხურავს, ხელშიც კამელების ნაცვლად ქრიზანტემების და მიხაცების თაიგული უქირავს, წინ მდარ ვაზაში სათითაოდ ალაგებს და უკვე კარგად დაყენებული, გაზაფული ხმით მოუხმობს გომტრებს:

3173131 31272175107

— აბა, საპატარძლო თაიგულები, სიყვარულისთვის აყვავებულნი, სიხარულისთვის გახარებულნი, თქვენთვის გულდამწვრებო!

ვუურებ და მიკვირს, მაგრამ ის კი ალარ მიკვირს, ქველ ნაცნობს რომ შევაშოს ის, რომ ამ აღალიц- შევაშდია მიკვირს ის, რომ ამ აღალიц- გულს გვერდში ცხრა მისივე ტოლი ამოსდგომია. აგგრ მთელი რიგი დგას მისი ორეულებისა, მასავით ჯანსალი, ღონიერი ბიჭები არიან, ამ ხელებს ტრაქტორის საჭე უნდა ეჭიროთ ხელ-ში, ესენი კი ჩაბოხებული ხმით გაი- ახაან.

— ახა, ზამბახი, მიხაყი, ვარდები!...
ამიყოლია (დღენებამ, რამდენი ხანია შინ ყვავილი ალარ მიმიტანია. ჭიბეში მანეთანი მოცსინცი, ამთთ ერთი ხუთიოდი მიხაყი მაინც მომივა, ლახლზე გაღმოფენილ ყვავილებთან შეჩეჩურლი და ერთ ვაზაში ყელმოლერებული მიხაკები შევათვალიერე. იმ ჩემმა ძველმა ნაცნობმა (თუ მისმა ორეულმა) თვალი თვალში გამიყარა და ისევ შესძახა:

— აბა, მიხაკები, მურმანის კოშკზე მოწყვეტილი მზეთუნახავები!

— რა ლირს? — ვკითხე მე.

— სამი მანეთი, ბატონო! — სახე გაებაღრა მზეთუნახავების პატრონს. ვაზაში სულ სამი მიხაკი ერჭო. დანარჩენი დახლს უკან, კალათაში ელაგა.

— რა ამბავია სამი მანეთი, შე კაი კაცო, სულ სამი ღერი არ არის! შევიცხადე მე.

— არა, ბატონო, — გაიცინა ბიჭმა, — თითო ღერი ღირს სამი მანეთი. გვერდით ვლაც უცნობებმა სიცილი დამაყარეს. როგორ გამოვედი ბაზრიდან, ალარ მახსოვს.

თბილისში ბევრი საყვავილეა, მაგ-

რამ აბა სცადეთ და რომელიშე მათგანში ვარლი ან ზამბახი აღმთანინეთ! ეტყობა კატი არ ზრუნავს ამაზე, იქნებ წამგებიანი საქმე ქაგონიათ? არი, გულგრილობისა და საქმისაუში უსულგულო დამოკიდებულების ბრალია, რომ ჩეენს საყავავოლე მაღზიებსა, სარდაფებსა და ფარდულებშა ყვავილს ვერ იშოვით. მამ ბოდასთაის არსებობენ ისინი?

3. mm@340

ძალოს გამკივანმა, გააფორებულმა ყეფამ. დათვი "მემობრუნდა, ზურგი ხეს შეაქდია და უკანა ფე! ებზე შემართვა დაიწყო, — სულ ზევიო და ზევიო გა ზევიო და ზევიოდა და ქვეყანას დაფარავდა. მწევრები, თიო-მამე გადასდებოდაო, დათვისაკენ გასხლტდნენ. ბი-მი მიზგდა, რომ პატარა ძალო მარილა არ ფექ-იბდა შექრებას. აოფი, გადააგდო და წინ გავარ. და. როკა დაეწია და გაცოფებული ფინია ბელით დაიჭირა, მოეჩვენა, რომ დათვი პირდაპირ მის თავ-ზე ეკიდა.

ბიქს დათვის ძლიერი, ცხელი და გულისამრევი სუნი სცემდა. ბმაზა გაჰკვროდა და გიჯაჩნეური, ლრებლის ზვინივით თავზე წამომდაგი, თითქოს დასაჭეძად გამზადებულ დათვს ქვემოდან შეცქეროდა. სწორედ ასეთ შეხვედრაზე ოცნებობდა, მერი დათვი გაქრა. ბიქს არ დაუნახავს როგორ წავიდა, სემის მისკლამდე მეზლებზე იდგა. ორივე ბელით კაკებდა გააფორებულ ფინიას და აძალები! შორეულ დმეთლს უგდებდა კურს. სემმა ბიჭის თოდი მოიტანა, ფრთხილად დაუდო გვერდით და ბიქს შეხედა.

 ორჩერ შეხვდი და ორივეჩერ თოფიც თანა გქონდა, — უთხრა მან, — ახლა არ დააცილებდი.

ი ბიგი ადგა, ძკოლი ისევ მკერდზე პუადა მფარული. ის კი ბიგის ხელშიც ირეოდა, ცოფიანივით დმეოდა, ზამბარასავით კემშებიდა, იგმებიდა და მწევრების მიმწყლარი ხმის მიმართულებით ლამიადა გასხლტომას. ბიგს ისევ ეწურებოდა გული, მაგრამ აზლა აღარ ცახცაზებდა და აღარც თრთოდა.

— ვერც შენ შესძელი — უთხრა ბოლოს ბიჭ. მა, — თოფი შენც ხომ გქონდა! შენც ხომ არ გის. როლია.

— არც შენ გისროლია, — თქვა მამამ. — შენ ახ ლოს იდექი?

— არ ვიცი, სერ, — უპასუხა მან, — უკანა მარ-≹ვენა თათზე ტყოს დიდი ტკიპა ჰქონდა. ტკიპა დავინახე. მაგრამ მაშინ თოფი თან არა მქონდა.

— მაგრამ არც მაშინ გისროლია, როცა თოფი გქონდა, — შენიშნა მამამ. — რატომ არ ესროლე? ბიჭი სდუმდა. მამა პასუხს არც ელოდა. ადგა,

ბიჭი ხლუმდა. მამა პასუხს არც ელოდა. ადგა, დათვის ტყავებზე გაიარა. ერთი ბიჭმა მოკლა ორი წლის წინ, მეორე, უფრო დიდი კი, მამამ, ქერ კიდევ ბიჭის გაჩენამდე. წიგნის კარადასთან მივიდა. კარადაზე ბიჭის მიერ სულ პირველად მოკლული ირმის თავი ეკიდა.

მამა წიგნით დაბრუნდა, გადაშალა, ისევ და≮და და თქვა: "მისმინე!" მან ხმამაღლა წაიკითხა ხუთი ტაები. მიაი ხმა მშვიდად და თანაბრად ულერდა გაზაფხული იდგა და ბუხარში ცეცხლს უკვე აღარ ანთებდნენ.

— არასოდეს არ დაჭკნება. თუმცა ნეტარება ვერ შეიცანი, მაინც მუდამ გეყვარება, მუდამ მშვენიერი იქნება, — გაიმეორა მამამ.

— ჰო, მაგრამ, აქ ხომ ქალიშვილზეა ლაპარაკი, შინიშნა ბიჭმა.

— რა განსხვავებაა! — უპასუხა მამამ. ის ლაპარაკობდა ცხოგრებაში უმთავრესზე, გეშმარიტზე. რაც მთავარია, ის არ იცვლება. გეშმარიტება მუდამ ის არის, რაც იყო, ის არის ყველაფერში, რაც კი გულიან ახლოა. ეს ღირსებაცაა, სიამაყეც, შებრალებაც, სამართლიანობაც, სიმამაცეც, სიყვარულიც, ახლა გათგე?

ბიჭა არ ესმოდა. სინამდვილეში ყველაფერი უფრო მარტივად ეჩვენებოდა. არსებობს ქვეყნად ბებერი დათვი. ის მძვინვარეა და დაუნდობელი არა მარტო სიცოცხლის გულისთვის, ის ასეთია თავისუფლების, დამოუკიდებლობისა და დაუცხრომელი სიამაყის გამო. ეს სიამაყე საკმარისია, რათა შიშისა და თრთოლვის გარეშე შეხედოს ყველაფერს, რაც მის თავისუფლებასა და დამოუკიდებლობას ემუქრება; არსებობს ზანგი ქალისა და ინდიელთ: ბელადის შვილი, მოხუცი სემი. დედის მხრით ის მემკვიდრეა უძველესი ხალხისა, რომელსაც სიამაყე და მორჩილება შეუპოვრობისა და ტანგვის ფასად დაუ‡და, და რომელმაც ამდენი ვაება და წყევლა გადაიტანა. მამის მხრით მისი წინაპრები ამ მიწაზე ცხოვრობდნენ დამპყრობელთა მოსვლამდე დიდი ხნით ადრე. მაგრამ მის ძარღვებში წინაპართა ხისხლი ახლა ზანგის უცხო სისხლთან და ბებერი დათვის უძლეველ სულთან ერთად ჩქეფს; არსებობს ბიჭი, რომელსაც უნდა ამტანი და ამაყი იყოს, რათა დახელოვნებული და ღირსეული კვალის ამღები გახდეს. მაგრამ მოულოდნელად აღმოაჩინა, რომ ძალზე სწრაფად დახელოვნდა და შეშინდა, ღირსეული ვერასოდეს გავხდები, რადგან ამტანი და ამაყი ქერ კიდევ არა ვარო. დაბოლოს

აი, ნარევი გიშის პატარა ფინია, ურიცხვი მამები had Byogb, Johas books shou, Boahad byen ah joლოს იწონის. ის თითქოს თავის თავს ელაპარაკება: "საშიში არა ვარ, რამეთუ არავინაა ქვეყნად ჩემზე პატარა; არ შემიძლია მძვინვარე ვიყო, რადგან არავინ დამიგერებს და ფართიფურთში ჩამომართმევენ; არ შემიძლია არც თავმდაბლობა, რამეთუ თავდაუხრელადაც ძალზე ახლოს ვარ მიწასთან. არც სიამაუე შემიძლია, რადგან ჩემს სიამაუესაც ვერავინ შეამჩნევს; ერთადერთი რაც მრჩება, სიმამაცეა. ჩემგან ესეც საკმარისია. შემიძლია მამაცი ვიყო და სულერთია რასაც დაუძახებენ ამ ჩემს სიმამაცეს". მორჩა, ყველაფერი მარტივია, გაცი. ლებით უფრო მარტივი, ვიდრე წიგნში აღწერილი ქალ-ვაჟის ამბავი. იმის გამო, რომ ვაჟი ვერასოდეს ვერ მიუახლოვდება, მაგრამ ვერც დაშორდება ქალს, მათი შეცოდებაც არა ლირს. ბიჭს დიდი ხანია ესმოდა დათვის სახელი, როგორც იქნა გაიზარდა და კვალი აიღო. ოთხი წელი დაეძებდა დათვს, სანამ თოფით არ შეხვდა, მაგრამ მაშინაც არ ესროლა და მხოლოდ იმიტომ, რომ პატარა ძაღლი... მაგრამ მას ხომ შეეძლო ესროლა მანამ, სანამ ძალლი იმ ოც მეტრს გაირბენდა, სადაც დათვი იცდიდა. მოხუც სემ ფავერზსაც რამდენქერ შეეძლო ესროლა იმ დაუსრულებელი წუთის მანძილზე, როცა ატოტებული ბებერი ბენი თავზე ადგა. ბიჭს მღელვარებისაგან სუნთქვა შეეკრა.

— ვიქვალიბა და პატიოსნება, სიამაჟე და შებრალება, სამართლიანიბისა და თავისუფლების სიუკარული, — განატისიზდა მაპა, — ყველთაფერი აბლია გულის წამს, გუშმარიტია, რამდენადაც ჩვენ გუშპარტი გუენის გასაგებია?

— ასე მოიქცა სემიც, ბებერი ბენიც, პატარა ნიპიც, — ფიქრობდა ბიჭი — მეც ლაჩრულად არ მოვქცეულვარ. ასე თქვა შამამ".

— დიახ, სერ, — უპასუხა ბიჭმა.

manges smade Abondos

საქ. სსრ კ. მარქსის საბ, საბ. რესპუბ. გიგლიოთმძა

blandes shy place belgadoù obggereg sh esandot alegati, Autophing motherhold; julienand Linguismobando as aphilipsiages, uninta-Quelige de gemengagen abitabaselestes esbods emplayeds afananda, Audgods Straggent, gyantot as graps policy the Agitentions. jedenn je diebij ih Pyggbe, Auggeb bregbbijham Sámbergaga menjah angat bahaptens anga-

byer thangarhages tajda ddepathenbets on daembinded imphale guildylige Feedle Homgont typt não gentephyte spiteste - 100 lings as midmanskips, dissidance books outsigs abomobs, Anderobing allegisters thangerale 220 make amingho sugal haboms, dan Budah nggigt Ambaban me elaforanmoben, Lefandon me celoჩელებაც, ჩრდალოეთელებიც და სამხრეთელებაც. bigupatiga Autoba ony ghob Fahilmingaphergha Armbonian aloha damohimballa adah dala basa Some my magbagghot hage bed gaggerad goggen, gob As Toppes Sining ambaged believe to the state story gánek digmbiles. Inách ngalaságlas bollows angresses golingelige, Andogolig bollegio 500 remahilo Inighas, Wahash samto procedy edemendowns offenered by edomestanted ah glahgdan ga, byligbhogoa, bajadannig agaha-

goés éliphie. shers sprenn nyhlydran. 305 ppin derophe ngm - Jungido on Bolde, monnange on backpar unge, go beggeten og golgben, jede og ogg-

Andago moliment mann sprantes - ngo Feet felifice on accordance? Anders benebbnan kings bindes, beltageelaharme on ashalmen? Andama bugenin sylegite trates, "tolente" my "cleake", "gitpaye" on "hores", "lamane" on "sellahash

omforeamo"? sandle and the contraction of the sandle mats, Acong etgeneso 3070-Academ signalan byslem Shabgolyth, Angado degationists, of Edgeant Endet Shagagehagt nach Latanta bar ghadge Bodgom oughtelb spenty, acquirages

uses so who assembles makhnama kindes om manifinas-nga Spot Sefollower dands, administrate boddens byganig-

mman 8. 336836035063

mis donthis - mybbyfen dagfen shagfen fe bages for gathigung, sphisgeologias obfigges Tion Fohim digeos sãos mila, macami ospetido biolónico

any sets magabo dabaphol dadagages bafoges, offigh of my badandbyddie Ingracon brangergibpides torich dealises seen, 16, whitemore whereste bedage Any Booksto distribut Bombo Enforces, as it Lingua 3078-happine myses and segregation non Smel Set gofotom tomothytem Apopthoabb, builtong angenblessogen go shalfengglogen Inggolgolobo elele.

amahamaha sabbab ammilakananahaking Amdomes togothydan spinglight as, ny Agedagodo alg amigat, mondangers Inditaggio dagito gaotiones, gots figor agreems in agablings ob gifting Ange addnayage, andre dengelob Bedgages make normalness alabat shows ammifolioAccapabile begans And ognos, alle-

And are liging this sales diaster tradily. რებ, უოველი მათგანი მწერთნელიდ გამოდგებათ. at her Toobake .. annhone" Indhomatet fes-And also gulindyombom apperlightageoghobb, magester bessehop anight, hadget maket fomelogie neston Burke boguesal, Andogra gobbychmagna Am-Some motor militable store Ango praggio distribe at genetato. Diss epikanich gattent for Februarians animal makkatenamokak makatenოებაზე, რომელია თაბაშს მაუურებელი ალიქვამს ბუთქერ უფრო ნიკლებად, ვიდრე საკუთარა გუნ-

me beefit mentalmame bramphologist much becomplex departs, spakenich gallet griffs. metaphto Andomes Sphomoto most different Bigign Shingglogge nigranion sidnohiggs blicked for Applifacing Springle Magne it. man farandara almosti salmfatorno, Ambarres Laurenting of grandstoom

signe ganerous speriodistination, sphis-

moldete, on agen Idangplantigering, Tgedmobonly), And depte tellingen lotongte lange. midenham tagle benghöghen stangigtels at maket admission domesticate Stangman togget Inden maistant Beauset Strongen tollents-Angul guriya. Bibiley agen gybbyhand blygesmokenthing of Managem bengehangste Fortangapts thengers quitopheto totaleg motate COsofabou selestopuden prypublica 908596m3g. 96985089830 8. 3.6.85089830 არგენტინელებზე და ბრაზილიელებზე

angel go angel. Tasprob Sanggon Spilon Sant Tologo Smason, Labourgle Tossosin ebehandede dengangerie fagte bengebinden und לא משחה הופספים פי המופשה מימנטלים: בים: solegoton Polyphysica so Pomolitolymo Poly-

gystelytge stanger tottentigt je ceriftet drages dassels spagigage agent damage hahob achiento of Singgen tollonings on tionmany set principles, shopped brogge by from Brefer Prayers Jerstopes bregstophen Joe bornobs, al asse grass had oun bayatism go may branto? Status buildy about And maggaringoms bepilone shedgosto pohe houghts as the molonmo can desemblemente grassinghia que NeulAne broadeoble pagefrom oping given bayabonn Jinhen

dogst, Andgot chappens gras shidy are shifted ANADA SOEKRUINIO

Fresh 10000 ophn siderphes if there mant 1947-52 Emphis makes decopes adoptionno oun Aggillo any megh?

of bayenting Toodergibs book armingladarashis auggosino gengou dugical misos Sundmangariom Autopie guigages sanggle at lahonget got Inheli signe shigte bysglein blakane the bilen tophish sidnessings of nhange feet Les bene allegiantes "Alleguage, Louis of en, Aggs, budgmen supposte of aggraph often bon რიანი ცენტრალური თავდამბზმელიც კი, მაგრიმ ozn gán, ángs gángánggog milstalge gjó Ada-smilet aphatemph magnifeldames league makayahiyamayogo: gamango ga Jangada, binb Anso pe bergengenge, SedenBehrenge, Splange, Legantolo, belmfoste as Liggiere, as lichemon dimin maddinger and the significant country Sun asphare SafeTestas as Sommosse?

Anguly byggs, shaplybasyes basing gold to his country of memory documents and all thought, and typico mystychen for in film. en sharohen paraste argente a shaheste. to dispendent, of shot tobyhous totships maker comer on embefore atmes of standarden es -thegota Toodegoto exph tothers aptopheresh eget edges zahhjamage, hadensen 1947-62 Fergalio, doghod, boghang, gobbgeneb genig, bo-Sperm makkydeni Sphideniambile piprember

shes bloksp geograbal jobahlagespen bil-Infahen Anthibis Antogeo nigha dengho aga phinomes gree apier, bhategreet on elageსის ეროვნული ნაკრები გუნდები.

Sanda Smitha daugh ofgenbaggabl, bagden afshowedly bein south to strangenously; and And annhuses of barrete fohan tomotheren spination of polyhelper compression to motories Aplont

prophings and a supplied and the state of th bytogens tolffaggh, editorph po aslesoph shiplings. Sighid motioned Sajatetique in shi, up og efiten detgliedege ågfæfiten etgliedege Injegginges gingeginst, segligistest, 2:2mis, giggiombibmis, gudámbibmis, katebannibmak, galdengenhalmas na Affighalmas, alogent appear jobghtggangen Biljili miggghlingh, il linkmodel samuldade.

Worken affends and membershy, exhalts afterante. Sighis site is grow to Abortion 928814040500 property fragments, and the anatomotic stardon, as saforan salahone antispelan it-Ann, 1967 Forth asked-To bencomobn amigo eyn bollyman jag Tahab Laghada, at makes for Tologos majaghet gamaagmetfefichet Tologos asspingh - figgio, amigate "1987 Forth assistant entitopich, não Totagado mága audinisti. note to Eugen state Hamanmatile employ to-Anning autohizatati Benguigrappanis, misaphnot so hogopephnot, godo's gings dinggon AgblonEgbask.

Agolo mobbydenomatek Çiddingek Lingman. belignes fagégée abge gagaggéen égraphes.

sening elignoist Strongers followings. Justid.

glocks at midagle elek templamen, And gafinder

To assert desphase season? As Hel of and-

molds, Andmolders admote begannianholm Ret-

south of formandation? Palled affect asserting

pake gubanahalama immakanamaka agalak.

owing ohears of mosts subship publication

8:1 დაამარცხებ? მაგონდება ერთი უძველები ანეკ

gran lakelet pan-san julita Stamme tol-

забращи адошерда оди Винадородина, оби адо-

32 EJEJ&3

so Riphigo John Ter, Romhak -- - conserve of the day baghasagerate", aghangh -mangering such as Reption Simagrendo", Panelai .n. -3300-10 Johan Ajghage all

John's.

sher speeme pahendob ob ით უძლიერები ფებბუროელი, Andreadon 1987 Total Afonges Butes thought sees. Agh. gols ob one uphbythenggo placenings latings Andre Africa. ma. ambam

ბოლმე ეურადღების მიპერობა.

bandet steen, of seggetti tolegijal tiggerg, lønge gange of bythogograps And Ton spiles, menn belehomeste of alfahape? definition artificialities ages ongo aggine danging of mobile ganglinds, Aug organisms in misself. Agging thomas handshappen Harmally booklass managements alter mouth

handebags so mobbydeds busings mubighesto Ampos, agabanamo elgas blankars, lupsos Wednes prime applied bringes pledungsimbel dophograps, midelle dannieb gidentagben benginggby sink ingamengin approx bagino against manand tolynes jeglichet follonligte belifting. an early to the safety deserted sign begontly Hippendoles propagator of nhydes system dayers piero mente, degreemente. enting of mints, Antiques philogost anigh Innails Simmon Solleninks assolitation shop and condish planeman

hig ogogy Tolinggofembil Hingmonk non foldentiste finante geglishytgtgtgig. Tygogehan ამ ნაკრების ვარსკულავები სხვა ქველნების ვარსcommands, of decompose bearings bearings amended Tomasolo bias Janafoles bugentes and ლების შელეგებს ადვილად გავაცეოებთ დასკვნას, And elagetet Stranger Anddensiration 10 Feet differed birgotes can betrebelle braphighen bidgelfoan, hiling and gosgotfort stgulgogo linggen iglienigte.

Ange League Shubogroppes Subgitte Submgunggla, hagadgag of apigs egglat staggagen site, Antopies togotophen ngotito natch seggific birthograppyole. syspen thitographot tight ofgeotto inh-

Anappropriate Teleophysis Strappent Aphlentobe gedengemigt ebgen Anbemgefernben: Beige. goggeols, Magn, námilga, árgga, gyfræberle, gods, grentelon, boggs, Jogg, Johnes, Ananny topian, dagge Toligapignategis Stinging nhantan an lang our anhighten augylighen steen And Josep Infiguries Prompting months shoot sets toggodens espektion, Angulo 5150 guilgigh, And Milegophe gyblyhoo fainhbut alton make bulletingante altonge sangaj-An And the og outgetop adgregated to a tolera to, phinging, Hongment afthallonight spok Aguagem object mulispickly, georgem agabanch magen-John Anandau Shansmanh Este an Anthentan tot ajigh binitagraggers at Espigota, Antiggilag soonge Stragger Taygoob Agalontage, sho forgotopis Fibrorom toppostoppo?

spilet hardet makent at gathinganget mmsteamtiges, And gotshiptes is the throngten in administ antogatel Tolifendentoble Bigingggs, gnámbibe, lyágbássbryngs, galyben

mbps 19 ambps. Branch Johann Lid apporting

solve animals Majore Insoles as Manage

spinks ofgress solyicking his other sheep

spigotesis is jeggy and gulshytotomerssich.

CN 130.

gime bagger, juliatis jeggg had gigights man, makesarak menin Berentangan bandheniam gubohelelle. Wining give nythydret bogulato san impenelyentations setuple as the endiges asserts deltaggers totante tinhesbe. Bedagant blankgab bigs beigningset plantes makts magastatagategata, Anderston Ajahing physical sembols politically special appropriate appropriate Jagangágbast Togságbon.

65233901 WUEDSU

ერთხელ ნორვეგიაში, საწვრონელი ვარგიშის დროს, ინსტრუქტორი გაოცებული დარჩა: სპეციალურ სლალოშში 17 წლის ამერიკელი მოთბილამურის ფეა აბელის დრო გაცილებით უკეთესი აღმოჩნდა, ვიდრე მამგაციებისა.

რამდენიშე დღის შემდეგ ყველაფერი ნათელი გახდა: ფეა აბელს სრიალის დროს თურმე მისი ტკუბი და — კეი ენაცვლებოდა, რომელიც შუა დისტანციიდან ფეას მაგივრად განაგარობდა სრიალს.

მალუ დეა აბელმა ტრავმა მიილ და სპორტულ ბანაკში დაიწუეს დების გარჩევა: ყველამ იცოდა, რომ ფეა აბელს მაირკენა ფები გენილდა —
გენა აბელს მაირკენა ფები გქონდა
შეხველთა. ახეთი მდგომარეობა მხოლოდ რამდენიშე დღეს გაგრძელდა.
ერთ-ერთი ვარქიშის დროს კეთ აბელმაც დაიზიანა მაირკენა ფები. მართალია, ტრავმის მიღება არასახიამოგნო ამბაცაში, მაგრამ დები მანც
კმაუთფილებით იღიმებოდნენ: სპორტულ ბანაკში ისევ შეუძლებელი აბდა მათი გარჩევა.

മൂട്ടെ മേമട്ടേ പോട്ടെ

დასავლეთ გერმანიის ქალაქ ნიურნმერგის გაზეთმა ამას წინათ შემდეგი შინაარსი განცხადება გამთაქვეთნა: "განმრთელობის მდგომარეობის ქვეთრი გაუმქობესების ეპო. მოქვილმელმ კემბბელი ხელშისაწვლმ ფასში მყიდის საშუალო სიგრძის მუბის ჩრულიად აბალ კუბოს, რომელიც შიგნიდან მოპირკეთებულია ბენობლასტით და მუქი ბავერდითა მოჩითული"

რას იზამთ, ნივთი მუქთად რატომ უნდა დაიკარგოს!

ᲛᲐᲡᲐᲚᲔᲖᲘ ᲓᲘᲡᲔᲠᲛᲐᲪᲘᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ

პარიზელი ეთნოგრაფი რენც გარსონი, თავის საცოლესოან ერთალ, მხოფლიოს გარემი სამოგშაუროდ მიემურება. ამ ფაქტისათვის შეიძლება უურალება არც კი მიგვექცია. რომ მას ერთი საიზგერესო გარემოება არ ეღოს საფუძვლალ, საქშე ის არის, რომ თავიანთი მოგზაერობის დროს, ახალგაზრდებს განზრაბული აქვთ 28-1ეი დაქორებოლდზენ მსოდი ლით 22 საგუაცახგა ქვეუანაში.

ყველაფერი ნათელი გახდება, თუ ვიტყვით, რომ რენე გარსონის სადისერტაციო თემაა — "მსოფლიოს ხალხების საქორწილო წესჩვეულებანი".

09666467 WZOA9069

ერთი მილანელი ფხიანი კომერსანტი თავის მუშტრებს საქორწოლო საჩუქრებისათვის სთავაზობს... ავტომანქანის ნაწილებს. ნეფე-დედოფლის მეგობრები. ავტომანქანის სხვადასხვა ნაწილებს ედოვლობენ წინანგარ შედგენილი სიის მიხედვით, რომ თავიდან აიცილონ ერთი და იგივე ნაწილის ორგერ უიდვა.

ასეთი მეთოდი ორივე მხარისათვის ხელსაურელი აღმოჩნდა: ახლად დაქორწინებულებისათვის შედარებით იოლი გახდა სასურველი აგტომანქანის შეძენა და კომერსანტიც მეტ მოგებას ხელავს.

მეგობრების მიერ ნეფე-დედოფლისათვის ნაყიდი ნაწილების აწყობის დროს, უმეტეს შემთხვევაში, ირკვევა, რომ მანქანას რალაც დეტალები აკლია. პირობის თანახმად ეს

200 2010 - 2020 2010 - 2020 - 20 2010 - 2020 2020 2020 - 2020 - 2020 2020 - 2020 2020 - 2020 2020 - 2020 2020 - 2020 2020 - 2020 2020 - 2020 2020 - 2020 2020 - 2020 2020 - 2020 2020 - 2020 - 2020 20

დეტალები მხოლოდ აღნიშნულ კომერსანტთან უნდა შეიძინონ და აი მოხერხებული კომერსანტის ფირმა მყიდველებს გაძვირებულ ფასებში სთავაზობს მათთვის საჭირო მანქანის დეტალებს.

36m90603 @3068363

მრავალი წლის მანძილზე ლონღონელებს ემინოდათ ზაფხულობით ლად დაეტოვათ თავიანთი ფანჭრები. ვიდაც მოხერხებული ქურდი, ყოველგვარი კიბის გარეშე, ოსტატურად ადიოდა კედლებზე და ბინებს ძარცვავდა. უკანასკნელ ბანებში მან 02 ბინა გაქურდა.

სკოტლანდ-იარდში ქურდს "უხილავი აჩრდილი" შეარქვეს. აღრე თუ გვიან, ყველა ქურდი მაროლმსაჩულების ხელში ვარდება და აი, ეს აჩრდილიც დააპატიმრეს. იგი აღმოჩნდა ვინმე მარკ ნიკსონი, წვროლშვილის მამა, სპეციალობით მებანძრე, რომელსაც ბადალი არ მუაფდა ქედელზე ცოცვაში და მრავალი ქილღო ქქონდა მიღებული საუკეთესო მუუცნაური თვითვაგლილოგა ახალგაზრდა პარიზელმა ევნ სუმომ

გადასწყვიტა თვითმკვლელობით დაიმთაფრიბინა თავისი სიცოცხლე. დიდხანს იფიქრა, თუ რა ხერხით გასცლოდა ამ წუთისოფელს —ტუვია დაირტყას, ვაი თუ ჭრილობა სახიკვდილო არ გამოდგეს; წუალში გადახტეს — ვაი თუ მაშველებმა იხსნან და ამოიყვანონ; თავი ჩამოიხრჩოს ვაი თუ მოუსწრონ და ჩამოხსნან; ჟანს კი სიცოცხლე მობეზრებული ჰქონდა და ფიქრობდა ისეთი გზა მოეძებნა, რომ შველა შეუძლებელი ყოფილიყო. ბოლოს მან ასეთი რამ მოიფიქრა: გავიდა მდ. სენას ნაპირზე და აუსტერლიცის ხიდთან პარაპეტზე აძვრა. აქ მან ჩამოიცვა თოკიხ ყულფი ყელზე და ერთი წვერი მიამაგრა ელექტროფარნის ბოძზე, მერე თოკით შეიკრა ხელ-ფეხი. რათა წყალში უმალ ჩაძირულიყო და თავისდაუნებურად ცურვა არ დაეწყო ამის გარდა, თან წაილო გატენილი რევოლვერი. როცა მთელი პროცედურა მოამთავრა, ის გადახტა წყალში და თან ტყვია დაიკრა გულში.

მაგრამ მოხდა საოცარი ამბავი: ხელებშეგრულმა ჟანმა ნიშანი სწორად ველარ აიღო და ტქვი მოხვდააბა მის გულს, არამედ თიცს, რომელიც ბომზე იყო მიბმული, ამის გამო თოცი გაწყდა და ჟანი წყალში გადავარდა. სროლის ხმაზე პოლისმენი მოგარდა და უმალ მაშველებს უბმო, რომელიაც ბელფებშეგრული გაბუცი წყლიდან ამოიყვანეს.

სუშო გადარჩა. იგი ფსიქიატრულ სავადმყოფოში გაგზავნეს. მაგრამ იქიდან ჩქარა გამოისტუმრეს უკან— გაზუკის სავსებით ნორმალურ ადამა-ანდ იცნეს. როგორც გაზეთები წერდნენ, სუშომ თურმე ჩაიქნია ხელი და გადაწყვიტა თვითმკვლელობაზე აღარ ეფიქმე კოფილაოს საქმე კოფილაოს

გარეკანის პირველ გვერდზე: მხატვარი ნელი ჩიქოვანი. ფოტო ოთარ თურქიასი. მეოთხე გვერდზე: ხეივანში ფოტო თენგიზ ფურცხვანიძისა.

ოედაქტორი გ. ნატროშვილი.

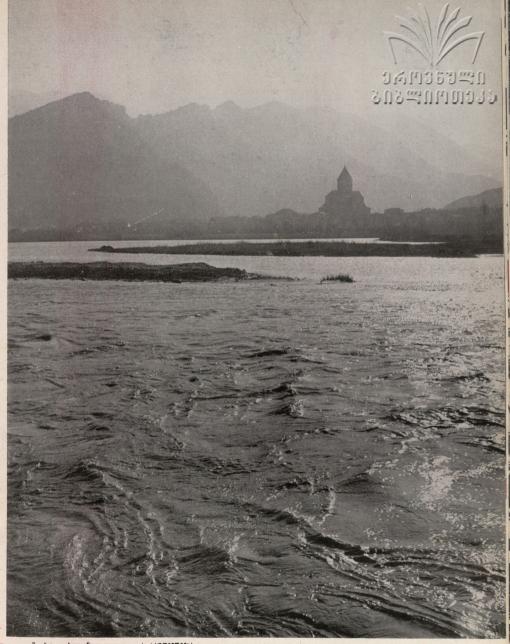
ალი. ა. გიგინეიშვილი, ხ. დურმიშიძე, მ. სააკაშვილი, პ/მგ. მდიეანი თ. გოგოლაძე. ი. ტაბალუა, ი. ციციშვილი, რ. ჩხეიძე, უ. ჯაფარიძე.

ხაძ. ძპ ცენტრალური ძომიტეტის გამომცემლობა | მხატვარი-რედაქტორი დ. ნოდაა ტექრედაქტორი დ. ხეფიაშვილი. კორექტორი ნ. ქუთათელაძერედაქციის მიხამართი: თბილისი, რუსთაველის პრ. № 42, III სართ. ტელ,—რედაქტორის—9-54-66, პ/შგ. მდივნის—9-82-69, განყოფილებების—3-28-42, 9-01-39.

რედაქციაში შემოხული მახალები ავტორებს არ უბრუნდებათ. ფახი 30 ქაპ.

ხელშოწერილია დახაბეჭდად 23/II-68 წ. გამომც. № 16 ქალ. ზომა 70×108/_I, 1,5 ქალ. ფურც. ნაბეჭდი ფურც. 4,11. ხააგტორო ფორმათა რაოდ. 4,79. პირობით ფორმათა რაოდენობა 4,8. ფიზიკურ ფორმათა რაოდენობა 4,8. ტირაჟი 42.300. ზეკვ. № 694 უე 01930

Ежемесячный общественно-политический и литературно-художественный журнал "Дроша" (на грузинском языке) Издательство ЦК КП Грузии.

ფოტო ა. არუთინოვისა

